

raportteja

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Oppimisen laadun kehittäminen

Koulutuksen kehittämisen vuosikatsaus 2013

Tiia Isohanni | Antti Laaksonen
Riitta Virtanen

Oppimisen laadun kehittäminen

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN RAPORTTEJA 25

TIIA ISOHANNI, ANTTI LAAKSONEN JA RIITTA VIRTANEN

Oppimisen laadun kehittäminen

KOULUTUKSEN KEHITTÄMISEN VUOSIKATSAUS 2013

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN RAPORTTEJA -SARJA
Toimittaja • Teemu Makkonen

© 2013

Tekijät & Jyväskylän ammattikorkeakoulu

OPPIMISEN LAADUN KEHITTÄMINEN
Koulutuksen kehittämisen vuosikatsaus 2013

Ulkoasu • JAMK / Pekka Salminen
Taitto • Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print • 2013

ISBN 978-951-830-302-5 (PDF)
ISSN 1795-3766

JAKELU

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto
PL 207, 40101 Jyväskylä
Rajakatu 35, 40200 Jyväskylä
Puh. 040 552 6541
Sähköposti: julkaisut@jamk.fi
www.jamk.fi/julkaisut

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	6
ABSTRAKTI.....	7

Tiia Isohanni

OSA I – Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnuksistamisen teema-arviointi – Selvitys Jamkin AHOT-prosessista

JOHDANTO	13
1 VAATIMUS JOUSTAVAMMISTA OPINTOPOLUISTA	14
1.1 Miksi AHOT?.....	14
1.2 Toimiva AHOT-prosessi	15
2 AHOT-MENETTELY JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	17
3 AHOT-KÄYTÄNTEIDEN TEEMA-ARVIOINTI	19
3.1 Kyselyn aineisto ja toteutus.....	19
3.2 Yleiskuva tuloksista	20
3.3 Tulokset ja kehittämissuhteet	21
3.3.1 Tiedottaminen.....	21
3.3.2 Ohjaus	23
3.3.3 AHOT-prosessi	25
3.3.4 Henkilöstön osaaminen	38
3.4 Yhteenveto.....	41
4 LÄHTEET	43
LIITTEET	
LIITE 1: KYSELY AHOT-KÄYTÄNTEISTÄ OPISKELIJOILLE	44
LIITE 2: KYSELY AHOT-KÄYTÄNTEISTÄ OPETTAJILLE.....	50
LIITE 3: KYSELY AHOT-KÄYTÄNTEISTÄ KOULUTUSPÄÄLLIKÖILLE	55

Antti Laaksonen

OSA II – JOUSTAVAT OPPIMISMAHDOLLISUUDET – OPISKELIJAKYSELYN TULOKSET – Kyselytulosten yhteenvetoraportti

1	JOHDANTO	62
2	HENKILÖKOHTAISTAMINEN JA PALAUTTEET	65
3	ILMOITTAUTUMINEN JA VALMISTAUTUMINEN OPINTOIHIIN	67
4	OPETUSTEKNOLOGIA JA OPETUKSEN PEDAGOGISET VALINNAT	68
5	VERKKO-OPINNOT.....	74
6	OPPIMATERIAALIT	88
7	OPINTOIHIIN, OPINNÄYTETÖIHIN JA HARJOITTELUUN LIITTYVÄ TUKI JA OHJAUS	92
8	ENSISIJAJAISESTI KEHITETTÄVÄT JA VÄHITEN KEHITETTÄVÄT KOHTEET	96
9	LOPUKSI	99

Riitta Virtanen

OSA III – TOIMII – EI TOIMI – KEHITETTÄÄN – Nivelvaiheen yhteistyö ja Ohjauksen käytänteet JAMKissa toimijoiden arvioimina

1	”OHJAUKSEN PALVELUKETJU ON YHTÄ VAHVA KUIN SEN HEIKOIN LENKKI” – OHJAUSJÄRJESTELMÄN NYKYTILAN KARTOITUS OSANA OPPIMISEN LAADUN STRATEGISTA KEHITTÄMISHANKETTA 2013.....	102
2	”TOIMIVAT KÄYTÄNTEET KEHITTÄMISEN PERUSTA” – OHJAUKSEN KÄYTÄNTEITÄ JAMKISSA	108
2.1	Ohjauksen asiakirjat JAMKissa	108
2.1.1	Ohjaus 2012	108
2.1.2	Opiskelijapalautteet	110
2.1.3	Yksikkökohtaiset suunnitelmat ja kuvaukset ohjauksesta	112
2.2	OHJAUKSEN HYVÄT KÄYTÄNTEET	113

2.3	OPETTAJATUTOR OHJAUKSEN KESKEINEN TOIMIJA JAMKISSA.....	115
2.3.1	Opettajatutorina JAMKissa	115
2.3.2	Opettajatutorin resurssipanostukset eri yksiköissä	117
2.3.3	Opettajatutorit tehtävät	117
2.3.4	Opiskelijoiden tyytyväisyys ohjaukseen	118
2.3.5	Hyvät käytänteet opiskelijoiden ja opettajatutoreiden arvioimana	123
2.3.6	Opettajatutorin tehtävän kehittämisen kohteet	125
2.4	Ohjauksen menetelmät ja materiaalit ohjaustyön tukena opiskelijoiden ja opettajatutoreiden kokemina	128
3	”OTA KOPPI” – NIVELVAIHEYHTEISTYÖ	131
3.1	Yhteistyön toimivuus opintojen ohjaajien arvioimana	131
3.2	Hyvät käytänteet	133
4	”TOIMII – EI TOIMI – KEHITETÄÄN” – HYVÄÄ JA KEHITETTÄVÄÄ OHJAUKSESSA	140
	LÄHTEET	146
	LIITTEET	
LIITE 1.	KYSELY OHJAUKSEN NYKYTILASTA JAMKISSA (OPINTOJEN OHJAAJAT)	147
LIITE 2.	KYSELY OHJAUKSEN NYKYTILASTA JAMKISSA (OPISKELIJAT)	150
LIITE 3.	KYSELY OHJAUKSEN NYKYTILASTA JAMKISSA (OPETTAJATUTOR)	154
LIITE 4.	KYSELY OHJAUKSEN NYKYTILASTA JAMKISSA (KOULUTUSPÄÄLLIKÖT)	157

TIIVISTELMÄ

Tiia Isohanni, Antti Laaksonen, Riitta Virtanen
Oppimisen laadun kehittämisen teema-arvioinnit 2013.
Koulutuksen kehittämisen vuosikatsaus 2013.
Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 2013, 158 s.
(Jyväskylän ammattikorkeakoulun raportteja, 25)
ISSN 1795-3766
ISBN 978-951-830-302-5 (PDF)

Julkaisussa käsitellään Jyväskylän ammattikorkeakoulussa v. 2013 toteutettuja oppimisen laadun kehittämiseen liittynyttä kolmea eri kartoitusta ja arviointia tuloksineen.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) on opiskelijalähtöinen prosessi, jolla tähdätään opintojen joustavuuteen ja yksilölliseen opintojen kulkuun. AHOT-järjestelmän teema-arvioinnin tulokset toimivat pohjana AHOT-käytänteiden kehittämiseksi. Arviointi toteutettiin opiskelijoille, opettajille ja koulutuspäälliköille suunnatuilla verkkokyselyillä, joiden perusteella selvitettiin JAMKin yksiköiden AHOT-käytänteiden nykytilaa. Kehittämiskohteeksi nousi mm. AHOT-käytänteiden yhdenmukaistamisen tarve.

JAMKin ohjausta arvioiva Ohjauksen nykytila -kartoituksen tavoitteena oli koota ohjauksen hyviä ja kehittämistä kaipaavia käytänteitä. Ohjauksen nykytilaan tutustuttiin asiakirjojen ja kyselyn kautta. Erityinen huomion kohde oli toisen asteen ja korkea-asteen nivelvaiheen toimivuudessa. Kyselyn vastaajina olivat opiskelijat, opettajatutorit, koulutuspäälliköt ja opintojen ohjaajat. Kehitettävääkin löytyi, mutta tärkeänä tavoitteena on saada hyviksi todettuja käytänteitä levitettyä yli yksikkörajojen.

Joustavien oppimismahdollisuuksien nykytilaa ja kehittämistä koskevan kartoituksen kohderyhmänä olivat JAMKin opiskelijat ja sen avulla selvitettiin opiskelijoiden näkemyksiä opetuksen laadusta ja joustavista oppimismahdollisuuksista.

Avainsanat: ammattikorkeakoulut, laatu, kehittäminen, arviointi, ohjaus, opetus, oppiminen

ABSTRACT

Tiia Isohanni, Antti Laaksonen, Riitta Virtanen
Oppimisen laadun kehittämisen teema-arvioinnit 2013.
Koulutuksen kehittämisen vuosikatsaus 2013.
Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, 2013, 158 p.
(Reports from JAMK University of Applied Sciences, 25)
ISSN 1795-3766
ISBN 978-951-830-302-5 (PDF)

The publication deals with three different learning quality development surveys and assessments carried out at JAMK University of Applied Sciences in 2013 as well as their results.

Recognition of prior learning (RPL) is a student-oriented process aiming for flexible studies and individual study paths. The results of the RPL system's theme assessment served as the basis for the development of RPL practices. The assessment was carried out by online surveys for students, teachers and heads of department, aiming to establish the current state of RPL practices at JAMK's units. One of the development targets that emerged was the need to harmonise the RPL practices.

The purpose of JAMK's survey on the current state of counselling was to find good counselling practices and those in need of improvement. The current state of counselling was studied using documents and a survey. Particular attention was drawn to the transition phase between the upper secondary level and higher level. Respondents to the survey included students, teacher tutors, heads of department and study counsellors. While there were other development targets, an important goal was to promote the spreading of good practices across departmental borders.

The survey of the current state and development of flexible learning opportunities was targeted at JAMK students, aiming to study the students' views on teaching quality and flexible learning opportunities.

Keywords: Universities of Applied Sciences, quality, development, evaluation, guidance, education, learning

AIEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMISEN
JA TUNNUSTAMISEN TEEMA-ARVIOINTI
Selvitys JAMKin AHOT-prosessista

Tiia Isohanni

JOHDANTO

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) on opiskelijalähtöinen prosessi, jolla tähdätään opintojen joustavuuteen ja yksilölliseen opintojen kulkuun. AHOT perustuu elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen arvostamiseen, joiden vaikutus korkeakoulutukseen näkyy opetus suunnitelmien osaamisperustaisuuden sekä selkeästi kuvattujen osaamisvaatimusten ja arviointikriteereiden vaatimuksena. AHOT-prosessin keskeisenä tavoitteena on oppimisen laadun parantaminen mahdollistamalla henkilökohtainen opintopolku.

Tämä raportti koostuu JAMKin Oppimisen laadun strategisen kehittämishankkeen osana toteutetun AHOT-järjestelmän teema-arvioinnin tulosten läpikäymisestä ja toimii pohjana AHOT-käytänteiden kehittämiseksi. Teema-arviointi toteutettiin opiskelijoille, opettajille ja koulutuspäälliköille suunnatuilla verkkokyselyillä, joiden perusteella selvitettiin JAMKin yksiköiden AHOT-käytänteiden nykytilaa.

Tulosten perusteella kokemukset AHOT-käytänteiden toimivuudesta on niin yksiköiden välillä kuin yksiköiden sisälläkin kirjavia, joka kertoo JAMKin AHOT-prosessin yhdenmukaistamisen tarpeesta. Tämän lisäksi AHOT-prosessista on löydettävissä myös neljä muuta keskeistä kehittämisen kohtaa: AHOT-käytänteistä tiedottamisen lisääminen, ohjauksen lisääminen ja ohjauksen laadun varmistaminen, AHOT-prosessin käsittelyvaiheen nopeuttaminen sekä uusien, selkeämpien AHOT-prosessin ohjeistusten laatiminen. Kehittämiskohdeet vaativat konkreettisia toimia AHOT-prosessin sujuvuuden takaamiseksi.

Tiia Isohanni

1 VAATIMUS JOUSTAVAMMISTA OPINTOPOLUISTA

Työelämän muutoksen myötä osaamisvaatimukset ovat kasvaneet ja elinikäisen oppimisen merkitys on yhä tärkeämpää niin yksilölle, työyhteisölle kuin koko yhteiskunnalle. Elinikäinen oppiminen ja dynaaminen työelämä näyttäytyvät muun muassa kasvavana aikuisopiskelijoiden määränä (Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2009.). Ennustettu tulevaisuuden työvoimapula edellyttää nuorten nopeampaa työelämään siirtymistä ja lyhyempiä opiskeluaikoja (Opetusministeriö 2008). Muutokset vaativat koulutusjärjestelmältä sopeutumista käytäntöjä ja rakenteita uudistamalla – osaamista tulee voida opinnollistaa monipuolisten oppimiskokemusten kautta ja päivittää joustavasti työssäkäynnin rinnalla (Keurulainen 2008.). Opintopolkujen joustavammat ja yksilöllisemmät ratkaisut tuovat koulutuksen keskiöön osaamisen tuottamisen rinnalle myös osaamisen tunnustamisen tarpeen tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla, josta hyötyvät niin opiskelija, oppilaitos, työelämä kuin yhteiskunta.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen ja tunnistaminen (AHOT) on yksi keino vastata vaatimukseen joustavammista opintopoluista. Sen avulla tuetaan opiskelijan henkilökohtaisia opiskelutavoitteita ja yksilöllistä opiskeluprosessia huomioimalla jo saavutettu osaaminen. Tällöin tunnustetaan osaamisen keskeisyys ja vähennetään päällekkäisiä opintoja, joka muun muassa voi johtaa opiskelijan nopeampaan valmistumiseen sekä säästää korkeakoulun resursseja (Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2009.). AHOT merkitsee osaamisen virallistamista – aiemmin hankitulle osaamiselle annetaan tunnustus, jonka myötä opiskelupoluista tulee yksilökohtaisia ja opiskelijoiden tarpeiden mukaan rakennettuja.

1.1 MIKSI AHOT?

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen ja tunnistamisen taustalla vaikuttaa osaamislähtöinen koulutus, jonka keskiössä on oppimisprosessin tulokset eli osaaminen. Sillä, missä ja miten osaaminen on hankittu, ei ole merkitystä, joten toimintamalli tunnustaa myös epävirallisen oppimisen, työssä oppimisen ja arkioppimisen kautta saadun osaamisen. Osaamislähtöinen ajattelu johtaa opintojen henkilökohtaistumiseen ja jo hankitun osaamisen arvostamiseen, mitkä ovat tärkeitä tekijöitä etenkin aikuisopiskelijoiden kohdalla. Muun kuin

muodollisen koulutuksen kautta hankittu osaaminen on ollut mahdollista hyväksilukea korkeakoulututkintoon vasta vuodesta 2005 lähtien (Opetusministeriö 2009), joten AHOT-käytäntö on vielä verrattain uusi asia korkeakoulutuksessa. Korkeakoulukohtaiset AHOT-toimintatavat hakevat vielä lopullista muotoaan ja monen korkeakoulun sisälläkin prosessit ovat vielä epäjohdonmukaisia (Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2009.).

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen vaatii osaamisperustaisen opetussuunnitelman, jossa tutkintojen ja niiden osien osaamisvaatimukset ja arviointikriteerit ovat selkeästi kuvattuina (Keurulainen 2008; Opetusministeriö 2007; Airola 2009.). AHOT-menettelyt tulisi ottaa huomioon osaamistavoitteita laatiessa, jotta ne mahdollistavat aiemman osaamisen peilaamisen osaamisvaatimukseen (Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2009.). Osaamistavoitteet on taas johdettava työelämästä, jotta korkeakoulutus pystyisi tuottamaan osaavia ammattilaisia työmarkkinoille (Nurminen & Pennanen 2007.). Opetusministeriö (2007) kehottaa tunnistamisjärjestelmän ja osaamisen arvioinnin menetelmien kehityksen tapahtuvan yhteistyössä sidosryhmien kanssa, jotta työelämän osaamistarpeiden lisäksi otetaan huomioon riittävä laadunvarmistus.

AHOT:n avulla pyritään myös liikkuvuuteen oppilaitosten, koulutusasteiden ja koulutusalojen välillä (Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2009.). Tätä tukee myös Eurooppalainen tutkintojen viitekehys EQF (European Qualifications Framework). Oppimistuloksiin eli kvalifikaatioihin nojaava EQF toteuttaa elinikäisen oppimisen ideaa edistäen tutkintojen avoimuutta, vertailukelpoisuutta ja siirrettävyyttä, jotta työllistettävyys, liikkuvuus ja yhteiskuntaan integroituminen paranisivat (Opetusministeriö 2009; European commission www, viitattu 25.1.). EQF:n yhtenä tavoitteena on ”edistää myös kokemuksen kautta hankittujen oppimistulosten tunnustamista” (Opetusministeriö 2009, 13), joka viittaa suoraan AHOT:iin – EQF:n viitetasoihin perustuvat kvalifikaatiot toimivat kansallisten viitekehysten osaamistavoitteiden suosituksina sillä painotuksella, että osaaminen tunnustetaan riippumatta siitä, missä se on saavutettu. (Opetusministeriö 2009).

1.2 TOIMIVA AHOT-PROSESSI

Opetusministeriön vuoden 2007 työryhmämuistiossa on selvitetty korkeakoulujen käytäntöjä AHOT:sta sekä esitetty suosituksia yhteisiksi valtakunnallisiksi periaatteiksi. Suosituksissa korostuvat osaamisen tunnustamisen tärkeys, läpinäkyvä tunnustamisjärjestelmä, tunnustamisjärjestelmän sovel-

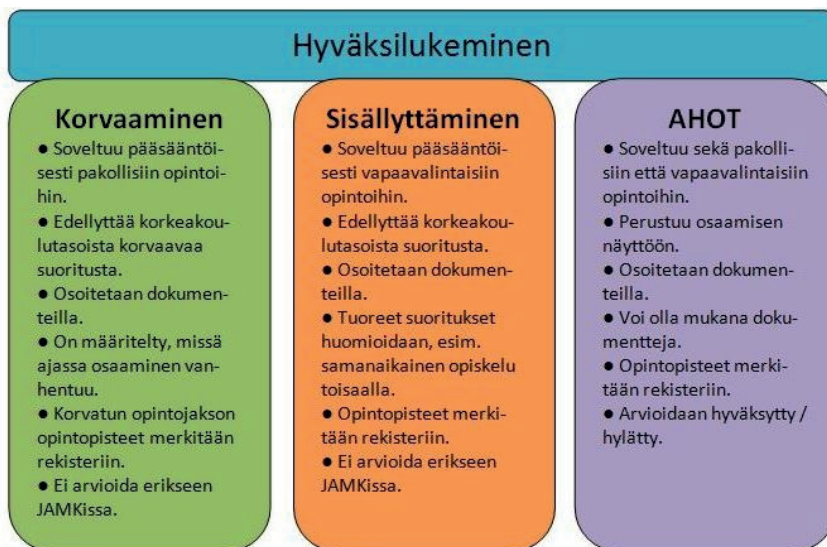
lettavuus, monipuolisten tunnustamismenetelmien kehittäminen sekä osaamislähtöisten opetussuunnitelmien ja henkilökohtaisten opintosuunnitelmien hyödyntäminen. ”--aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen menettelytapojen kehittämällä pyritään opiskelijoiden ja kansainvälisen liikkuvuuden lisäämiseen sekä joustavampaan työelämän ja koulutuksen vuorotteluun” (Opetusministeriö 2007, 45.).

Myös Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry (2009, 20) ovat laatineet korkeakouluille yhteiset valtakunnalliset periaatteet aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle. Työryhmän näkemyksen mukaan AHOT tulee nähdä kokonaisuutena, jossa on huomioitava niin käytännön prosessit kuin menettelytavat, joilla tähdätään ”yhteiskunnan tarpeita vastaavaan korkeaan koulutukseen ja sen laadun varmistamiseen”. Suositukset on laadittu korkeakoulun, opiskelijan ja AHOT:n kehittämisen jatkotoimenpiteiden näkökulmasta.

AHOT-prosessi on opiskelijalähtöinen ja ohjauskeskeinen, jossa nähdään yleensä kolme vaihetta: osaamisen tunnistaminen, osaamisen arviointi ja osaamisen tunnustaminen (Lepänjuuri 2010, 63.). AHOT-prosessi lähtee opiskelijan aloitteesta ja oman osaamisen arvioinnista, jonka jälkeen opiskelijan esittämää osaamista arvioidaan suhteessa osaamistavoitteisiin. Osaamisen ollessa riittävää se tunnustetaan eli virallistetaan. Prosessin tulee olla luotettava, yhtenäinen, oikeudenmukainen ja läpinäkyvä. Opetusministeriö painottaa AHOT-prosessien systematisointia ja huolellista dokumentointia, joilla edistetään tehokkuutta ja säästetään korkeakoulun resursseja (Opetusministeriö 2007.). Yhdenmukaiset ja läpinäkyvät käytännöt madaltavat kynnystä hakea hyväksilukua AHOT:n kautta, jolloin prosessi palvelee myös opiskelijaa.

2 AHOT-MENETTELY JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa voi hakea opintojen hyväksilukua opintojen korvaamisen, sisällyttämisen tai aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen eli AHOT:n kautta. Opiskelija voi halutessaan hakea hyväksilukua ja on itse vastuussa osaamisensa toteen näyttämisestä. Lähtökohtina hyväksilukemiselle ovat erilaisten oppimisen tapojen hyväksyminen, opiskelijälähtöisyys, osaamisperustaiset opetussuunnitelmat sekä HOPS-kulttuurin kehittäminen. Kuviossa 1 havainnollisesta hyväksilukemisen päätävät:

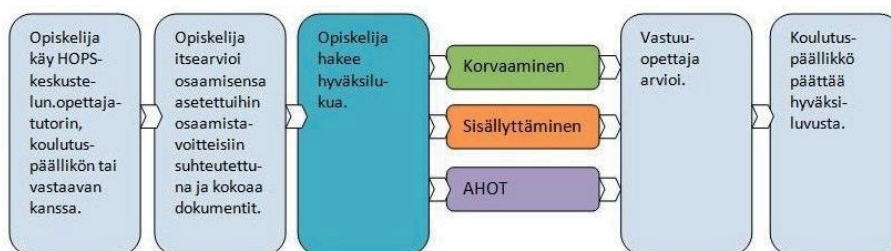

KUVA 1. Hyväksilukemisen muodot JAMKissa.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen tarkoittaa sitä, että *opiskelija pyrkii ymmärtämään aiemmin hankkimaansa osaamista ja jäsentämään sen suhteessa opintojakson tai osaamisalueen osaamistavoitteisiin siten, että hän pystyy kuvaamaan ja näyttämään osaamisensa*. Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen tarkoittaa virallisen hyväksynnän antamista opiskelijan aiemmin hankkimalle osaamiselle. Osaaminen voi olla hankittu virallisen (formaali), epävirallisen (non-formaali) tai arkioppimisen (informaali) kautta. AHOT-prosessia tukee JAMKin opetussuunnitelmat, jotka ovat osaa-

mis- ja oppimisperustaisia. Niissä kuvataan tutkinnon tuottama osaaminen ja sen kehittyminen opiskeluaikana ja kehittymistä arvioidaan suhteessa tutkinnon osaamistavoitteeseen, joka on jaettu työelämälähtöisiin ja kuvaaviin osaamisalueisiin.

Tärkeimmät säädökset hyväksilukemisen taustalla ovat ammattikorkeakoululaki ja –asetus ammattikorkeakouluista, joiden pohjalta on laadittu tutkintosääntö. Hyväksilukemisen käytäntöjä JAMK täsmentää vuosittain ja täsmennykset tulevat voimaan aina seuraavan alkavan lukuvuoden alusta. Tämän selvityksen aikana voimassa olevat täsmennykset painottavat ohjauksen merkitystä ja opiskelijan vastuuta: opettajatutorin rooli on prosessin käynnistäjä, mutta opiskelijan on itsearviointiin ja osaamisensa tunnistamisen kautta haettava halutessaan hyväksilukua. Seuraavasta kuviosta näkee hyväksilukemisen prosessin etenemisvaiheet:

KUVA 2. Hyväksilukemisen etenemisprosessi vaiheittain JAMKissa.

AHOT:n kautta osaamisen toteennäyttämistavat sovitaan koulutus-päällikön ja asianomaisen opintokokonaisuuden tai opintojakson vastuuhenkilön tai vastuuhenkilöiden kanssa. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen toteutetaan osana henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman eli HOPS:n käyttöä. AHOT-prosessin päämääränä on selvittää, mitä osaamista opiskelijalla jo on ja mitä häneltä puuttuu – tavoitteena on tarkoituksenmukainen opintopolku, joka parantaa oppimisen laatua ja edistää elinikäistä oppimista.

3 AHOT-KÄYTÄNTEIDEN TEEMA-ARVIOINTI

3.1 KYSELYN AINEISTO JA TOTEUTUS

Teema-arviointi toteutettiin verkkokyselyillä, jotka kartoittivat AHOT-käytänteitä eri yksiköissä opiskelijan, opettajan ja koulutuspäällikön näkökulmasta. Kyselyt rakennettiin kohderyhmäkohtaisesti (ks. liite 1, 2 ja 3). Kyselyt toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella Digium Enterprise -ohjelmalla helmikuussa 2013. Kaikkiaan kyselyyn vastasi 299 opiskelijaa, 44 opettajaa ja 6 koulutuspäällikköä. Alla olevissa kuvioissa näkyy vastaajien jakaumat yksikkökohtaisesti.

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Teknologiayksikkö	56	18,7%					
2. Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö	94	31,4%					
3. Hyvinvointiyksikkö	125	41,8%					
4. Ammatillinen opettajakorkeakoulu	24	8,0%					
Yhteensä	299	100%					

KUVA 3. Opiskelijat yksiköittäin.

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Teknologiayksikkö	17	38,6%					
2. Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö	11	25,0%					
3. Hyvinvointiyksikkö	10	22,7%					
4. Ammatillinen opettajakorkeakoulu	6	13,6%					
Yhteensä	44	100%					

KUVA 4. Opettajat yksiköittäin.

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Teknologiayksikkö	1	16,7%	<div style="width: 16.7%;"></div>				
2. Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö	2	33,3%	<div style="width: 33.3%;"></div>				
3. Hyvinvointiyksikkö	2	33,3%	<div style="width: 33.3%;"></div>				
4. Ammatillinen opettajakorkeakoulu	1	16,7%	<div style="width: 16.7%;"></div>				
Yhteensä	6	100%					

KUVA 5. Koulutuspäälliköt yksiköittäin.

Vastaajissa on jokaisessa kohderyhmässä edustettuina monipuolisesti koulutusohjelmia sekä kaikki JAMKin yksiköt, mutta tulosten tarkastelussa tulee huomioida epätasaisesti jakautuneet vastaajamäärät niin yksiköiden kuin kohderyhmienkin välillä. Tämä saattaa vääristää joitain tuloksia varsinkin vastausten vertailutilanteissa.

3.2 YLEISKUVA TULOKSISTA

AHOT-prosessia JAMKin yksiköissä värittää yksilökohtaiset kokemukset ja käytänteiden runsaus – kyselyn perusteella yhteneväistä linjaa ei ole ja kokemukset eriyvät niin kohderyhmien sisällä kuin välilläkin. Yhdenmukaisuus vähintään yksikön sisällä on kuitenkin tärkeää, jotta opiskelijat tulevat oikeudenmukaisesti kohdelluiksi. Tulosten perusteella yhteneväisten, selkeiden linjojen luominen on ajankohtaista ja ensimmäinen askel kohti toimivampaa AHOT-järjestelmää, jossa varmistetaan prosessin sujuvuus ja oikeudenmukaisuus.

Ongelmat yhdenmukaisuudessa ja kirjavissa käytännöissä heijastuvat myös tiedottamisen, ohjauksen ja toimintaohjeistusten tarpeeseen. AHOT-prosessi koetaan myös hitaaksi ja byrokraattiseksi, joka ei ole kokonaisuudeltaan opiskelijalle läpinäkyvä. Henkilökunnan osaamisessa ja asenteessa AHOT-prosessin suhteen on eroja, joka entisestään hankaloittaa oikeudenmukaisuuden toteutumista. Akuuteiksi kehittämiskohteiksi koko JAMKin läpikäytävien voidaan tulosten perusteella nostaa *AHOT-käytänteiden yhdenmukaistamisen, tiedottamisen, ohjauksen, käsittelyvaiheen nopeuttamisen sekä uusien, selkeämpien ohjeistusten laatimisen*. Nämä tarpeet ilmenivät jokaisessa kohderyhmässä ja jokaisessa yksikössä, hieman eri painoituksin.

Opiskelijat kokevat AHOT:n positiiviseksi ja opiskelijan osaamista kunnioittavaksi mahdollisuudeksi – opiskelijat arvostavat sitä, että AHOT ylipäänsä

on olemassa ja että sen tarpeellisuus tunnustetaan myös opiskelijan näkökulmasta. Monelle AHOT merkitsee opintojen nopeuttamista, itsearviointitaitojen kehittymistä ja motivaation kasvua päällekkäisten opintojen estyessä. Kaikki nämä tekijät voidaan nähdä myös oppilaitoksen kannalta tehokkuuden edistäjinä, joten AHOT-prosessin sujuvuus ja siihen panostaminen palvelee opiskelijan lisäksi oppilaitosta ja välillisesti myös yhteiskuntaa.

Myös tämän raportin tekovaiheessa käynnissä olevan OPS-uudistuksen yhteydessä opintojaksojen kuvauksia osaamistavoitteineen ja arviointikriteereineen ollaan selkiyttämässä, joka edistää osaltaan AHOT-prosessin toimivuutta. Selkeät ja ymmärrettävät osaamistavoitteet ovat edellytyksenä opiskelijan itsearvioinnin ja osaamisen tunnistamisen onnistumiselle. Opettajat ovat tiedostaneet opintojaksokuvausten selkeyden merkityksen AHOT-prosessille.

3.3 TULOKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

3.3.1 TIEDOTTAMINEN

AHOT-käytänteistä tiedottaminen nousi erityisesti opiskelijoiden vastausten perusteella yhdeksi merkittävimmäksi kehittämisen kohteeksi. Huomiota tulee kiinnittää etenkin siihen, mihin tietolähteisiin opiskelijat tukeutuvat tarvitessaan tietoa AHOT-käytänteistä, milloin AHOT-mahdollisuuksista tulee tiedottaa opiskelijoille, ketkä ovat avainhenkilöitä opiskelijoiden AHOT-prosessin käynnistämisessä sekä miten tieto on rakennetaan opiskelijan näkökulmasta ymmärrettäväksi.

Vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme ensisijaista tiedon sijaintipaikkaa, kun kyse on AHOT-prosessin käynnistämisestä. Tiedonlähteet vaihtelevat hieman yksiköittäin, mutta tärkeintä tulisi olla luotettava ja kattava tiedon saatavuus sieltä, mistä opiskelija sitä lähtee hakemaan. Teknologiayksikössä ja Liiketoiminta ja palvelut -yksikössä kohderyhmien vastaukset ovat keskenään yhdenmukaisia – molemmissa yksiköissä ohjaus on merkittävimässä asemassa eli opettajatutorin rooli on suuri AHOT-prosessin käynnistämisessä. Teknologiayksikössä myös orientaatioviikko ja muut tiedotustilaisuudet ovat ohjauksen lisäksi merkittäviä tiedonlähteitä. Myös Hyvinvointiyksikössä ohjaus ja erilaiset tiedotustilaisuudet on tunnustettu, mutta yksi huomionarvoinen ero on löydettävissä opiskelijoiden ja koulutuspäälliköiden vastauksia vertailtaessa: koulutuspäälliköt valitsivat Optiman merkittävimpien tiedonlähteiden joukkoon, mutta opiskelijat eivät. Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa

opiskelijoiden vastaukset poikkeavat muiden yksiköiden opiskelijoiden vastauksista siinä mielessä, että opettajaopiskelijat ovat oma-aloitteisempia tiedonhankinnassa – tärkeimpinä tiedonlähteinä pidetään opinto-opasta, Optimaa sekä JAMKin verkkosivuja. Ammatillisen opettajakorkeakoulun opettajat ja koulutuspäälliköt taas korostavat ohjausta eli käsitys poikkeaa opiskelijoiden käsityksestä merkittävästi. Näissä tilanteissa tulee miettiä, että panostetaanko juuri niihin tiedonlähteisiin, mitä opiskelijat ensisijaisesti käyttävät ja tulisiko tiedottamisessa ja markkinoinnissa painottaa tämän perusteella joitain tiettyjä tiedonlähteitä. Ratkaisuissa tulee huomioida myös se, ettei vastauksista selviä, ovatko merkittävimmiksi mainitut tiedon sijaintipaikat sellaisia, joista opiskelijat *hakevat* tietoa vai *saavat* tietoa.

Opettajilla ja koulutuspäälliköillä on opiskelijoihin verrattuna eri käsitys siitä, milloin AHOT:n kautta voi hakea hyväksilukua. Käsitysten ero näkyy joka yksikössä. Opiskelijoiden näkemysten mukaan AHOT:a voi hakea vain opintojen alkuvaiheessa opettajien ja koulutuspäälliköiden painottaessa AHOT-mahdollisuutta opintojen eri vaiheissa. Perinteisesti AHOT-prosessin käynnistäminen sijoittuu opintojen alkuvaiheeseen ja osa opettajistakin on tätä mieltä. AHOT:n periaatteiden mukaan osaamista voi kuitenkin kertyä myös opintojen aikana, jolloin opiskelijoille tulee painottaa AHOT-mahdollisuutta haettavaksi silloin, kun hän kokee sen tarpeelliseksi ja ajankohtaiseksi riippumatta siitä, missä vaiheessa opinnot ovat. Tässäkin korostuu tiedottamisen merkitys – opiskelijoiden tulee olla tietoisia AHOT:n joustavuudesta.

Sen lisäksi, että tiedonlähteet tulee miettiä, myös tiedottamisen ajankohta tulee määrittää. JAMKissa tulisi olla koko oppilaitoksen kattava linjaus siitä, kuinka usein, kuinka tiiviisti ja millä panoksella tiedottamista tulisi lisätä. Yksi vaihtoehto olisi AHOT-mahdollisuuksista tiedottaminen jokaisen opintojakson alussa. Tähän liittyy kuitenkin problematiikka siitä, että AHOT:n käsittelyaika on vielä kohtuullisen hidas ja opintojaksokohtaista AHOT:a tulisi hakea hyvissä ajoin, jotta saa tiedon mahdollisesta hyväksiluvusta ennen opintojakson alkamista. Opintojaksokohtaisen AHOT-mahdollisuudesta tiedottamisen voisi toteuttaa myös pienellä AHOT-infolla opintojaksokuvauksen tai –suunnitelman yhteydessä, jolloin tiedottaminen ei jäisi opintojakson opettajan vastuulle. Vaihtoehtona voisi olla myös tiedotustilaisuuksien määrän lisääminen, mutta mahdollisena ongelmana on vapaaehtoinen osallistuminen, joka suurella todennäköisyydellä karsii osallistujajoukkoa eikä välttämättä tavoita kaikkia AHOT:sta hyötyviä opiskelijoita. Tiedottamisessa voisi hyödyntää myös uutta vaihteittain käyttöön otettavaa ELMO-työpöytää – opiskelija-intraan voisi aika ajoin nostaa lyhyitä tietoiskuja ja muistutuksia AHOT-mahdollisuuksista.

3.3.2 OHJAUS

Ohjaukseen liittyviä kysymyksiä oli useita, joissa kartoitettiin ohjauksen tarvetta ja nykytilaa AHOT-käytänteisiin liittyen. Tulosten perusteella ohjauksessa on runsaasti epäjohtonmukaisuutta ja yksilöllisiä kokemuksia sen suhteen, onko AHOT-käytänteisiin liittyvää ohjausta tarpeeksi ja onko se osaavaa – tätä eriarvoisuutta voidaan kaventaa panostamalla erityisesti opettajatutoreiden osaamiseen. Opettajatutorin rooli on suuri AHOT-prosessin käynnistämässä, sillä AHOT-mahdollisuuksien tarkastelu tulee aloittaa viimeistään HOPS-keskusteluiden aikana. Se, kuinka usein tätä mahdollisuutta todellisuudessa hyödynnetään, on tulosten perusteella epäselvää – opiskelijoiden ja opettajien näkemyksissä on merkittäviä eroja:

Oletko HOPS -keskusteluiden aikana käynyt läpi AHOT -mahdollisuuksia?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	16	28,57%	TEKN				
		45	47,87%	LIPA				
		80	64,00%	HYVI				
		13	66,67%	AOKK				
2.	Ei	40	71,43%	TEKN				
		49	52,13%	LIPA				
		45	36,00%	HYVI				
		8	33,33%	AOKK				

KUVA 6. Ohjaus – opiskelijat.

Oletko käynyt läpi AHOT-mahdollisuuksia opiskelijoiden kanssa HOPS -keskusteluiden aikana?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	13	76,5%	TEKN				
		11	100,0%	LIPA				
		10	100,0%	HYVI				
		6	100,0%	AOKK				
2.	Ei	4	23,3%	TEKN				
		0	0,0%	LIPA				
		0	0,0%	HYVI				
		0	0,0%	AOKK				

KUVA 7. Ohjaus – opettajat.

Kuten yllä olevista kuvioista näkee, Teknologiayksikössä on heikoin tilanne sen suhteen, otetaanko AHOT-käytänteet huomioon HOPS-keskusteluiden aikana. Yksiköiden välisessä vertailussa Ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelijat hyödyntävät parhaiten HOPS:a AHOT-mahdollisuuksien tarkastelun yhteydessä; mahdollisesti syynä on työelämästä tulevat opiskelijat, joilla mitä todennäköisimmin on runsaasti AHOT:n kautta hyväksiluettavaa osaamista verrattuna muiden yksiköiden opiskelijoihin. Yksi keino näiden erojen kaventamiseen JAMKissa olisi opettajatutorin vastuun korostaminen AHOT-prosessin käynnistämiseksi: vaikka aloite AHOT:n *hakemiseen* tulee aina opiskelijalta, aloite AHOT:n *tarkasteluun* tulisi tulla opettajalta, ellei opiskelija ole AHOT-mahdollisuudesta tietoinen. Kyseinen vivahde-ero liittyy myös aiemmin käsiteltyyn tiedottamisen merkitykseen eli AHOT-käytänteistä tiedottamista tulisi käydä myös pienemmässä mittakaavassa opiskelijan ja ohjaajan välisen kanssakäymisen muodossa. Opettajien vastauksissa näkyy myös ”ohjaus tarvittaessa” eli opiskelijan aloitteesta annettava AHOT-ohjaus – tässä tulee kuitenkin tiedostaa opiskelijan mahdollisesti vajaa tieto AHOT-käytänteistä, jolloin aloitetta ei osata tehdä ja opettajatutorin tulisi ohjaustilanteessa selvittää, olisiko opiskelijalla AHOT:n kautta hyväksiluettavaa osaamista. Opiskelijan vastuulle jäisi päätös siitä, tekeekö hän aloitteen AHOT-prosessin käynnistämiseksi. Opettajat toivovat ohjaukseen lisää resursseja

Kyselyn perusteella tietoa ja ohjausta AHOT-käytänteisiin liittyen saadaan joka yksikössä ensisijaisesti opettajatutorilta sekä opintojakson opettajalta. Näin ollen näiden henkilöiden osaaminen on varmistettava koulutuksilla ja selkeiden toimintaohjeistusten laatimisella. Myös henkilöstön myönteinen

asenne AHOT:a kohtaan on varmistettava: opiskelijoiden vastauksissa näkyy tyytymättömyys opettajien asenteeseen ja heidän kokemustensa joukossa on tilanteita, jolloin AHOT-prosessin käynnistäminen koetaan vaikeaksi ja epärealistiseksi, sillä opettajilla on negatiivinen ja aliarvostava asenne AHOT:iin:

”- - asiasta keskustellessa JAMKin henkilökunta vaan lässyttää ja lässyttää. Ei ketään oikeasti kiinnostaa kertoa opiskelijoille mitään.” (Opiskelija, TEKN)

”AHOTtien hakemiseen pitäisi enemmän kannustaa. - - Itseni kohdalla tutoropettaja ei lainkaan kannustanut hakemaan AHOTteja; ”ei niitä saa”. Jälkeenpäin kuulin että olisin aikaisemmalla koulutuksellani voinut saada huomattavasti enemmän AHOTteja.” (Opiskelija, HYVI)

Syynä voi olla opettajien epävarmuus omasta osaamisestaan AHOT-käytänteisiin liittyen tai kapeakatseisuus opintojaksojen suoritusapoja kohtaan – joka tapauksessa tämän tulisi muuttua opiskelijoita kannustavampaan suuntaan niin, että opiskelija saa aina ohjausta ja tietoa AHOT:iin liittyen, kun hän sitä tarvitsee. Myös opettajat toivovat ohjaukseen lisää resursseja. Tämän hetkessä JAMKin laatimissa täsmennyksissä ohjaus on yksi hyväksilukemisen painopistealueista, myös AHOT:n kohdalla. Ohjauksen laatuun tulee kuitenkin vastausten perusteella kiinnittää huomiota.

3.3.3 AHOT-PROSESSI

AHOT:n hakeminen. Opiskelijoille suunnatussa kyselyssä selvitettiin AHOT-käytänteiden kautta hyväksilukua hakeneiden jakauma yksiköittäin sekä mahdollisia syitä siihen, miksi AHOT:a ei ole haettu. Tulokset ovat samansuuntaisia tiedottamista ja ohjausta koskevien osuuksien kanssa.

Oletko hakenut hyväksilukua AHOT -käytänteiden kautta?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	21	37,5%	 TEKN				
		48	51,1%	 LIPA				
		84	67,2%	 HYVI				
		16	66,7%	 AOKK				
2.	Ei	35	62,5%	 TEKN				
		46	48,9%	 LIPA				
		41	32,8%	 HYVI				
		8	33,3%	 AOKK				

KUVA 8. AHOT:n hakeminen.

Kuten kuviosta käy ilmi, Teknologiayksikössä haetaan vähiten AHOT:n kautta hyväksilukua – prosenttilukua tukee aiemmin käsitelty AHOT-käytänteiden vähäinen tarkastelu HOPS-keskusteluiden yhteydessä. Vastaavasti Hyvinvointi-tyksikössä ja Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa hyväksilukua AHOT:n kautta haetaan eniten. Jakaumia tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon myös koulutusohjelmien erilaisuus eli se, että Hyvinvointi-tyksikön ja Ammatillisen opettajakorkeakoulun alat ja koulutusohjelmat saattavat ovat sellaisia, joihin hyväksiluvun mahdollisuudet ovat suurempia kuin esimerkiksi Teknologiayksikössä.

Jokaisessa yksikössä merkittävimiksi syiksi sille, ettei AHOT:a ole haettu, ilmeni opiskelijoiden käsitys siitä, etteivät he kokeneet omaavansa hyväksiluettaavaa osaamista tai *opiskelijat eivät tienneet, voiko osaamista hyväksilukea AHOT:n kautta tai keneltä saisi lisätietoa asiasta*. Etenkin jälkimmäinen syy on huomionarvoinen, ja tulokset aiempien tiedottamista ja sen puutteita käsiteltävien osioiden kanssa tukevat toisiaan. Opiskelijoiden keskuudessa on epätietoisuutta AHOT-prosessista ja sen eri vaiheiden sisällöstä, joten tiedottamista tulee lisätä ja ohjaukseen otettava aktiivisesti ja säännöllisesti mukaan AHOT-mahdollisuuksien tarkastelu.

AHOT-lomake. Vastaajilta tiedusteltiin AHOT-lomakkeen toimivuutta ja suurin osa kaikkien kohderyhmien kohdalla koki lomakkeen tarpeeksi selkeäksi. Kehitysehdotuksia kuitenkin esitettiin niin lomakkeen ulkoasuun kuin käyttöönkin liittyen. Opiskelijat kokevat lomakkeessa olevan liian rajoitettu vastaustila sekä heillä on vaikeuksia löytää oikea lomake. Jälkimmäinen viittaa taas tiedottamisen tarpeeseen ja siihen, etteivät opiskelijat erota toisistaan AHOT:a, korvaamista ja sisällyttämistä. Myös opettajat ja koulutuspäälliköt ovat huomanneet oikean lomakkeen löytämisen hankaluuden:

”Se on ok, opiskelija ei vain aina osaa valita oikeaa lomaketta.” (Opettaja, HYVI)

”Opiskelija ei erota eri vaihtoehtoja toisistaan.” (Opettaja, TEKN)

”Hyväksilukemislomakkeita on useita, joista yksi on AHOT-lomake. Opiskelijat hakevat hyväksilukua milloin milläkin lomakkeella.” (Koulutuspäällikkö, HYVI)

Etenkin opettajat ilmaisivat tarpeen AHOT-lomakkeen täyttämisen ohjeistuksille, joka helpottaisi sekä opiskelijoiden että prosessiin osallistuvien tahojen työtä lomakkeiden käsittelyssä. Niin opiskelijoiden kuin opettajienkin taholta tuli myös ehdotus sähköisestä lomakkeesta, joka helpottaisi lomakkeen täyttämistä ja eteenpäin toimittamista.

AHOT:n käytänteet. Tulosten perusteella opiskelijat lukevat AHOT:n kautta hyväksi ennen kaikkea työkokemusta ja aiempia opintoja – tässä tosin on eroja niin yksiköiden välillä kuin verratessa opiskelijoiden vastauksia opettajien ja koulutuspäällikköiden vastauksiin. Seuraavat kuvat ovat yhteenvetoja jokaisen kohderyhmän vastauksista.

Millä toiminnalla hankitulle osaamiselle olet hakenut hyväksilukua AHOT –käytänteiden kautta? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Työkokemus	100	59,2%					
2. Ulkomailla oleskelu	7	4,1%					
3. Harrastustoiminta	6	3,6%					
4. Järjestötoiminta	9	5,3%					
5. Aiemmat opinnot	130	76,9%					
6. Varusmieskoulutus	8	4,7%					
7. Luottamustoimi	7	4,1%					
8. Muuta, mitä?	6	3,6%					

KUVIO 9. Mistä AHOT? – opiskelijat.

**Millainen toiminta voi tuottaa AHOT –käytänteiden kautta hyväksiluettavaa osaamista?
Valitse vaihtoehdoista 1 tai useampi.**

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Työkokemus	43	97,7%					
2. Ulkomailla oleskelu	12	27,3%					
3. Harrastustoiminta	25	56,8%					
4. Järjestötoiminta	22	50,0%					
5. Aiemmat opinnot	41	93,2%					
6. Varusmieskoulutus	23	52,3%					
7. Luottamustoimi	21	47,7%					
8. Muu, mikä?	9	20,5%					

KUVIO 10. Mistä AHOT? – opettajat.

**Millainen toiminta voit tuottaa AHOT –käytänteiden kautta hyväksiluettavaa osaamista?
Valitse vaihtoehdoista 1 tai useampi.**

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Työkokemus	6	100,0%					
2. Ulkomailla oleskelu	1	16,7%					
3. Harrastustoiminta	2	33,3%					
4. Järjestötoiminta	3	50,0%					
5. Aiemmat opinnot	6	100,0%					
6. Varusmieskoulutus	3	50,0%					
7. Luottamustoimi	2	33,3%					
8. Muu, mikä?	2	33,3%					

KUVIO 11. Mistä AHOT? – koulutuspäälliköt.

Vastauksia verratessa erot käsityksissä ovat merkittäviä – voi kysyä, ovatko opiskelijat ymmärtäneet AHOT:n idean eli missä tahansa hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vai sekoittavatko he edelleen hyväksiluvun käsitteet (AHOT, korvaaminen ja sisällyttäminen) keskenään, vaikka ovatkin

AHOT:n kautta hyväksilukua hakeneet. Henkilökunta on sisäistänyt osaamisen merkityksen yli todistusten, mutta näissäkin kohderyhmissä työkokemus ja aiemmat opinnot ovat yleisimmin AHOT:n kautta hyväksiluettavaa osaamista. Syynä voi olla aiemmin mainittu opiskelijoiden orientaatio tai mahdollisesti opettajien kannustus juuri työkokemuksesta ja aiemmista opinnoista saadun osaamisen hyväksiluvun hakemiseen.

Aiemmin tehtyjä havaintoja tukee myös se, että käytetyin osaamisen todentamisen väline jokaisessa yksikössä on erilaiset dokumentit. Esimerkkeinä mainitaan työ- ja koulutustodistukset. Näiden yleisyys voi osaltaan aiheuttaa harhakuvaa siitä, että mikäli osaamista ei ole paperilla, sitä ei arvosteta. Opiskelijoiden vastauksissa dokumenttien lisäksi osaamista näytetään jokaisessa yksikössä runsaasti myös esseiden muodossa. Opettajien ja koulutuspäälliköiden vastauksissa vastaavasti toiseksi käytetyin osaamisen todentamisen käytäntönä mainitaan näyttö. Etenkin opiskelijoiden vastauksissa korostuu voimakkaasti dokumenttien ylivoima osaamisen näyttämässä, opettajat ja koulutuspäälliköt ovat tuoneet esiin monipuolisemmin käytössä olevia osaamisen todentamisen välineitä. Alla olevissa kuvioissa havainnollistuu osaamisen näyttämisen välineiden käytön yleisyys kohderyhmittäin.

Millä tavoin olet näyttänyt osaamistasi? Valitse vaihtoehdoista 1 tai useampi.

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Dokumentit	139	82,3%					
2.	Esitelmä	7	4,1%					
3.	Essee	39	23,1%					
4.	Haastattelu	25	14,8%					
5.	Näyttö	14	8,3%					
6.	Oppimispäiväkirja	5	3,0%					
7.	Portfolio	9	5,3%					
8.	Tentti	5	3,0%					
9.	Muuten, miten?	21	12,4%					

KUVIO 12. Miten AHOT? – opiskelijat.

Millä tavoin opiskelijat osoittavat osaamistaan? Valitse vaihtoehdoista 1 tai useampi.

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Dokumentit	41	93,2%					
2. Esitelmä	13	29,6%					
3. Essee	18	41,0%					
4. Haastattelu	19	43,2%					
5. Näyttö	34	77,3%					
6. Oppimispäiväkirja	13	29,6%					
7. Portfolio	21	47,7%					
8. Tentti	15	34,1%					
9. Muuten, miten?	4	9,1%					

KUVIO 13. Miten AHOT? – opettajat.

Millä tavoin opiskelijat osoittavat osaamistaan? Valitse vaihtoehdoista 1 tai useampi.

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Dokumentit	6	100,0%					
2. Esitelmä	1	16,7%					
3. Essee	3	50,0%					
4. Haastattelu	3	50,0%					
5. Näyttö	5	83,3%					
6. Oppimispäiväkirja	1	16,7%					
7. Portfolio	3	50,0%					
8. Tentti	2	33,3%					
9. Muuten, miten?	2	33,3%					

KUVIO 14. Miten AHOT? – koulutuspäälliköt.

Opiskelijan hankittu osaaminen on aina yksilöllistä, joka asettaa haasteita oikeanlaisen osaamisen näyttämisen välineen valintaan. AHOT:ssa olisikin tästä syystä perusteltua käyttää useita osaamisen todentamisen tapoja, jotta saadaan mahdollisimman luotettava kuva opiskelijan osaamisesta. Eri aloilla on myös käytänteitä, joita ei välttämättä voi soveltaa kaikkien kohdalla – esimerkiksi Ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelija mainitsi näyttäneen osaamisensa multimediatiedostoilla ja Liiketoiminta ja palvelut -yksikön koulutuspäällikkö toi esiin kehittämistehtävät osaamisen todentamisen välineenä. Kuitenkin käytänteiden ja asiantuntijuuden jako on tärkeää, jotta todentamisen käytänteitä ja niiden sovellettavuutta voidaan parantaa.

AHOT-prosessin vaiheet. Kyselyn perusteella yksi opiskelijoille merkittävin kehittämisenkohde on AHOT-prosessin vaiheiden sujuvuuden takaaminen vähentämällä byrokratiaa – opiskelijat kokevat, että päätöksenteko on liian hidasta, joka usein vaikeuttaa opintojen suunnittelua ja etenemistä:

”Joku opettaja viivytteli vastauksen kanssa pitkään, eikä vastannut sähköposteihin ollenkaan, jouduin suorittamaan kurssin. - -” (Opiskelija, AOKK)

”Sen jälkeen kun lomakkeen on jättänyt niin ei oikein näe mistään, onko se käsittelyssä ja kenellä. Sitä vain odottelee ja ihmettelee, että saako merkinnän. Jotenkin olisi kiva tietää, että asia on käsittelyssä eikä unohtunut johonkin hyllyn nurkalle, josta se löytyy 2 kk myöhemmin, kun kyselee perään (näin olen kuullut useammalle kurssikaverilleni käyneen).” (Opiskelija, HYVI)

”- - nopeampaa prosessia; jos hakee AHOTia vasta kurssin alkaessa kerkiää käydä puolet kurssista ennen kuin päätös tulee.” (Opiskelija, LIPA)

Myös opettajat arvostelevat AHOT-prosessin byrokraattista etenemistä:

”Vähemmän byrokratiaa - -” (Opettaja, HYVI)

”- - prosessi pitäisi olla nopeampi, papereita kierrätetään monilla pöydillä - -” (Opettaja, LIPA)

Byrokraattisen luonteen lisäksi AHOT-prosessia leimaa ”läpinäkymättömyys” eli opiskelija ei hakemuksen jättäessään ja näytön tehdessään tiedä, missä vaiheessa päätöksenteko on ja milloin hän saa tiedon hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Tähän opiskelijat toivovat korjausta ja yksi vaihtoehto olisi tietojärjestelmän käyttöönotto ja AHOT-prosessin muuttaminen sähköiseen

muotoon, jolloin kaikki prosessiin liittyvät tahot ja erityisesti opiskelija näkisi reaaliaikaisen tilanteen. Opiskelijat kokevat myös, että AHOT-prosessin sujuvuutta vaikeuttaa monien tahojen sekaantuminen asiaan, sillä se hidastaa osaltaan päätöksen toimeenpanoa ja näin ollen vaikeuttaa opiskelijoiden opintojen suunnittelua. On tarkoituksenmukaista miettiä koko JAMKin tasolla, että onko esimerkiksi koulutuspäällikön rooli välttämätön AHOT:n hyväksymisessä vai voisiko vastuun jakaa osaamisen arvioivalle opettajalle tai voisiko esimerkiksi nimetty AHOT-vastuuhenkilö korvata nämä molemmat tahot.

JAMKin yksiköissä on eriävät käytännöt sen suhteen, onko yksikössä, koulutusosalalla tai koulutusohjelmassa nimettynä erillinen AHOT-vastuuhenkilö – henkilökunnan vastauksissa on vaihtelevuutta saman yksikön sisälläkin. Oppilaitoksen tulee selvittää, onko tällainen vastuuhenkilö mahdollista ja tarkoituksenmukaista nimittää, millä tasolla (JAMK, yksikkö vai koulutusohjelma) ja etenkin, mikä hänen roolinsa olisi AHOT-prosessissa. Tällä hetkellä AHOT-prosessin eri vaiheissa on hieman yksiköstä riippuen useita ”välikäsiä”: opettajatutor (prosessin käynnistäminen), opintojakson opettaja (osaamisen arviointi ja päätösehdotus), koulutuspäällikkö (päätös AHOT:sta) ja opiskelijapalvelut (suorituksen kirjaaminen) – korvaisiko AHOT-vastuuhenkilö jonkin näistä vai toimisiko hän ”tietopankkina” tietoa tarvitseville.

AHOT:n arviointi. AHOT:n kautta hyväksilukua arvioidaan suhteessa osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Kyselystä noussut yleiskuva osaamistavoitteista on positiivinen – niin opiskelijat, opettajat kuin koulutuspäällikötkin kokevat, että osaamistavoitteet ovat selkeästi kuvattu ja kohtuullisen helposti ymmärrettävissä. Vaikka yleiskatsaus antaa myönteisen kuvan, niin joukossa on toistakin ääripäätä edustavia vastauksia – etenkin esiintyy erilaisia tulkintoja siitä, miten osaamistavoitteita suhteutetaan arviointiin:

”Opintojakson osaamistavoitteet ovat kuvattu selkeästi. Yhteinen tulkintansa sijaan oppilaitoksen opettajien kesken ei ole linjassaan.” (Opiskelija, HYVI)

”Tulkinnanvaraa jää paljon, mikä ei välttämättä ole huono asia.” (Opettaja, TEKN)

”Nyt tavoitteet ja arviointi perustuu liikaa opintojakson toteutukseen ja suoritustapoihin, ei siis tue Ahot-prosessia.” (Opettaja, HYVI)

”On kuvattu selkeästi mutta niillä ei ole merkitystä vaan ainoastaan opettajien tai muun asiasta päättävän kanta ratkaisee.” (Opiskelija, AOKK)

Opiskelijat myös toivat esiin ongelman, että opintojakso ei toteutuessaan vastaa osaamistavoitteita:

”Pääsääntöisesti kyllä, tosin joidenkin kohdalla osaamistavoitteet tuntuvat elävän prosessin edetessä. - - ” (Opiskelija, LIPA)

”- - Lisäksi joskus opintojaksotavoitteet ovat muuttuneet opintojakson kuluessa lähes täysin ennaltailmoitetusta. - -” (Opiskelija, LIPA)

”- - Kävin kurssin ja kurssi ei edes vastannut opintojakson osaamistavoitteita.” (Opiskelija, HYVI)

”Liian monisyisiä ja harvoin vastaavat kurssien todellisia sisältöjä. ” (Opiskelija, HYVI)

AHOT-prosessissa tämä saattaa vaikuttaa opettajan arvioinnin kautta negatiivisesti lopputulokseen – opettaja mahdollisesti peilaa AHOT:a hakevan opiskelijan osaamista suhteessa osaamistavoitteista poikkeavaan, omaan tuntisuunnitelmaansa, jolloin arviointi vääristyy perusteettomasti. Henkilökunnalla on myös eriävät näkemykset siitä, miten opintojakson arviointiin tulee suhtautua AHOT-tapauksissa – oikeudenmukaisuuden takaamiseksi JAMKin tulee määritellä yhteinen linjaus siitä, tuleeko arvioinnin tai arviointikriteerien erota toisistaan AHOT-tilanteissa ja normaalissa opintojakson suorittamistapauksessa.

Vastauksissa korostuu myös opintojaksokohtaisuus eli osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien taso ja ymmärrettävyys vaihtelee riippuen opintojaksoista. Tällä hetkellä käynnissä olevaan OPS-uudistukseen kuuluu opintojaksokuvausten päivittäminen, joten parannusta ja täsmennystä on tulossa – tämän huomioiminen on esillä monissa opettajien ja koulutuspäälliköiden vastauksissa ja JAMKin henkilöstöä on koulutettu uusien opintojaksokuvausten tekemiseen. Kuvausten muokkaamisessa on mietittävä, että tarvitaanko opintojaksojen osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien yhteyteen ”lisämääritelmä” AHOT-prosessia varten.

Kyselyiden perusteella opiskelijat kokevat arvioinnin oikeudenmukaisemmaksi AHOT:n hyväksymistilanteissa, mutta hylkäämistapauksissa koetaan perustelujen olleen heikkoa. Alla olevissa kuvioissa näkyy yksiköittäin arviointiin liittyvien väittämien tuloksia:

Millaista arviointi on ollut? Arvioi seuraavia väittämiä. (1 = Täysin eri mieltä, 2 = Jokseenkin eri mieltä, 3 = En osaa sanoa, 4 = Jokseenkin samaa mieltä, 5 = Täysin samaa mieltä)

TEKN

	1 (Arvo: 1)	2 (Arvo: 2)	3 (Arvo: 3)	4 (Arvo: 4)	5 (Arvo: 5)	Yhteensä
Koen arvioinnin olleen oikeudenmukaista (avg: 3,71)	10	19	14	5	52	100 %
Osaamisen hyväksyminen/hylkääminen on perusteltu riittävästi (avg: 3,62)	10	10	33	5	43	100 %
Arviointi on perustunut opintojakson osaamistavoitteisiin (avg: 3,48)	14	5	38	5	38	100 %
Olen tietoinen arviointikriteereistä (avg: 3,29)	19	5	33	14	29	100 %
Yhteensä	13 %	10 %	30 %	7 %	40 %	

KUVA 15. Arviointi – Teknologiayksikön opiskelijat.

LIPA

	1 (Arvo: 1)	2 (Arvo: 2)	3 (Arvo: 3)	4 (Arvo: 4)	5 (Arvo: 5)	Yhteensä
Koen arvioinnin olleen oikeudenmukaista (avg: 3,92)	4	6	17	40	33	100 %
Osaamisen hyväksyminen/hylkääminen on perusteltu riittävästi (avg: 3,65)	8	8	19	40	25	100 %
Arviointi on perustunut opintojakson osaamistavoitteisiin (avg: 3,79)	4	2	25	48	21	100 %
Olen tietoinen arviointikriteereistä (avg: 3,58)	6	13	23	33	25	100 %
Yhteensä	6 %	7 %	21 %	40 %	26 %	

KUVA 16. Arviointi – Liiketoiminta ja palvelut –yksikön opiskelijat.

HYVI

	1 (Arvo: 1)	2 (Arvo: 2)	3 (Arvo: 3)	4 (Arvo: 4)	5 (Arvo: 5)	Yhteensä
Koen arvioinnin olleen oikeudenmukaista (avg: 3,65)	7	15	17	26	35	100 %
Osaamisen hyväksyminen/hylkääminen on perusteltu riittävästi (avg: 3,64)	13	7	26	24	33	100 %
Arviointi on perustunut opintojakson osaamistavoitteisiin (avg: 3,95)	2	10	19	29	40	100 %
Olen tietoinen arviointikriteereistä (avg: 3,85)	6	11	15	29	39	100 %
Yhteensä	6 %	11 %	19 %	27 %	37 %	

KUVA 17. Arviointi – Hyvinvointiyksikön opiskelijat.

AOKK

	1 (Arvo: 1)	2 (Arvo: 2)	3 (Arvo: 3)	4 (Arvo: 4)	5 (Arvo: 5)	Yhteensä
Koen arvioinnin olleen oikeudenmukaista (avg: 3,50)	13	13	19	25	31	100 %
Osaamisen hyväksyminen/hylkääminen on perusteltu riittävästi (avg: 3,38)	25	6	6	31	31	100 %
Arviointi on perustunut opintojakson osaamistavoitteisiin (avg: 3,38)	19	13	13	25	31	100 %
Olen tietoinen arviointikriteereistä (avg: 3,81)	13	6	13	25	44	100 %
Yhteensä	17 %	9 %	13 %	27 %	34 %	

KUVA 18. Arviointi – Ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelijat.

Suurin osa vastaajista kokee arvioinnin olevan kohtuullisen oikeudenmukaista, mutta Teknologiayksikössä on hieman epävarmempaa verrattuna muihin yksiköihin. Arviointiin liittyvät väittämät kohdennettiin kaikille opiskelijoille. Opiskelijoilta, joiden AHOT-hakemukset hylättiin, tiedusteltiin erikseen syytä hylkäämiselle; Teknologia- ja Hyvinvointiyksikössä sekä Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa perustelut koettiin heikoiksi ja Liiketoiminta ja palvelut -yksikössäkin kyseinen vaihtoehto oli suuressa roolissa, kuten seuraavista kuvioista ilmenee:

Jos olet hakenut hyväksilukua AHOT-käytänteiden kautta, mutta päätös oli kielteinen, onko syy jokin seuraavista? Valitse vaihtoehdoista 1 tai useampi.

TEKN

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. näyttäminen ei ole ollut riittävää	1	25,0%					
2. Osaamiseni on ollut vanhentunutta	0	0,0%					
3. Osaamiseni ei ole täyttänyt opintojakson/-kokonaisuuden osaamistavoitteita	0	0,00%					
4. En osaa sanoa, päätös on perusteltu heikosti	2	50,0%					
5. Muu syy, mikä?	2	50,0%					

KUVA 19. AHOT:n hylkäys – Teknologiayksikön opiskelijat.

LIPA

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Osaamiseni näyttäminen ei ole ollut riittävää	0	0,00%					
2. Osaamiseni on ollut vanhentunutta	0	0,00%					
3. Osaamiseni ei ole täyttänyt opintojakson/-kokonaisuuden osaamistavoitteita	3	75,00%					
4. En osaa sanoa, päätös on perusteltu heikosti	2	50,00%					
5. Muu syy, mikä?	4	100,00%					

KUVA 20. AHOT:n hylkäys – Liiketoiminta ja palvelut -yksikön opiskelijat.

HYVI

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Osaamiseni näyttäminen ei ole ollut riittävää	0	0,00%					
2. Osaamiseni on ollut vanhentunutta	0	0,00%					
3. Osaamiseni ei ole täyttänyt opintojakson/-kokonaisuuden osaamistavoitteita	1	20,00%					
4. En osaa sanoa, päätös on perusteltu heikosti	2	40,00%					
5. Muu syy, mikä?	2	40,00%					

KUVA 21. AHOT:n hylkäys – Hyvinvointiyksikön opiskelijat.

AOKK

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Osaamiseni näyttäminen ei ole ollut riittävää	0	0,00%					
2.	Osaamiseni on ollut vanhentunutta	0	0,00%					
3.	Osaamiseni ei ole täyttänyt opintojakson/-kokonaisuuden osaamistavoitteita	0	0,00%					
4.	En osaa sanoa, päätös on perusteltu heikosti	2	100,00%					
5.	Muu syy, mikä?	0	0,00%					

KUVA 22. AHOT:n hylkäys – Ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelijat.

Jotta arvioinnin oikeudenmukaisuus toteutuu, on opiskelijan saatava pyytämättä kattavat perustelut niin hyväksymis- kuin hylkäämispäätöksissä. Ne ovat myös osa oppimisprosessia.

3.3.4 HENKILÖSTÖN OSAAMINEN

Koulutuksen tarve. Opettajilta ja koulutuspäälliköiltä tiedusteltiin, kuinka hyväksi he kokevat oman osaamisensa AHOT-käytänteisiin liittyen. Suurin osa vastaajista molemmissa kohderyhmissä on luottavaisia osaamiseensa (opettajista 61 % ja koulutuspäälliköistä 67%), mutta erot ovat pieniä ja huomattava osa henkilökunnasta kokee tarvitsevansa AHOT-koulutusta. Hyvinvointiyksikössä koulutustarve koettiin vahvimaksi niin opettajien kuin koulutuspäälliköidenkin kohdalla. Alla olevista kuvioista näkee jakauman kohderyhmittäin ja yksiköittäin koulutustarvetta arvioitaessa:

Koetko tarvitsevasi koulutusta johonkin AHOT-prosessiin tai sen vaiheeseen liittyen?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	6	35,3%	TEKN				
		5	45,5%	LIPA				
		5	50,0%	HYVI				
		1	16,7%	AOKK				
2.	Ei	11	64,7%	TEKN				
		6	54,6%	LIPA				
		5	50,0%	HYVI				
		5	83,3%	AOKK				

KUVA 23. Koulutuksen tarve – opettajat.

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	0	0,0%	TEKN				
		0	0,0%	LIPA				
		2	100,0%	HYVI				
		0	0,0%	AOKK				
2.	Ei	1	100,0%	TEKN				
		2	100,0%	LIPA				
		0	0,0%	HYVI				
		1	100,0%	AOKK				

KUVA 24. Koulutuksen tarve – koulutuspäälliköt.

Koulutustarpeet ovat eri yksiköissä hieman erilaisia, mutta kaikissa yksiköissä esiintyviin koulutustarpeisiin nousivat käytänteiden jakaminen ja AHOT-prosessin läpikäyminen. Käytänteiden jakaminen viittaa eritoten siihen, millä tavoin opiskelijat näyttävät osaamistaan ja miten niitä arvioidaan – toimivat, sujuvat ja osaamisen hyvin esiintuovat käytänteet ovat jakamisen arvoisia ja yhdenmukaiset suorituskäytänteet edistävät AHOT-prosessin oikeudenmukaisuutta. Käytänteiden jakamisen tarvetta ilmaistiin niin JAMKin, yksikön ja koulutusohjelmien tasolla jaettavaksi. Eri aloilla on erilaiset tarpeet ja mahdollisuudet osaamisen näyttämisen suhteen, mutta käytänteiden jakaminen edistää kollegiaalista yhteistyötä ja kannustaa innovatiivisuuteen ja käytänteiden tarkoituksenmukaiseen soveltamiseen. Myös AHOT-prosessin

kokonaisvaltaista läpikäymistä toivottiin joka yksikössä – tämä kertoo siitä, että prosessin vaiheet ovat vielä osalle henkilöstöstä epäselviä. Tämän selvityksen raportointivaiheessa on käynnissä JAMKin henkilöstölle kohdennettu, tammikuussa 2013 alkanut Studio-projektin AHOT-koulutus, joka osaltaan edistää AHOT-prosessin tietotaidon jakamista työntekijöiden välillä. Kyseisen koulutuksen kanssa samanluonteisia tilaisuuksia voisi järjestää myös yksiköiden tai koulutusohjelmien sisällä, jolloin alakohtaiset erityistarpeet tulevat paremmin huomioiduksi.

Toimintaohjeistusten tarve. Koulutustarpeen lisäksi opettajilta ja koulutus­päälliköiltä tiedusteltiin AHOT-prosessin toimintaohjeistusten tarvetta sekä sitä, millaiset toimintaohjeiden tulisi mahdollisesti olla. Koulutus­päälliköistä kaikki pitivät toimintaohjeistuksia tarpeellisina, opettajien keskuudessa on hieman eriäviä mielipiteitä niiden hyödyllisyydestä. Hyvinvointi­yksikön opettajat ilmaisivat vahvimmin toimintaohjeistusten tarpeen, joka käy yhteen myös aiemmin käsitellyn koulutustarpeen tulosten kanssa.

Koetko tarpeelliseksi toimintaohjeiden laatimista AHOT-prosessin tueksi?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	11	64,7%	TEKN				
		7	63,6%	LIPA				
		9	90,0%	HYVI				
		3	50,0%	AOKK				
2.	Ei	6	35,3%	TEKN				
		4	36,4%	LIPA				
		1	10,0%	HYVI				
		3	50,0%	AOKK				

KUVA 25. Toimintaohjeiden tarve – opettajat.

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	1	100,0%					TEKN
		2	100,0%					LIPA
		2	100,0%					HYVI
		1	100,0%					AOKK
2.	Ei	0	0,0%					TEKN
		0	0,0%					LIPA
		0	0,0%					HYVI
		0	0,0%					AOKK

KUVA 26. Toimintaohjeiden tarve – koulutuspäälliköt.

Tulosten perusteella toimintaohjeistukset tulee laatia uudelleen ja selkeämmiksi. Tällä hetkellä JAMKin verkkosivuilta löytyy AHOT-prosessikuvaus sekä vuosittain laadittavat täsmennykset, mutta näkökulma on hallinnollinen ja vaikeaselkoinen etenkin opiskelijoille. Kaikkien yksiköiden vastauksissa esiintyi toive opiskelijoille suunnatuista toimintaohjeistuksista, jossa käydään prosessi askel askeleelta läpi selkeän ja yksinkertaisen ohjeen muodossa. Myös henkilöstölle toivotaan laadittavan kohdennettu selkeä ja yhdenmukainen prosessikaavio, joka sisältäisi myös esimerkkejä ja kuvauksia osaamisen todentamisen käytänteistä. Tässä pitää miettiä, tulisiko JAMKin tasolla tehdä nykyistä tarkemmat linjaukset AHOT-käytänteistä, joista yksiköt voisivat yhä tarkentaa omalle henkilöstölleen esimerkiksi yksikkökohtaiset ohjeistukset.

3.4 YHTEENVETO

Opiskelijoille, opettajille ja koulutuspäälliköille suoritettujen kyselyjen paljastivat AHOT-käytänteiden ja kokemusten kirjavuuden. Teema-arvioinnin perusteella JAMKin AHOT-käytänteet vaativat yhdenmukaistamista, jotta AHOT-järjestelmän tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus voidaan varmistaa.

Selvityksen perusteella keskeisimmiksi kehittämisen kohteiksi muodostui:

- 1 AHOT-käytänteiden yhdenmukaistaminen,
- 2 AHOT-käytänteistä tiedottamisen lisääminen,
- 3 ohjauksen lisääminen ja ohjauksen laadun varmistaminen,

- 4 AHOT-prosessin käsittelyvaiheen nopeuttaminen sekä
- 5 uusien, selkeämpien AHOT-prosessin ohjeistusten laatiminen.

Ensisijaisten toimenpiteiden kohdistaminen näihin AHOT-prosessin osiin vaikuttavat olennaisesti prosessin sujuvuuteen. Opiskelijoiden on oltava tietoisia AHOT-prosessin olemassaolosta sekä kyettävä luottamaan prosessin toimivuuteen; henkilökunnan on varmistettava oma osaaminen AHOT-käytänteistä ohjaustilanteita ja opiskelijan näyttämän osaamisen arviointia varten.

4 LÄHTEET

Airola, A. 2009. Tunnustusta aiemmin hankitulle osaamiselle ammattikorkeakoulussa. Teoksessa M. Lätti & P. Putkari (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B:18, 104–110.

European commission, European Qualifications Framework. Saatavilla verkossa http://ec.europa.eu/eqf/home_en.htm

Jyväskylän ammattikorkeakoulun www-sivut, <http://jamk.fi>

Keurulainen, H. 2008. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen elinikäisen oppimisen viitekehyksessä. Teoksessa A. Niskanen ja R. Virtanen (toim.) Taidatko tunnistamisen? Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 92, 12–17.

Lepänjuuri, A. 2010. Yhteisin käsittein osaamista tunnistamaan ja tunnustamaan. Teoksessa L. Soininen, A. Niskanen & A. Lepänjuuri (toim.) Tohditko tunnistaa? Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen nykytila ja kehittämishaasteet ammatillisessa peruskoulutuksessa. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 105, 59–66.

Nurminen, R. & Pennanen, S. 2007. Osaamisen hallinta – työelämän ja koulutuksen yhteinen haaste. Teoksessa A. Laitinen, R. Nurminen & L. Soininen (toim.) Tunnistatko osaamisen? Näkökulmia ja välineitä osaamisen arviointiin ja kehittämiseen ammattikorkeakoulussa. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 80, 12–27.

Opetusministeriö, 2007. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen korkeakouluissa. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä, 2007:4.

Opetusministeriö, 2008. Suomen koulutusjärjestelmä kansainvälisessä vertailussa. Opetusministeriön Poliitiikka-analyysyjä, 2008:4

Opetusministeriö, 2009. Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä, 2009:24.

Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. 2009. Oppimisesta osaamiseen: Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Työryhmäraportti.

**AIEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN (AHOT)
JAMKISSA**

AHOT-KYSELY OPISKELIJOILLE

Minkä yksikön opiskelijana vastaat kysymyksiin?

- Teknologiayksikkö
- Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö
- Hyvinvointiyksikkö
- Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Missä koulutusohjelmassa opiskelet? _____

Mistä olet hakenut/saanut tietoa AHOT-käytänteistä? Valitse 3 merkittävintä.

- Jamkin www-sivut
- Optima
- Hakumateriaali
- Opinto-opas
- Opettajatutor/HOPS-ohjaus
- Opintojen ohjaaja
- Orientaatioviikko tai muut tiedotustilaisuudet
- Muualta, mistä? _____

Arvioi seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri mieltä, 2=Jokseenkin eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4= Jokseenkin samaa mieltä, 5= Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
- Tietoa AHOT-käytänteistä on helppo löytää	()	()	()	()	()
- AHOT-käytänteistä tarjolla oleva tieto on riittävää	()	()	()	()	()
- Tiedän, mistä tai keneltä saan tarvittaessa lisätietoa AHOT-käytänteistä	()	()	()	()	()

Arvioi seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri mieltä, 2=Jokseenkin eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4= Jokseenkin samaa mieltä, 5= Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
- AHOT-käytänteistä tiedotettiin jo opiskelijahakuvaiheessa	()	()	()	()	()
- AHOT-käytänteistä tiedotettiin ennen opintojen alkamista	()	()	()	()	()
- AHOT-käytänteistä tiedotettiin opintojen alussa	()	()	()	()	()
- AHOT-käytänteistä muistutetaan opintojen eri vaiheissa	()	()	()	()	()

Tiedätkö, kuka on koulutusohjelmasi AHOT-vastuhenkilö?

- Kyllä
 Ei

Oletko HOPS-keskusteluiden aikana käynyt läpi AHOT-mahdollisuuksia?

- Kyllä
 Ei

Kuinka usein olet käynyt HOPS-keskusteluja AHOT-käytänteisiin liittyen?

Kenen kanssa olet käynyt HOPS-keskusteluja AHOT-käytänteisiin liittyen? Valitse 1 tai useampi.

- Opettajatutor
 Opintojen ohjaaja
 Opintojakson opettaja
 Yhteisten aineiden opettaja
 Vastuupettaja
 Koulutuspäällikkö
 Opiskelijapalvelut
 Opiskelijatutor
 JAMKO
 Joku muu, kuka? _____

Millaista ohjaus on ollut? Arvioi seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri mieltä, 2=Jokseenkin eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
AHOT--prosessin tarkastelu käynnistyi ensimmäisen HOPS-keskustelun aikana	()	()	()	()	()
Olen käsitellyt omaa aiemmin hankittua osaamistani HOPSissa	()	()	()	()	()
Olen saanut asiantuntevaa apua AHOT-prosessissa	()	()	()	()	()
AHOT-prosessi on jäänyt minulle epäselväksi	()	()	()	()	()
AHOT-ohjaus on ollut riittävää	()	()	()	()	()

Oletko hakenut hyväksilukua AHOT-käytänteiden kautta?

- Kyllä
 Ei

Jos et ole hakenut hyväksilukua AHOT-käytänteiden kautta, onko syy jokin seuraavista?

- En tiedä, mitä AHOT on
 En tiedä, miten AHOTia haetaan
 En ole saanut riittävästi tietoa AHOTista
 En tiedä, voiko osaamistani hyväksilukea AHOT-käytänteiden kautta
 En tiedä, keneltä voisin kysyä AHOTista
 Mielestäni minulla ei ole osaamista, jota voisi hyväksilukea AHOTin kautta
 Asia ei ole minulle vielä ajankohtainen
 Koen AHOT-prosessin liian vaivalloiseksi
 Muu syy, mikä? _____

Missä vaiheessa olet hakenut hyväksilukua AHOT-käytänteiden kautta?

- Ennen opintojen alkamista
 Opintojen alussa
 Opintojen keskivaiheilla
 Opintojen lopussa
 Joustavasti opintojen eri vaiheissa
 Muulloin, milloin? _____

Millä toiminnalla hankitulle osaamiselle olet hakenut hyväksilukua AHOT-käytänteiden kautta? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Työkokemus
- Ulkomailla oleskelu
- Harrastustoiminta
- Järjestötoiminta
- Aiemmat opinnot
- Varusmieskoulutus
- Luottamustoimi
- Muuta, mitä? _____

Millä tavoin olet näyttänyt osaamistasi? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Dokumentit
- Esitelmä
- Essee
- Haastattelu
- Näyttö
- Oppimispäiväkirja
- Portfolio
- Tentti
- Muuten, miten? _____

Oletko saanut osaamistasi hyväksiluetettua AHOT-käytänteiden kautta?

- Kyllä
- Ei

Jos olet hakenut hyväksilukua AHOT-käytänteiden kautta, mutta päätös oli kielteinen, onko syy jokin seuraavista? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Osaamiseni näyttäminen ei ole ollut riittävää
- Osaamiseni on ollut vanhentunutta
- Osaamiseni ei ole täyttänyt opintojakson/-kokonaisuuden osaamistavoitteita
- En osaa sanoa, päätös on perusteltu heikosti
- Muu syy, mikä? _____

Mitä opintojaksoja/-kokonaisuuksia olet saanut hyväksiluetettua AHOT-käytänteiden kautta ja miten? Kerro esimerkki/esimerkkejä.

Miten hyväksiluku AHOT-prosessin kautta on vaikuttanut opiskeluusi?

Arvioi seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3= En osaa sanoa, 4= Jokseenkin samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
Olen valinnut lisää opintojaksoja hyväksiluettujen tilalle	()	()	()	()	()
Koen AHOTin nopeuttaneen opintojani	()	()	()	()	()
Voin AHOTin ansiosta hankkia työkokemusta opintojeni ohella	()	()	()	()	()
Valmiuteni joihinkin opiskelutehtäviin on jäänyt heikoksi AHOTin takia	()	()	()	()	()
Olen AHOTin ansiosta motivoituneempi opiskelujeni suhteen	()	()	()	()	()
Muuten, miten?	()	()	()	()	()

Millaista arviointi on ollut? Arvioi seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3= En osaa sanoa, 4= Jokseenkin samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
Koen arvioinnin olleen oikeudenmukaista	()	()	()	()	()
Osaamisen hyväksyminen/hylkääminen on perusteltu riittävästi	()	()	()	()	()
Arviointi on perustunut opintojakson osaamistavoitteisiin	()	()	()	()	()
Olen tietoinen arviointikriteereistä	()	()	()	()	()

Ovatko opintojaksojen osaamistavoitteet kuvattu mielestäsi selkeästi? Perustele.

Onko AHOT-lomake mielestäsi selkeä? Perustele.

Mikä on mielestäsi hyvää AHOT-prosessissa?

Mitä kehittäisit AHOT-prosessissa?

**AIEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN (AHOT)
JAMKISSA**

AHOT-KYSELY OPETTAJILLE

Minkä yksikön edustajana vastaat kysymyksiin?

- Teknologiayksikkö
- Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö
- Hyvinvointiyksikkö
- Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Minkä koulutusohjelman/-ohjelmien edustajana vastaat kysymyksiin?

Toimitko opettajatutorina?

- Kyllä
- En

Mistä opiskelijanne hakevat/saavat tietoa AHOT-käytänteistä?

Valitse 3 merkittävintä.

- Jamkin www-sivut
- Optima
- Hakumateriaali
- Opinto-opas
- Opettajatutor/HOPS-ohjaus
- Opintojen ohjaaja
- Orientaatioviikko ja muut tiedotustilaisuudet
- Muualta, mistä? _____

Arvio seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
Opiskelijoiden on helppo löytää tietoa AHOT-käytännöistä	()	()	()	()	()
Opiskelijoille tarjolla oleva tieto AHOT-käytännöistä on riittävää	()	()	()	()	()
Yksiköt jakavat toisilleen tietoa AHOT-käytännöistä	()	()	()	()	()

Arvio seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri mieltä, 2= Jokseenkin eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
AHOT-käytännöistä tiedotetaan opiskelijoille jo opiskelijahakuvaiheessa	()	()	()	()	()
AHOT-käytännöistä tiedotetaan opiskelijaksi hyväksytyille ennen opintojen alkamista	()	()	()	()	()
AHOT-käytännöistä tiedotetaan opiskelijoille opintojen alussa	()	()	()	()	()
AHOT-käytännöistä muistutetaan opiskelijoita opintojen eri vaiheissa	()	()	()	()	()

Kuka tekee lopullisen päätöksen AHOT-prosessissa?

Onko yksikössäsi/koulutuslaitteistasi/koulutusohjelmassasi nimetty AHOT-vastuhenkilö(t)? Valitse vaihtoehdoista 1 tai useampi.

- Kyllä, yksikössäni
- Kyllä, koulutuslaitteistassani
- Kyllä, koulutusohjelmassani
- Ei missään näistä

Missä vaiheessa AHOTia tehdään?

- Ennen opintojen alkamista
- Opintojen alussa
- Opintojen keskivaiheilla
- Opintojen lopussa
- Joustavasti opintojen eri vaiheissa
- Muulloin, milloin? _____

Millainen toiminta voi tuottaa AHOT-käytänteiden kautta hyväksiluettavaa osaamista? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Työkokemus
- Ulkomailla oleskelu
- Harrastustoiminta
- Järjestötoiminta
- Aiemmat opinnot
- Varusmieskoulutus
- Luottamustoimi
- Muu, mikä? _____

Millä tavoin opiskelijat osoittavat osaamistaan? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Dokumentit
- Esitelmä
- Essee
- Haastattelu
- Näyttö
- Oppimispäiväkirja
- Portfolio
- Tentti
- Muuten, miten? _____

Millaisia opintojaksoja/-kokonaisuuksia on saanut hyväksiluetettua AHOT-käytänteiden kautta? Kerro esimerkki/esimerkkejä.

Millä tavoin osaamistavoitteet ja arviointikriteerit mahdollistavat AHOT-arvioinnin tekemisen tällä hetkellä?

Poikkeako mielestäsi AHOT-prosessin kautta tehty arviointi opintojakson muusta/tavanomaisesta arvioinnista? Perustele.

Miten AHOT-prosessi tulisi huomioida opetussuunnitelmatyössä?

Miten AHOT-prosessi tulisi huomioida ohjaussuunnitelmassa?

Oletko käynyt läpi AHOT-mahdollisuuksia opiskelijoiden kanssa HOPS-keskusteluiden aikana?

- Kyllä
- Ei

Kuinka usein olet käynyt HOPS-keskusteluja AHOT-käytänteisiin liittyen?

Koetko hallitsevasti riittävästi AHOT-prosessin ja siihen liittyvät käytännöt?

- Kyllä
- Ei

Koetko tarvitsevasi koulutusta johonkin AHOT-prosessiin tai sen vaiheeseen liittyen?

- Kyllä
- Ei

Millaista koulutusta koet tarvitsevasi liittyen AHOT-prosessiin ja sen vaiheisiin?

Koetko tarpeelliseksi toimintaohjeiden laatimista AHOT-prosessin tueksi?

Kyllä

Ei

Millaiset toimintaohjeet koet tarpeelliseksi?

Onko AHOT-lomake mielestäsi selkeä? Perustele.

Mikä on mielestäsi hyvää AHOT-prosessissa?

Mitä kehittäisit AHOT-prosessissa?

**AIEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN (AHOT)
JAMKISSA**

AHOT-KYSELY KOULUTUSPÄÄLLIKÖILLE

1. Minkä yksikön edustajana vastaat kysymyksiin?

- Teknologiayksikkö
- Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö
- Hyvinvointiyksikkö
- Ammatillinen opettajakorkeakoulu

2. Minkä koulutusohjelman/-ohjelmien edustajana vastaat kysymyksiin?

3. Mistä opiskelijanne hakevat/saavat tietoa AHOT-käytänteistä?

Valitse 3 merkittävintä.

- Jamkin www-sivut
- Optima
- Hakumateriaali
- Opinto-opas
- Opettajatutor/HOPS-ohjaus
- Opintojen ohjaaja
- Orientaatioviikko tai muut tiedotustilaisuudet
- Muualta, mistä? _____

4. Arvioi seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri meltä, 2=Jokseenkin eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
- Opiskelijoiden on helppo löytää tietoa AHOT-käytänteistä	()	()	()	()	()
- Opiskelijoille tarjolla oleva tieto AHOT-käytänteistä on riittävää	()	()	()	()	()
- Yksiköt jakavat toisilleen tietoa AHOT-käytänteistä	()	()	()	()	()

5. Arvioi seuraavia väittämiä.

(1=Täysin eri meltä, 2=Jokseenkin eri mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
- AHOT-käytänteistä tiedotetaan opiskelijoille jo opiskelijahakuvaiheessa	()	()	()	()	()
- AHOT-käytänteistä tiedotetaan opiskelijaksi hyväksytyille ennen opintojen alkamista	()	()	()	()	()
- AHOT-käytänteistä tiedotetaan opiskelijoille opintojen alussa	()	()	()	()	()
- AHOT-käytänteistä muistutetaan opiskelijoita opintojen eri vaiheissa	()	()	()	()	()

6. Kuka tekee lopullisen päätöksen AHOT-prosessissa?

7. Onko yksikössäsi/koulutusosastasi/koulutusohjelmassasi nimetty AHOT-vastuhenkilö(t)? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Kyllä, yksikössäni
- Kyllä, koulutusosastani
- Kyllä, koulutusohjelmassani
- Ei missään näistä

8. Missä vaiheessa AHOTia tehdään?

- Ennen opintojen alkamista
- Opintojen alussa
- Opintojen keskivaiheilla
- Joustavasti opintojen eri vaiheissa
- Muulloin, milloin? _____

9. Millainen toiminta voit tuottaa AHOT-käytänteiden kautta hyväksiluettavaa osaamista? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Työkokemus
- Ulkomailla oleskelu
- Harrastustoiminta
- Järjestötoiminta
- Aiemmat opinnot
- Varusmieskoulutus
- Luottamustoimi
- Muu, mikä? _____

10. Millä tavoin opiskelijat osoittavat osaamistaan? Valitse vaihtoehtoista 1 tai useampi.

- Dokumentit
- Esitelmä
- Essee
- Haastattelu
- Näyttö
- Oppimispäiväkirja
- Portfolio
- Tentti
- Muuten, miten? _____

11. Millaisia opintojaksoja/-kokonaisuuksia on saanut hyväksiluettua AHOT-käytänteiden kautta? Kerro esimerkki/esimerkkejä.

12. Millä tavoin osaamistavoitteet ja arviointikriteerit mahdollistavat AHOT-arvioinnin tekemisen tällä hetkellä?

13. Poikkeako mielestäsi AHOT-prosessin kautta tehty arviointi opintojakson muusta/tavanomaisesta arvioinnista?

14. Miten AHOT-prosessi tulisi huomioida opetussuunnitelmatyössä?

15. Miten AHOT-prosessi tulisi huomioida ohjaussuunnitelmassa?

16. Koetko hallitsevasti riittävästi AHOT-prosessiin liittyvät käytännöt?

- Kyllä
- Ei

17. Koetko tarvitsevasti koulutusta AHOT-prosessiin ja sen vaiheisiin liittyen?

- Kyllä
- Ei

18. Millaista koulutusta koet tarvitsevasi liittyen AHOT-prosessiin ja sen vaiheisiin?

19. Koetko tarpeelliseksi toimintaohjeiden laatimista AHOT-prosessin tueksi?

- Kyllä
- Ei

20. Millaiset toimintaohjeet koet tarpeelliseksi?

21. Onko AHOT-lomake mielestäsi selkeä? Perustele vastauksesi.

22. Mikä on mielestäsi hyvää AHOT-prosessissa?

23. Mitä kehittäisit AHOT-prosessissa?

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

JOUSTAVAT OPPIMISMAHDOLLISUUDET
– OPISKELIJAKYSELYN TULOKSET
Kyselytulosten yhteenvetoraportti (Huhtikuu 2013)

Antti Laaksonen

AGILLON OY

Agillon Oy

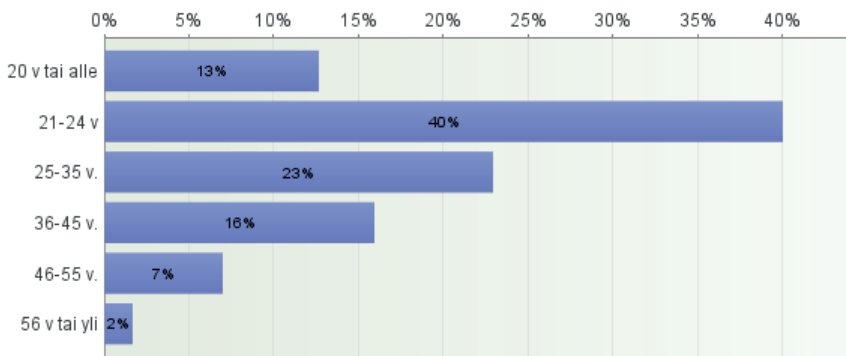
PL 96, 15111 Lahti

23.4.2013

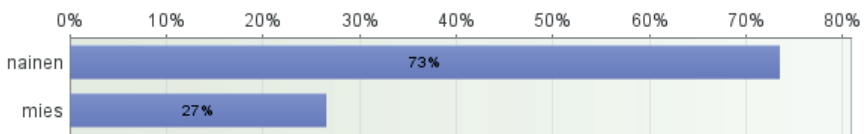
1 JOHDANTO

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (JAMK) toteutettiin joustavien oppimismahdollisuuksien nykytilaa ja kehittämistä koskeva kartoitus huhtikuussa 2013. Kyselyn kohderyhmänä olivat JAMKin opiskelijat ja sen avulla pyrittiin selvittämään opiskelijoiden näkemyksiä opetuksen laadusta ja joustavista oppimismahdollisuuksista. Kartoitus liittyi vuosina 2010 ja 2012 toteutettuihin opetusteknologian käyttöä koskeviin selvityksiin sekä JAMKOn verkko-opetusta käsitelleeseen Jupinaraporttiin (syksy 2012). Kysely valmisteltiin JAMKin ja Agillon Oy:n yhteistyönä. Tulosten yhteenvetoraportista vastasi Antti Laaksonen Agillon Oy:stä.

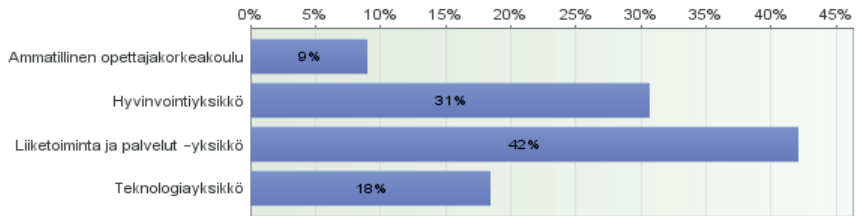
Kysely toteutettiin Webpropolin avulla ja siihen vastasi yhteensä 245 opiskelijaa. Vastaajien jakauma ilmenee alla olevista kuvista:

KUVA 1. Ikä

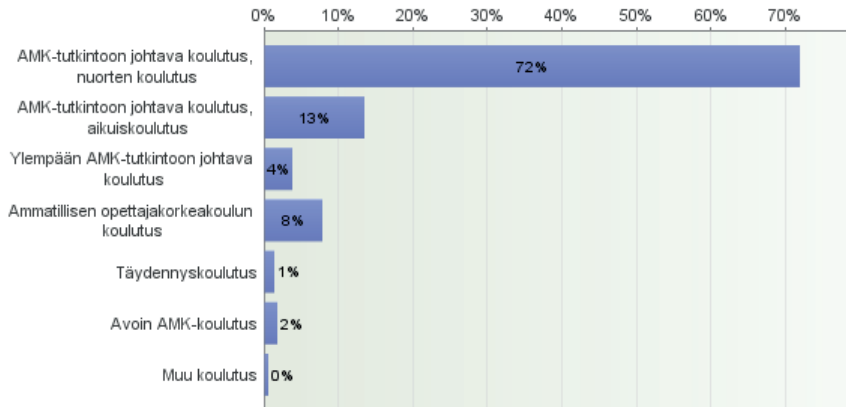

KUVA 2. Sukupuoli

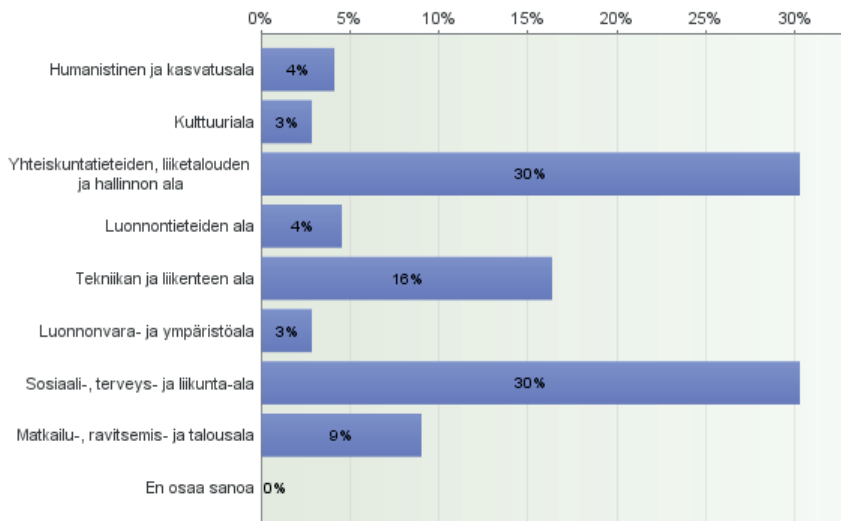
KUVA 3. Yksikkö

- eri yksiköissä vastaajia 22–103 joten yksiköiden vertailutulokset varsin luotettavia

KUVA 4. Tutkinto

- tutkinnoittain AMK nuoret (n=176), AMK aikuiset (n=33) ja AOKK (n=19) varsin luotettavia, muissa ryhmissä liian vähän vastaajia luotettavien johtopäätösten kannalta

KUVA 5. Koulutusala

- tulokset eivät ole luotettavia ryhmissä joissa vastaajia oli 4% tai vähemmän kokonaismäärästä (n/ryhmä=7–11 henkilöä)

Seuraavissa luvuissa on esitelty keskeisimpiä johtopäätöksiä teemoittain. Kysymykset ja kyselyvastausten koonsraportit ovat raportin liitteinä 1–5.

2 HENKILÖKOHTAISTAMINEN JA PALAUTTEET

5=Täysin samaa mieltä, 4=Osittain samaa mieltä, 3=Siltä väliltä, 2=Osittain eri mieltä, 1=Täysin eri mieltä, 0=En osaa sanoa.

	5	4	3	2	1	0
Olen laatinut opintojani varten henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS).	51%	26%	11%	4%	5%	2%
Olen käyttänyt Kyvyt.fi-palvelua.	14%	11%	15%	9%	47%	4%
Kyvyt.fi-palvelu tukee hyvin opintojani.	0%	3%	10%	16%	27%	43%
Minulta kysytään aina sähköistä palautetta opintojaksosta sen päättyessä.	18%	31%	23%	16%	10%	3%
Uskon, että antamalla opintojaksopalautteilla on vaikutusta opetuksen kehittämiseen.	9%	36%	28%	18%	5%	4%

KUVA 6. Henkilökohtaistaminen ja palautteet (kaikki vastaukset)

Henkilökohtaisen opintosuunnitelman on vastausten perusteella laatinut noin ¼ opiskelijoista. Yksiköittäin tarkasteltuna AOKK:n opiskelijoista kaikki ovat HOPS:n laatineet, kun taas puutteita löytyy: TEKN, LIPA, HYVI. Tutkinnoittain tarkasteltuna eniten puutteita on AMK-tutkinnon aikuiskoulutukseen osallistuvilla.

JAMKin opiskelijoiden enemmistö ei ole käyttänyt **Kyvyt.fi-palvelua**. Opiskelijapalautteiden perusteella Kyvyt.fi-palvelu ei nykyisillä käyttötavoillaan tue opiskelijoiden opintoja. Esimerkiksi LIPA:n ja HYVI:n opiskelijoista vain 4% on sitä mieltä että Kyvyt.fi tukee opintoja (LIPA ja HYVI ovat vastausten perusteella Kyvyt.fi-palvelun suurimmat käyttäjät).

Noin 26 % kaikista vastaajista ilmoitti, ettei heiltä aina kysytä **sähköistä palautetta** opintojaksosten päättyessä. Opintojaksokohtaista palautetta ke-

rätään LIPA:n puolella selvästi enemmän kuin muissa yksiköissä. Kyselyn perusteella vaikuttaa, että palautteen keräämisessä olisi puutteita eniten ammatillisen opettajakoulutuksen, täydennyskoulutuksen ja avoimen

AMK-koulutuksen puolella. 45% vastaajista uskoo, että heidän antamallaan palautteella on vaikutusta opintojaksojen kehittämiseen. Usko palautteen vaikutukseen on korkein AOKK:n opiskelijoiden joukossa 64% ja heikoin HYVI:n puolella 31%. Tutkinnoittain tarkasteltuna on silmiinpistävä, että ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijoista 44% uskoo palautteellaan olevan vaikutusta ja 44% ei usko palautteellaan olevan merkitystä opetuksen kehittämiseen.

Johtopäätöksiä:

- Kyvyt.fin käyttöä ja tarpeellisuutta tulee analysoida tarkemmin. Ainakaan nyky muodossaan sen käytön ei voi osoittaa tukevan opintoja.
- Kartoitettava, mistä johtuu opiskelijoiden heikko usko palautteen voimaan HYVI:n ja ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijoiden joukossa

3 ILMOITTAUTUMINEN JA VALMISTAUTUMINEN OPINTOIHIN

JAMKin **opinnoista** löytyy varsin hyvin **tietoa verkosta**, verkkopalvelut ovat helppokäyttöisiä ja opintojaksoihin liittyvä tiedottaminen toimii yleisesti arvioiden varsin hyvin.

Teknologiayksikön vastauksissa on eniten eriäviä mielipiteitä sen suhteen, miten opinnoista löytyy tietoa verkosta. Puutteita ilmeisesti kuvauksissa on. Opintojaksokohtaisessa tiedottamisessa esim. Optiman kautta eniten negatiivisia vastauksia ilmenee HYVI:n ja LIPA:n puolella.

Johtopäätöksiä:

- Parantamisen varaa toki aina on, mutta kaikista vastaajista yli puolet on tyytyväisiä opintoja koskevaan tiedottamiseen liittyviin verkkopalveluihin ja opintojaksokohtaiseen tiedottamiseen
- Selvitettävä johtuuko HYVI:n ja LIPA:n opintojaksokohtaisen tiedottamisen negatiivisten vastausten määrä opettajien Optima-taidoista tai Optima-lähituen saatavuudesta ja onko näille asioille tehtävissä jotain.

4 OPETUSTEKNOLOGIA JA OPETUKSEN PEDAGOGISET VALINNAT

Opetusteknologian käytön tehokkuutta ja mielekkyyttä mittaaviin väittämiin vastattiin seuraavasti:

5=Täysin samaa mieltä, 4=Osittain samaa mieltä, 3=Siltä väliltä, 2=Osittain eri mieltä, 1=Täysin eri mieltä, 0=En osaa sanoa.

	5	4	3	2	1	0
Opettajani osaavat hyödyntää opetusteknologiaa oppimisen kannalta mielekkäästi ja tehokkaasti.	7%	39%	36%	14%	2%	2%
Opetuksessa käytetty teknologia tukee oppimistani.	11%	46%	31%	9%	1%	2%
Yksittäisen opintojakson opettajat osaavat hyödyntää opetusta tukevaa teknologiaa siten, että opintoni sujuvat hyvin.	10%	45%	30%	8%	4%	4%

KUVA 7. Opetusteknologian käytön tehokkuus ja mielekkyys (kaikki vastaukset)

Erot yksiköiden välillä ovat suuria. Yksiköittäin tarkasteltuna AOKK:n opiskelijoiden positiiviset kokemukset ovat selkeästi yleisempiä kuin muissa yksiköissä.

Opettajani osaavat hyödyntää opetusteknologiaa oppimisen kannalta mielekkäästi ja tehokkaasti.	Yksikkö			
	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	36%	7%	3%	4%
4	32%	39%	39%	42%
3	18%	35%	39%	42%
2	9%	16%	15%	11%
1	5%	1%	3%	0%
0	0%	3%	2%	0%
Keskiarvo	4	3	3	3

KUVA 8. Opetusteknologian käytön tehokkuus ja mielekkyys 1 (yksiköittäin)

Yksittäisen opintojakson opettajat osaavat hyödyntää opetusta tukevaa teknologiaa siten, että opintoni sujuvat hyvin.	Yksikkö			
	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	27%	8%	8%	9%
4	50%	44%	44%	47%
3	18%	29%	34%	27%
2	5%	9%	5%	13%
1	0%	5%	4%	2%
0	0%	4%	6%	2%
Keskiarvo	4	3	3	3

KUVA 9. Opetusteknologian käytön tehokkuus ja mielekkyys 2 (yksiköittäin)

Opetusteknologian käyttöä lähiopetuksessa tulisi lisätä TEKN- ja LIPA-yksiköissä. AOKK:n ja HYVI:n puolella ei vastausten perusteella kaivata lähiopetukseen nykyistä enempää uusia välineitä ja tietotekniikkaa. Koulutusaloittain tarkasteltuna on vastauksissaselkeitä eroja, esimerkiksi humanistit eivät kaipaa lähiopetukseen enempää teknologiaa.

Vastaavasti luonnontieteitä opiskelevien vastauksissa tarve uuden teknologian lisäämiselle on korkea (72% samaa mieltä tai osittain samaa mieltä).

	Yksikkö			
	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
Lähiopetuksessa pitäisi käyttää nykyistä enemmän erilaisia uusia välineitä ja tietotekniikkaa (esim. videot, mobiililaitteet, internet).				
5	0%	11%	21%	20%
4	27%	15%	27%	29%
3	41%	33%	29%	24%
2	18%	21%	16%	11%
1	14%	15%	4%	13%
0	0%	5%	3%	2%
Keskiarvo	3	3	3	3

KUVA 10. Teknologian lisääminen lähiopetuksessa (yksiköittäin)

Opintojen ja opintojaksojen arviointiperusteet ovat vastausten perusteella selkeät eri yksiköissä ja tutkinnoissa. Vain avoin ammattikorkeakoulu eroaa negatiivisesti muista vastaajista, mutta vastaajien pieni lukumäärä heikentää johtopäätöksen luotettavuutta.

Opintojaksoihin ja arviointeihin liittyvät tehtävät ovat vastausten perusteella mielekkäimmin muotoiltuja ja parhaiten oppimista mittaavia AOKK:ssa ja Teknologiayksikössä. HYVI:n osalta on tässä suhteessa eniten parannettavaa. Tutkinnoittain on yllättävää, että ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijoiden enemmistö on antanut tässä kysymyksessä enemmän negatiivista kuin positiivista palautetta. Koko JAMKin tasolla noin ¼ opiskelijoista kokee, että tämä asia ei ole kunnossa. Negatiivisten vastausten määrää voidaan pitää korkeana, kun huomioidaan AMK-opintojen käytännönläheinen ja työelämälähtöinen luonne.

Tarkasteltaessa erilaisia **opintojen suorittamisen muotoja ja monipuolisuutta** nousee AOKK:n opiskelijoiden arvio selkeästi yli JAMKin keskiarvon. Muissa yksiköissä on tilanne vastausten perusteella heikompi. Tutkinnoittain tarkasteltuna avoimen AMK:n opiskelijat kokevat asiassa eniten parannettavaa. Parhaita käytäntöjä ja vaihtoehtoisia suorittamisen muotoja tulisi kartoittaa JAMKissa laajemmin ja vaihtoehtoisista suorittamisen muodoista tulisi tiedottaa nykyistä enemmän.

Opintojaksojen arviointiin liittyvät tehtävät ja suoritukset ovat mielekkäitä ja mittaavat oppimista.	Yksikkö			
	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	27%	0%	3%	0%
4	36%	27%	35%	49%
3	32%	41%	30%	29%
2	5%	23%	26%	18%
1	0%	5%	4%	4%
0	0%	4%	2%	0%
Keskiarvo	4	3	3	3

KUVA 11. Tehtävien ja suoritusten mielekkyys (yksiköittäin)

Tarve opiskelijoiden käyttöön tarkoitetuille **oppimiskeskuksille** on JAMKissa korkea. Kaikista vastaajista 67% suhtautuu positiivisesti tähän asiaan. Yksiköiden välillä on eroja, kuten alla olevasta taulukosta ilmenee. TEKN-, LIPA- ja HYVI-yksiköissä tarve on selkeästi korkeampi kuin AOKK:ssa. Tutkinnoittain tarkasteltuna tarve on suurin ryhmissä AMK-tutkinto nuoret ja AMK-tutkinto aikuiskoulutus.

JAMKissa pitäisi olla opiskelijoille tiloja itsenäiseen opiskeluun (24h/7 pv viikossa avoimet oppimiskeskuksset).	Yksikkö			
	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	9%	43%	50%	53%
4	14%	27%	22%	22%
3	9%	19%	12%	11%
2	27%	1%	6%	4%
1	9%	4%	3%	4%
0	32%	7%	8%	4%
Keskiarvo	2	4	4	4

KUVA 12. Tarve oppimiskeskuksille (yksiköittäin)

Kyselyssä kartoitettiin myös tarpeita tukea opiskelijoita erilaisten **laitteiden** (esim. tabletti, laptop) **lainaamiselle kotikäyttöön ja JAMKin tiloissa tapahtuvaan opiskeluun.**

Lisäksi kysyttiin **opiskelijoiden tarvetta omien laitteiden käytön lisäämiselle JAMKin tiloissa** (ns. BYOD). Lisäksi kartoitettiin opiskelijoiden kotona olevia teknisiä mahdollisuuksia verkko-opintoihin. Kaikkien vastausten koonokset on listattu alla olevaan taulukkoon.

JAMKissa tulisi olla opiskeluun soveltuvia laitteita ja välineitä opiskelijoiden lainattavissa kotonani tapahtuvaan opiskeluun (esim. tabletti, läppäri).	19%	19%	20%	18%	14%	11%
JAMKissa tulisi olla opiskeluun soveltuvia laitteita ja välineitä opiskelijoiden lainattavissa JAMKin tiloissa tapahtuvaan opiskeluun (esim. tabletti, läppäri).	44%	29%	12%	4%	5%	6%
Haluaisin käyttää enemmän omia laitteitani kun opiskelen JAMKin tiloissa (älypuhelin, tabletti, läppäri jne).	15%	20%	29%	12%	15%	10%
Minulla on kotonani hyvät tekniset mahdollisuudet verkko-opiskeluun (esim. tietokone, nettiyhteys, kuulokemikrofoni).	57%	24%	10%	6%	0%	2%

KUVA 13. Laitetarpeet ja verkko-opiskelumahdollisuudet kotona (kaikki)

Opiskelijoilla on kotonaan hyvät tekniset edellytykset opiskeluun. Silti lähes 40% toivoisi JAMKilta jonkinlaista lainaustukea kotikäyttöä varten ja peräti 73% JAMKin tiloissa tapahtuvaa opiskelua varten. Yksiköittäin tarkasteltuna AOKK:n opiskelijat tarvitsevat lainalaitteita muita yksiköitä vähemmän ja suurimmat tarpeet ovat HYVI- ja LIPA-yksiköissä. Tutkinnoittain tarkasteltuna ryhmässä AMK-tutkinto nuoret on lainaustarve suurin.

Noin kolmannes opiskelijoista haluaisi käyttää omia laitteitaan JAMKin tiloissa nykyistä enemmän. BYOD-kehityksen kannalta suurimmat ryhmät, jotka omien laitteiden käyttöä JAMKin tiloissa haluaisivat lisätä, löytyvät tutkinnoittain tarkasteltuna täydennyskoulutuksen puolelta ja yksiköittäin tarkasteltuna teknologiayksikön puolelta. Opiskelijoiden vapaissa kommentteissa nostettiin esiin tärkeä asia: BYOD-mallien kehittäminen voi asettaa eri tuloaluokissa olevat opiskelijat eriarvoiseen asemaan, joten BYOD-kehityksen rinnalla on samanaikaisesti laajennettava laitteiden lainauspalveluita.

Johtopäätöksiä:

- Opintojen arviointiperusteita täsmennettävä avoimen AMK:n opinnoissa
- Mielekkäitä ja oppimista paremmin mittaavia tehtävänantoja sekä vaihtoehtoisia opintojen suorittamisen muotoja tulee kartoittaa ja niistä tulee tiedottaa laajemmin, jotta ne alkavat yleistyä JAMKin eri yksiköissä. Mallia voidaan hakea esimerkiksi AOKK:n parhaista käytännöistä
- Tarve oppimiskeskuksille on korkea erityisesti HYVI-, LIPA- ja TEKN-yksiköissä
- Laitteiden lainauspalveluita (esim. tabletit ja kannettavat tietokoneet) JAMKin tiloissa tapahtuvaa käyttöä varten on lisättävä erityisesti HYVI- ja LIPA-yksiköiden tarpeita silmälläpitäen
- BYOD-kehityksen alkuvyöryssä tulee varautua laajentamaan BYOD-laitteiden käyttömahdollisuuksia erityisesti täydennyskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden sekä teknologiayksikön tarpeita varten.

5 VERKKO-OPINNOT

Kaksi kolmasosaa JAMKin opiskelijoista uskoo siihen, että **verkko-opiskelu sopii hyvin yhdeksi opiskelumuodoksi opintoihin** ja vain noin 15 % suhtautuu verkko-opintoihin negatiivisemmin. Miesten ja naisten välillä ei ole juurikaan eroja vastauksissa, joten verkko- opintojen koetaan sopivan kaikille sukupuolesta riippumatta. Vain puolet opiskelijoista kokee, että verkko-opiskelumahdollisuuksia on JAMKissa tarjolla riittävästi.

	5	4	3	2	1	0
Opiskelen sellaista alaa, johon verkko- opiskelu sopii hyvin yhtenä opiskelumuotona.	33%	30%	17%	8%	7%	6%
Minulle on tarjottu riittävästi mahdollisuuksia verkko-opiskeluun JAMKissa.	21%	29%	19%	19%	8%	4%

KUVA 14. Suhtautuminen verkko-opiskeluun (kaikki)

Tutkinnoittain tarkasteltuna positiivisesti verkko-opiskeluun suhtautuvia löytyy eniten täydennyskoulutuksen (100%), AOKK:n koulutuksen (84%), AMK-tutkinnon aikuisopiskelijoista (81%) ja ylemmän AMK-tutkinnon (78%) opiskelijoista. AMK-tutkinnon nuorista positiivisesti verkko-opiskeluun suhtautuvia on selkeästi vähemmän (56%). Yksiköittäin tarkasteltuna verkko-opintoihin positiivisimmin suhtautuvat opiskelijat löytyvät AOKK:sta ja varautunein ryhmä HYVI-yksikössä. Sama havainto toistuu tarkasteltaessa vastauksia koulutusaloittain.

Opiskelen sellaista alaa, johon verkko-opiskelu sopii hyvin yhtenä opiskelumuotona.	Yksikkö			
	Ammatillinen opettaja-korkeakoulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	59%	15%	43%	31%
4	27%	24%	33%	33%
3	14%	28%	13%	9%
2	0%	13%	5%	9%
1	0%	15%	3%	4%
0	0%	5%	4%	13%
Keskiarvo	4	3	4	3

KUVA 15. Suhtautuminen verkko-opiskeluun (yksiköittäin)

Verkko-opiskelumahdollisuuksia tulisi lisätä erityisesti TEKN- ja LIPA-yksiköissä. AOKK:n tarjonta vastannee parhaiten kysyntää. Myös HYVI-yksikössä nykytilaan tyytyväisiä on paljon.

Optima-työtilojen selkeydessä on parantamisen varaa. Työtilat koetaan sekaviksi, kun opettajilla on omanlaisensa tavat ryhmitellä sisältöä kansioihin. Tähän viittaavia kommentteja oli kaikkien yksiköiden vapaissa vastauksissa runsaasti. Vastausten perusteella tilanne on parempi AOKK:ssa ja LIPA:ssa ja heikompi HYVI- ja TEKN-yksiköissä. Opiskelijat ovat liikuttavan yksimielisiä sen suhteen, että Optima-työtilojen ulkoasu ja perusrakenne tulisi ”standardisoida” JAMKin tasolla.

	Yksikkö			
Optimaan rakennetut työtilat ovat selkeitä ja löydän tarvitsemäni tiedon työtilasta helposti.	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	18%	7%	7%	7%
4	41%	28%	39%	29%
3	18%	27%	32%	36%
2	14%	25%	17%	24%
1	9%	11%	2%	4%
0	0%	3%	3%	0%
Keskiarvo	3	3	3	3

KUVA 16. Optima-työtilojen selkeys (yksiköittäin)

	Yksikkö			
Opiskelua helpottaisi, jos Optima-työtiloilla olisi aina samankaltainen perusrakenne ja ulkoasu.	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	55%	48%	46%	31%
4	27%	36%	28%	38%
3	5%	9%	16%	22%
2	5%	4%	6%	4%
1	5%	0%	1%	4%
0	5%	3%	4%	0%
Keskiarvo	4	4	4	4

KUVA 17. Tarve Optima-työtilojen ulkoasun ja rakenteen vakioinnille (yksiköittäin)

AOKK:n opiskelijat ovat tyytyväisiä **verkko-opetuksessa käytettyjen välineiden ja palveluiden määrään** tai ainakaan niiden määrää ei nykyisestä tulisi enää lisätä. Vastaavasti LIPA-yksikön verkko-opinnoissa eri välineiden ja palveluiden määrää tulisi lisätä nykyisestä. Myös 40–50% TEKN- ja HYVI-yksiköiden opiskelijoista on lisäämisen suhteen samaa mieltä, mutta eriäviä mielipiteitä on selkeästi enemmän kuin LIPA-yksikössä.

	Yksikkö			
	Ammatillinen opettaja-korkeakoulu (N=22)	Hyvinvointiyksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
Opettajien pitäisi käyttää verkko-opetuksessa nykyistä enemmän erilaisia uusia välineitä (esim. Optiman laajempi ja monipuolisempi käyttö, sosiaalisen median palvelut).				
5	9%	7%	22%	24%
4	18%	35%	38%	24%
3	45%	28%	17%	29%
2	23%	20%	9%	18%
1	5%	5%	4%	2%
0	0%	5%	11%	2%
Keskiarvo	3	3	3	3

KUVA 18. Verkko-opetuksen välineiden ja palveluiden lisääminen nykyisestä (yksi-köittäin)

Verkko-opinnot on nykyisellään suunniteltu ja mitoitettu siten, ettei opintopisteiden ansaitseminen ole opiskelijoiden kokemuksen mukaan ainakaan liian helppoa.

	5	4	3	2	1	0
Verkko-opinnoissa opiskelijan työmäärä on yleensä liian suuri suhteessa ansaittuihin opintopisteisiin (opintopisteiden ansaitseminen on raskasta).	9%	21%	25%	14%	7%	23%
Verkko-opinnoissa opiskelijan työmäärä on yleensä liian pieni suhteessa ansaittuihin opintopisteisiin (opintopisteiden ansaitseminen on helppoa).	1%	7%	18%	22%	26%	26%

KUVA 19. Verkko-opintojen mitoitus ja kuormittavuus (kaikki)

Verkko-opintojen kuormittavuudessa on yksiköiden välillä pieniä eroja. Esimerkiksi HYVI-yksikön, ehkä myös AOKK- ja LIPA-yksiköiden opiskelijoiden vastauksista voi päätellä, että ainakin joillakin opintojaksoilla verkossa suoritettavat opinnot on suunniteltu liian raskaiksi niistä saavutettaviin opintopisteisiin tai opiskelijoiden tietoteknisiin valmiuksiin nähden.

Verkko-opinnoissa opiskelijan työmäärä on yleensä liian suuri suhteessa ansaittuihin opintopisteisiin (opintopisteiden ansaitseminen on raskasta).	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	5%	15%	9%	4%
4	27%	21%	22%	16%
3	23%	33%	23%	16%
2	23%	24%	8%	9%
1	9%	0%	12%	7%
0	14%	7%	26%	49%
Keskiarvo	3	3	2	2

KUVA 20. Verkko-opintojen raskaus (yksiköittäin)

Verkko-opinnoissa opiskelijan työmäärä on yleensä liian pieni suhteessa ansaittuihin opintopisteisiin (opintopisteiden ansaitseminen on helppoa).	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	0%	1%	0%	4%
4	9%	7%	7%	7%
3	27%	20%	18%	7%
2	18%	25%	22%	20%
1	23%	39%	25%	9%
0	23%	8%	27%	53%
Keskiarvo	2	2	2	1

KUVA 21. Opintopisteiden helppous verkko-opinnoissa (yksiköittäin)

Kyselyssä arvioitiin **myös itseopiskelun ja ryhmätyöskentelyn tasapainoa verkko- opinnoissa**. Erityisesti ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijat kaipaisivat verkko-opintoihin enemmän ryhmätyöskentelyä. Muiden yksiköiden osalta tilanne lienee paremmin tasapainossa. Opiskelijoiden vapaissa vastauksissa nousi useaan kertaan esille toive omaan tahtiin itsenäisesti suoritettavista nonstop-verkkokursseista.

Verkko-opintojen laadukkuus, johdonmukaisuus ja selkeys toteutuvat parhaiten AOKK:ssa, jossa vastaajista 44% oli asiassa samaa mieltä. Muissa yksiköissä samaa mieltä olevia oli 22–26%. Eniten eri mieltä olevia opiskelijoita on HYVI-yksikössä, jonka tulos poikkeaa tässä suhteessa selkeästi JAMKin keskiarvosta. Vastaukset ovat samansuuntaisia kysyttäessä opiskelijoiden mielipidettä verkko-opintojen harjoitustehtävien mielekkyyteen. AOKK:ssa tehdään asioita tässä suhteessa laadukkaammin ja muut yksiköt voisivat poimia ideoita ja mallia AOKK:n käytännöistä enemmän. HYVI-yksikön eriävien mielipiteiden määrä on suuri ja saattaa indikoida opettajien osaamisvajetta ja/tai verkko-opetuksen tukiresurssien alimitoitusta.

Verkko-opinnot on suunniteltu siten, että niistä muodostuu laadukas, johdonmukainen ja selkeä kokonaisuus.	Ammatillinen opettaja-korkeakoulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	18%	3%	4%	0%
4	23%	23%	21%	22%
3	27%	44%	31%	24%
2	14%	16%	10%	4%
1	5%	11%	2%	2%
0	14%	4%	32%	47%

KUVA 22. Verkko-opintojen laatu, johdonmukaisuus ja selkeys (yksiköittäin)

Opiskelijoista noin ¼ kokee tarvitsevansa verkko-oppimisympäristöjen ja muun teknologian käyttöön enemmän opastusta ja ohjausta. Tukitarve on suurin HYVI- yksikön opiskelijoiden keskuudessa. AOKK:n puolella opiskelijoiden ohjaus ja tuki on kattavimmin järjestetty ja resurssit lienevät tällä hetkellä riittävät.

Olen saanut verkko-oppimisympäristöjen ja muun teknologian käyttöön riittävästi opastusta ja ohjausta.	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	23%	11%	13%	9%
4	45%	35%	27%	27%
3	14%	17%	21%	20%
2	9%	23%	13%	9%
1	5%	11%	10%	7%
0	5%	4%	17%	29%

KUVA 23. Opiskelijoiden tarve teknologian käytön opastukselle ja ohjaukselle (yksi-köittäin)

Opettajien tavoitettavuudessa verkko-opintojen aikana on suuria eroja yksiköiden välillä. AOKK:n opettajat ovat olleet parhaiten tavoitettavissa ja vastaavasti HYVI-yksikön puolella noin neljännes vastaajista on sitä mieltä, ettei opettajaa ole ollut aina helppo tavoittaa.

Minun on helppo tavoittaa opettajani verkko-opintojen aikana, jos tarvitsen apua tai ohjausta.	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	32%	15%	17%	11%
4	32%	27%	27%	16%
3	18%	29%	21%	18%
2	5%	15%	8%	7%
1	0%	9%	1%	2%
0	14%	5%	26%	47%

KUVA 24. Opiskelijoiden tarve teknologian käytön opastukselle ja ohjaukselle (yksi-köittäin)

Kysyttäessä opiskelijoiden näkemyksiä **opintojen lisäämisestä verkko-oppimisympäristöissä** mielipiteet hajaantuvat kahteen leiriin. JAMKin tasolla 43% opiskelijoista haluaisi lisää opintoja verkossa, kun taas 25% ei haluaisi lisätä. Vastaavanlainen kahtiajako näkyy kaikissa yksiköissä. AOKK-, TEKN- ja LIPA-yksiköissä verkko-opetuksen lisäämisen kannattajia on selvästi enemmän

kuin vastustajia. HYVI-yksikkö on ainoa, jossa verkko-opetuksen vastustajia on enemmän kuin verkko-opintojen puolustajia. Miesten ja naisten välillä ei eroja vastauksissa juurikaan ole.

Haluaisin opiskella tulevaisuudessa nykyistä enemmän verkossa oppimisympäristöjä hyödyntäen.	Ammatillinen opettaja-korkeakoulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	14%	16%	31%	24%
4	36%	15%	19%	16%
3	18%	23%	19%	22%
2	14%	13%	13%	11%
1	14%	23%	8%	4%
0	5%	11%	10%	22%

KUVA 25. Opintojen lisääminen verkossa oppimisympäristöjä hyödyntäen (yksiköittäin)

Tutkinnoittain tarkasteltuna AMK-tutkinnon aikuisopiskelijat ja täydennyskoulutuksen opiskelijat haluaisivat enemmän verkossa tapahtuvia opintoja kuin muut ryhmät.

Haluaisin opiskella tulevaisuudessa nykyistä enemmän verkossa oppimisympäristöjä hyödyntäen.	AMK-tutkintoon johtava koulutus, nuorten koulutus (N=176)	AMK-tutkintoon johtava koulutus, aikuis-koulutus (N=33)	Ylemmän AMK-tutkintoon johtava koulutus (N=9)	Ammatillisen opettajakorkeakoulunkoulutus (N=19)	Täydennyskoulutus (N=3)	Avoin AMK-koulutus (N=4)	Muu koulutus (N=1)
5	22%	45%	11%	11%	0%	0%	100%
4	15%	21%	33%	32%	100%	0%	0%
3	21%	21%	22%	26%	0%	0%	0%
2	14%	3%	22%	16%	0%	25%	0%
1	13%	6%	11%	11%	0%	50%	0%
0	15%	3%	0%	5%	0%	25%	0%

KUVA 26. Opintojen lisääminen verkossa oppimisympäristöjä hyödyntäen (tutkinnoittain)

Kyselyssä esitettiin myös kysymys siitä, **pitäisikö verkko-opiskelua vähentää nykyisestä ja keskittyä enemmän lähiopetukseen**. HYVI-yksikön opiskelijoita lukuunottamatta opiskelijoiden enemmistö olisi halukkaampia lisäämään verkko-opintoja lähiopetuksen kustannuksella. Koulutusaloittain vertailtaessa havainnot ovat samansuuntaisia. Unohtaa ei silti sovi, että lähiopetuksen painottajien joukko on varsin suuri kaikissa yksiköissä. Tulevaisuudessa pitäisi ehkä tarjota vaihtoehtoisia oppimispolkuja enemmän (esim. verkko- opiskelupainotteinen, lähiopiskelupainotteinen, 50–50 mix), jotta erilaisten oppijoiden tarpeet tulisivat joustavammin huomioitua.

Haluaisin, että tulevaisuudessa keskittyttäisiin enemmän lähiopetukseen ja vähennettäisiin verkko-opiskelua.	Ammatillinen opettaja-korkea-koulu (N=22)	Hyvinvointi-yksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	5%	24%	9%	9%
4	18%	21%	12%	13%
3	27%	21%	30%	20%
2	18%	11%	17%	22%
1	27%	17%	18%	11%
0	5%	5%	14%	24%

KUVA 27. Keskittyminen lähiopetukseen (yksiköittäin)

Haluaisin, että tulevaisuudessa keskityttäisiin enemmän lähiopetukseen ja vähennettäisiin verkko-opiskelua.	AMK-tutkintoon johtava koulutus, nuorten koulutus (N=176)	AMK-tutkintoon johtava koulutus, aikuis-koulutus (N=33)	Ylemmän AMK-tutkintoon johtava koulutus (N=9)	Ammatillisen opettajakorkeakoulunkoulutus (N=19)	Täydennys-koulutus (N=3)	Avoin AMK-koulutus (N=4)	Muu koulutus (N=1)
5	14%	9%	0%	11%	0%	50%	0%
4	18%	3%	11%	11%	33%	25%	0%
3	27%	21%	22%	32%	0%	0%	0%
2	14%	27%	22%	21%	0%	0%	0%
1	13%	30%	44%	21%	67%	0%	100%
0	14%	9%	0%	5%	0%	25%	0%

KUVA 28. Keskittyminen lähiopetukseen (tutkinnoittain)

Opiskelijoiden vastausten perusteella **videoneuvottelu- ja webinaarimuotoiselle reaaliaikaiselle opiskelulle** on tarpeita olemassa. Noin kolmannes JAMKin opiskelijoista kannattaa tämältyyppisten vaihtoehtojen lisäämistä, mutta vastaavasti samansuuruinen joukko ei haluaisi lisääystä. Yksiköittäin tarkasteltuna kannattajia on eniten AOKK:ssa ja vastustajia eniten HYVI:ssä.

Haluaisin opiskella tulevaisuudessa nykyistä enemmän verkossa videoneuvotteluja tai webinaareja hyödyntäen (esim. reaaliajassa tapahtuvaa online-opiskelua ACP:n välityksellä, johon voisi liittyä eri paikkakunnilta mukaan).	Ammatillinen opettajakorkeakoulu (N=22)	Hyvinvointiyksikkö (N=75)	Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö (N=103)	Teknologia-yksikkö (N=45)
5	18%	15%	15%	7%
4	32%	15%	13%	20%
3	23%	12%	21%	31%
2	5%	17%	19%	13%
1	18%	31%	17%	13%
0	5%	11%	15%	16%

KUVA 29. Reaaliaikaisten videoneuvottelujen ja webinaarien tarve (yksiköittäin)

Tutkinnoittain tarkasteltuna mielipiteet jakaantuvat kannattajiin ja vastustajiin. Suurin reaaliaikaisten videoneuvottelujen ja webinaarien kannattajaryhmä löytyy ammatillisen opettajakorkeakoulun tutkinnon suorittajista (48%) ja suurin vastustajaryhmät ylemmän AMK-tutkinnon suorittajista (44%) sekä nuorista AMK-tutkinnon suorittajista (40%). Mielipiteiden hajaantuessa näin selvästi voidaan arvioida, ettei videoneuvotteluilla ja webinaareilla voida korvata kaikkea lähiopetusta, mutta noin kolmasosalle opiskelijoita opetuksen seuraaminen verkon yli voisi olla mielekäs vaihtoehto fyysisesti paikan päälle matkustamisen sijaan. Tähän viittaavia kommentteja oli myös useissa vapaa- muotoisissa vastauksissa.

Haluaisin opiskella tulevaisuudessa nykyistä enemmän verkossa videoneuvotteluja tai webinaareja hyödyntäen (esim. reaaliajassa tapahtuvaa online-opiskelua ACP:n välityksellä, johon voisi liittyä eri paikkakunnilta mukaan).	AMK-tutkintoon johtava koulutus, nuorten koulutus (N=176)	AMK-tutkintoon johtava koulutus, aikuis-koulutus (N=33)	Ylemmän AMK-tutkintoon johtava koulutus (N=9)	Ammatillisen opettajakorkeakoulunkoulutus (N=19)	Täydennyskoulutus (N=3)	Avoin AMK-koulutus (N=4)	Muu koulutus (N=1)
5	13%	15%	11%	16%	0%	0%	100%
4	15%	6%	22%	32%	67%	25%	0%
3	17%	36%	22%	26%	0%	25%	0%
2	18%	15%	33%	5%	0%	0%	0%
1	22%	21%	11%	16%	33%	25%	0%
0	15%	6%	0%	5%	0%	25%	0%

KUVA 30. Reaaliaikaisten videoneuvottelujen ja webinaarien tarve (tutkinnoittain)

Opiskelijat haluavat enemmän joustavuutta opiskeluajan ja -paikan valintaan. Vastausten perusteella **luentojen tallennukselle** ja mahdollisuuksille katsella webinaareja jälkikäteen lienee laaja kannatus, vaikka kysymyksenasettelu ei kyselyssä täysin onnistunutkaan (samalla kertaa kysyttiin kahta asiaa). Avoimet vastaukset tukevat tätä johtopäätöstä. Joustavuuden lisäämisen kannattajia on yksiköittäin: AOKK 68%, LIPA 64%, HYVI 53% ja TEKN 47%. Vastaukset tutkinnoittain ovat nähtävissä alla.

Haluaisin, että tulevaisuudessa minulla olisi joustavampaa valita milloin ja mistä käsin opiskelen (esim. luentojen tai ACP-webinaarien katselu jälkikäteen verkosta).	AMK-tutkintoon johtava koulutus, nuorten koulutus (N=176)	AMK-tutkintoon johtava koulutus, aikuiskoulutus (N=33)	Ylemmän AMK-tutkintoon johtava koulutus (N=9)	Ammatillisen opettajakorkeakoulunkoulutus (N=19)	Täydennyskoulutus (N=3)	Avoin AMK-koulutus (N=4)	Muu koulutus (N=1)
5	36%	52%	11%	32%	33%	0%	100%
4	19%	18%	67%	32%	67%	0%	0%
3	14%	15%	11%	21%	0%	50%	0%
2	11%	9%	0%	5%	0%	0%	0%
1	9%	0%	11%	11%	0%	25%	0%
0	11%	6%	0%	0%	0%	25%	0%

KUVA 31. Joustavuuden lisäämisen ja luentotallenteiden katselu tarve (tutkinnoittain)

Johtopäätöksiä:

- Verkko-opiskelumahdollisuuksia tulee lisätä JAMKissa ja mahdollisuuksia muiden JAMKin yksiköiden verkko-opintoihin osallistumiseen tulee edistää.
- Verkko-opintojen avulla on mahdollista nopeuttaa opiskelijoiden valmistumisaikoja
- Opiskelijoiden vastauksista käy selkeästi ilmi, että verkko-opiskelu sopii opiskelumuotona joihinkin yksiköihin, tutkintoihin ja koulutusohjelmiin paremmin kuin toisiin. JAMKin tasolla verkko-opintojen kehittämistä ei tulisi tasapäistä esim. yksiköittäin vaan tulisi tunnistaa paremmin ne opiskelijaryhmät, jotka kokevat verkko-opiskelun hyväksi vaihtoehdoksi tai kokevat tarvitsevansa verkko-opiskelumahdollisuuksia muita enemmän. Tällaisia otollisia kohderyhmiä ovat esimerkiksi täydennyskoulutuksen opiskelijat, AOKK:n opiskelijat, AMK-tutkinnon aikuisopiskelijat ja ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijat.

- Verkko-opintojen suunnittelua varten tulisi opettajille luoda yhtenäinen mitoitushoje, jotta opintojen kuormittavuus eri kursseilla olisi yhdenmukaisempi suhteessa saavutettaviin opintopisteisiin
- Optima-työtilojen ulkoasusta ja perusrakenteesta tulisi tehdä JAMKin tasolla yleisohje ja mallipohjat
- Optima-työkalujen ja muiden verkko-opetuksessa käytettyjen palveluiden määrä on AOKK:ssa nykyisellään riittävä. Erityisesti LIPA-yksikön puolella työkalujen ja palveluiden monipuolisempaa käyttöä tulisi lisätä.
- Omaan tahtiin suoritettavien nonstop-verkkokurssien tarjontaa yli yksikkörajojen tulisi lisätä
- HYVI-yksikön opettajien tarpeet verkko-opetukseen liittyvälle täydennyskoulutukselle ja tukiresursseille tulee kartoittaa ja mahdolliset puutteet ratkaista
- Yhteisiä pelisääntöjä opettajien tavoittamiseksi verkko-opintojen aikana tulee sopia
- Opiskelijat haluavat enemmän joustavuutta opiskeluajan ja -paikan valintaan. Esimerkiksi luentojen tallentamiselle ja niiden katselemiselle jälkikäteen on kyselyn perusteella laaja tilaus ja tarve olemassa.
- Opinnot tulisi suunnitella siten, että opiskelijoille löytyy opintojen suorittamiseen vaihtoehtoisia tapoja ja polkuja. Opintojaksokohtaisesti samasta kurssista voisi olla erilaisia toteutuksia, kuten esimerkiksi verkko-opiskelupainotteinen, lähiopiskelupainotteinen ja 50–50 mix. Joustavuutta kaivataan myös opintojakson sisällä pienemmässä mittakaavassa, esimerkiksi luennon korvaaminen jollakin verkossa suoritettavalla tehtävällä.

6 OPPIMATERIAALIT

JAMKin avoimet oppimateriaalit tunnetaan heikosti opiskelijoiden keskuudessa. Esimerkiksi kolmannes kyselyn vastaajista ei osannut sanoa tähän kysymykseen mitään. Avoimia oppimateriaaleja on hyödynnetty erityisesti AOKK:n järjestämässä koulutuksessa (vastaajista täysin tai osin samaa mieltä 37%). Vastaavasti muiden yksiköiden opiskelijoista suuri osa ilmoitti, ettei avoimia oppimateriaaleja olisi hyödynnetty (TEKN 49%, LIPA 41%, HYVI 28%). Tutkinnoittain tarkasteltuna ilmenee, ettei avoimia oppimateriaaleja hyödynnetä merkittävästi ylemmän AMK-tutkinnon opinnoissa (66%), nuorten AMK-tutkinnoissa (38%) ja aikuisten AMK-tutkinnoissa (30%). AOKK:n puolellakin 27% ilmoittaa, ettei avointa oppimateriaalia ole hyödynnetty, joten avoimen materiaalin käyttö ei ole AOKK:n puolellakaan systemaattista ja laajaa.

Moniviestin-sisältöjen suhteen tilanne on sama. JAMKin tasolla vain 8% opiskelijoista ilmoittaa sisältöjä käytetyn opinnoissa ja 47% ilmoittaa, ettei Moniviestin-sisältöjä olisi käytetty. Vastaajista 28% ei osaa ottaa kantaa asiaan, joten palvelu ja sisällöt lienevät täysin tuntemattomia. AOKK:n puolelta löytyvät Moniviestin-sisältöjen suurin käyttäjäryhmä (23%), muissa yksiköissä käyttäjiä on prosentuaalisesti vähemmän (TEKN 11%, HYVI 7%, LIPA 5%).

Kirjaston tarjoamia tietopalveluita ja e-aineistoja käytetään huomattavasti enemmän. Eniten samaa mieltä olevia vastaajia on yksiköittäin LIPA 40%, AOKK 32% ja HYVI 29%. Eniten eri mieltä olevia vastaajia on TEKN 49% ja AOKK 41%. Tutkinnoittain samaa mieltä on eniten ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijoissa ja eri mieltä olevia eniten AOKK:n (47%) ja AMK-tutkinnon aikuisopiskelijoissa (39%). Noin 1/3 opiskelijoista ilmoittaa, ettei opinnoissa ole käytetty kirjaston tarjoamia palveluita, joten tiedottamista opettajille olisi ilmeisesti entisestään vielä lisättävä.

Opiskelijoista noin 2/3 ei osaa arvioida ovatko JAMKin avoimet oppimateriaalit ja Moniviestin- sisällöt ajan tasaisia. Tästä joukosta ehkä noin puolet lienee sellaisia, jotka eivät ole sisältöjä käyttäneet. Jäljelle jää silti merkittävä osa JAMKin opiskelijoita, jotka eivät osaa arvioida sisältöjen ajantasaisuutta tai kyseenalaistaa opettajan jakaman sisällön luotettavuutta. Medialukutaitojen kehittäminen ja verkosta löytyvän aineiston luotettavuuden arviointi lienevät osa-alueita, joita JAMKin opinnoissa voisi jatkossa enemmänkin korostaa. Vastaava havainto toistuu kysyttäessä opiskelijoiden mielipidettä kirjaston tarjoamien aineistojen ajantasaisuudesta (34% ei osaa ottaa kantaa asiaan).

JAMKin ulkopuolisia oppimateriaaleja (esim. YouTube) käytetään vastausten perusteella yleisemmin kuin JAMKin itse tuottamia sisältöjä tai JAMKin kirjaston tarjoamia aineistoja. Hajontaa esimerkiksi koulutusaloittain on vastausten perusteella erittäin paljon.

JAMKin opiskelijoista 14% ilmoittaa **tuottaneensa oppisisältöjä** yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Yhteinen tuotanto painottuu AOKK:n opintoihin. Kuitenkin vain 10% kaikista vastaajista ilmoittaa, että yhteisesti tuotetun oppisisällön tekijänoikeuksista on selkeästi sovittu. 48% opiskelijoista ei osaa ottaa tekijänoikeuskysymykseen kantaa. Tiedottamista ja yhteisiä pelisääntöjä lienee syytä sopia.

Seuraavalla sivulla on yhteenveto kaikista vastauksista koskien oppimateriaalien käyttöä.

	5	4	3	2	1	0
Opinnoissani on hyödynnetty JAMKin avoimia oppimateriaaleja (oppimateriaalit.jamk.fi).	4%	12%	14%	11%	25%	34%
JAMKin avoimet oppimateriaalit (oppimateriaalit.jamk.fi) ovat hyvin ajan tasalla.	3%	10%	16%	4%	1%	65%
Opinnoissani on hyödynnetty JAMKin tuottamaa videoaineistoa (esim. Moniviestin-sisältöjä).	2%	6%	16%	13%	34%	28%
JAMKin tuottama videoaineisto ja Moniviestin-sisällöt ovat hyvin ajan tasalla.	2%	7%	13%	5%	3%	70%
Opinnoissani on hyödynnetty JAMKin kirjaston tarjoamia e-aineistoja ja tietopalveluita.	7%	24%	23%	20%	13%	14%
JAMKin kirjaston tarjoamat e-aineistot ja tietopalvelut ovat hyvin ajan tasalla.	6%	31%	22%	4%	4%	34%
Opinnoissani on hyödynnetty JAMKin ulkopuolisia oppimateriaaleja ja sisältöjä (esim. YouTube).	9%	29%	24%	18%	13%	7%
Olemme tuottaneet oppisisältöjä yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa (esim. wikit, blogit, videot).	5%	9%	14%	14%	43%	15%
Yhteisesti tuotetun oppisisällön tekijänoikeuksista on aina selkeästi sovittu.	3%	7%	12%	11%	19%	48%

KUVA 32. Oppimateriaalien käyttö (kaikki vastaajat)

Johtopäätöksiä:

- Avoimista oppimateriaaleista ja Moniviestin-sisällöistä tiedottamista on lisättävä ja opettajia on kannustettava käyttämään ja tuottamaan aineistoa lisää, jotta tunnettuus lisääntyy.
- Kirjaston tietopalveluiden ja e-aineiston on arvioitava toimipaikkojen sijainnin vaikutus palveluiden käyttöön ja tunnettuuteen. Tiedottamista on lisättävä ainakin niissä ryhmissä, joissa palveluita ei tällä hetkellä syystä tai toisesta käytetä.
- Opiskelijoiden tuottaman oppimateriaalin tekijänoikeuksista on JAMKin tasolla sovittava yhteiset pelisäännöt ja tuotettava mahdollisesti valmiit tiedotus-/sopimusmallit, joiden avulla opettajan on helppo sopia asioista yhdessäopiskelijoiden kanssa.

7 OPINTOIHIN, OPINNÄYTETÖIHIN JA HARJOITTELUUN LIITTYVÄ TUKI JA OHJAUS

Opintojen ohjaukseen liittyvien keinojen ja teknologian käytössä AOKK:n opiskelijat olivat kautta linjan enemmän samaa mieltä kuin muiden yksiköiden opiskelijat. Voidaan siis perustellusti arvioida, että AOKK:n puolella erilaisia ohjauksen apuvälineitä käytetään laajasti ja tehokkaasti, mutta muissa yksiköissä on asian suhteen huomattavasti parantamista. Yksikkö- ja tutkintokohtaiset erot ilmenevät tarkemmin raportin liitteistä.

Vastausten perusteella kehittämistarpeita on kaikissa yksiköissä esimerkiksi videoneuvotteluvälineiden käytössä. Kyvyt.fi-palvelun käyttö opintojen ohjaamiseen ei vastausten perusteella ole ollut kovin onnistunutta. Opiskelijoista 42% haluaisi silti lisätä ohjausta verkossa eri välinein. Tutkinnoittain tarkasteltuna tarve verkko-ohjauksen lisäämiselle on suurin ylemmän AMK-tutkinnon opiskelijoiden joukossa (55%) ja AMK-tutkinnon aikuisopiskelijoiden joukossa 51%.

	5	4	3	2	1	0
Opintojeni, opinnäytetyöni tai harjoittelun ohjauksessa on käytetty henkilökohtaisia tapaamisia tehokkaasti.	13%	26%	20%	20%	11%	10%
Opintojeni, opinnäytetyöni tai harjoittelun ohjauksessa on käytetty puheluita tehokkaasti.	2%	7%	16%	16%	35%	24%
Opintojeni, opinnäytetyöni tai harjoittelun ohjauksessa on käytetty sähköpostia tehokkaasti.	22%	35%	20%	10%	4%	8%
Opintojeni, opinnäytetyöni tai harjoittelun ohjauksessa on käytetty verkko-oppimisympäristöä (Optima) tehokkaasti.	16%	23%	22%	17%	10%	11%
Opintojeni, opinnäytetyöni tai harjoittelun ohjauksessa on käytetty videoneuvotteluvälineitä (esim. Adobe Connect Pro, Skype, Google Hangout) tehokkaasti.	4%	2%	10%	9%	54%	22%
Opintojeni, opinnäytetyöni tai harjoittelun ohjauksessa on käytetty Kyvyt.fi-palvelua tehokkaasti.	1%	1%	6%	11%	59%	22%
Opintojen, opinnäytetöiden ja harjoittelun ohjausta verkossa eri välinein tulisi lisätä.	16%	26%	24%	10%	9%	16%

KUVA 33. Opintojen ohjaus (kaikki vastaajat)

Alla olevasta kuvasta näkyvät **tukipalveluiden** toteuttamista koskevat vastaukset. 38% vastaajista ei osaa ottaa kantaa miten it-tukipalvelut opiskelijoille on JAMKissa opiskelijoille toteutettu, joten he eivät ehkä juurikaan ole tarvinneet ko. palveluita. Negatiivisia mielipiteitä tässä kysymyksessä on eniten HYVI-yksikössä 15% sekä LIPA-yksikössä 13%. Tutkinnoittain tukitarpeita

voidaan päätellä olevan eniten avoimen AMK:n opiskelijoilla sekä AMK-tutkinnon aikuisopiskelijoilla.

Opiskelijoiden kokemus siitä, miten **opettajat ja muu henkilökunta osaa-
vat auttaa heitä teknisissä ongelmissa** on heikoin HYVI-yksikössä (36%). Myös LIPA:n (30%) ja TEKN:n (20%) arvioissa ilmenee puutteita. Avoimen AMK-tutkinnon opiskelijoista jopa 50% kokee puutteita avun saamisessa. AOKK:n puolella heikon arvion antoi vain 5%, joka kertonee siitä, että opettajien osaaminen ja muun henkilökunnan tarjoaman tuen saatavuus on opiskelijan näkökulmasta riittävä. Sukupuolen perusteella tarkasteltuna vaikuttaa siltä, että naisopiskelijat kaipaavat teknisistä tukea huomattavasti enemmän kuin miehet.

Opiskelijoiden arvioidessa **opettajien saamaa tukea verkko-opintojen kehittämiseen** käy ilmi, että opiskelijoista 30% arvioi opetushenkilöstön käytössä olevan tuen olevan riittämätön. Yksiköittäin tuen arvioi riittämättömäksi 38% HYVI:n, 31% LIPA:n, 27% TEKN:n opiskelijoista, mutta vain 10% AOKK:n opiskelijoista.

	5	4	3	2	1	0
IT-tukipalvelut opiskelijoille on järjestetty JAMKissa hyvin.	9%	20%	22%	8%	4%	38%
Opettajani ja muu henkilökunta osaavat auttaa minua teknisissä ongelmissa.	7%	18%	22%	19%	9%	24%
JAMKin opettajat saavat mielestäni riittävästi tukea verkko-opintojen kehittämiseen yhtenä oppimisen muotona.	4%	10%	17%	15%	15%	39%

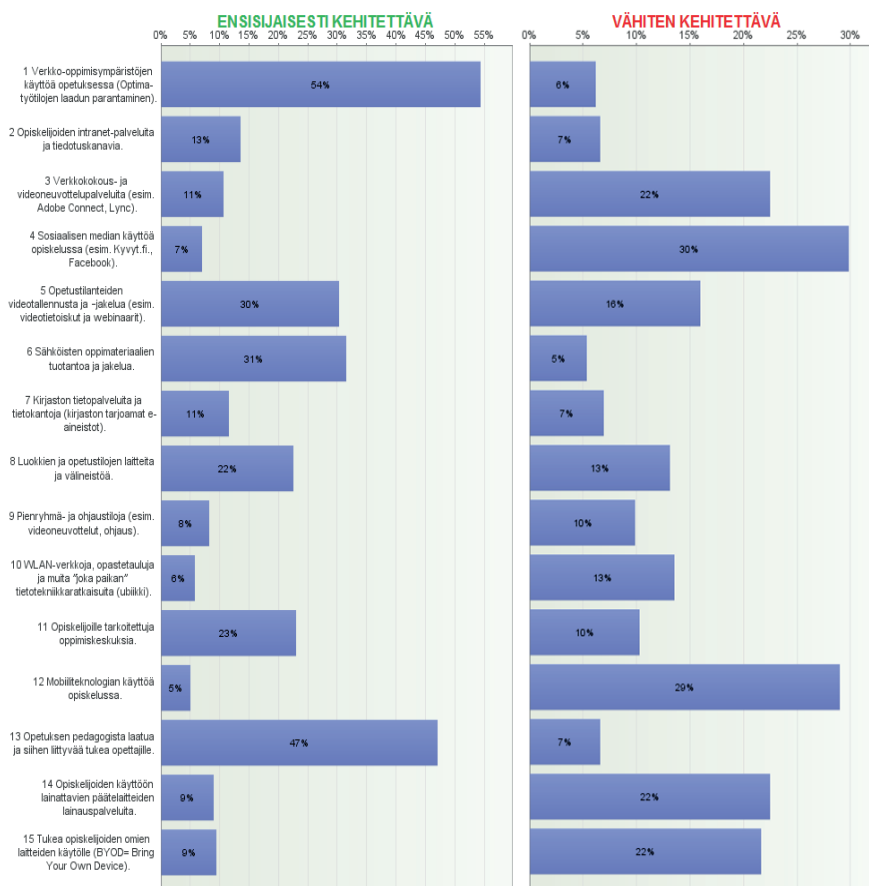
KUVA 34. Tukipalvelut (kaikki vastaajat)

Johtopäätöksiä:

- AOKK:n hyvistä käytännöistä tiedottamista tulee lisätä koskien opiskelijoiden ohjausta verkossa
- Kyvyt.fi:n käyttöä ja tarpeellisuutta opintojen ohjauksen välineenä tulee arvioida tarkemmin. Jos Kyvyt.fi arvioidaan JAMKissa opintojen ohjauksen kannalta tarpeelliseksi välineeksi ja sen käyttöä aletaan laajentaa, lienee syytä perustaa erillinen kehittämisryhmä koordinoimaan asiaa ja kehittämään hyviä käytäntöjä.
- Ainakin HYVI- ja LIPA-yksiköissä on tutkittava mahdollisuuksia opetushenkilöstön teknisten taitojen kehittämiseksi ja selvitettävä mahdollisuudet saada muuta teknistä tukihenkilöstöä opiskelijoiden ja opettajien tueksi. Avoimen AMK:n opiskelijoiden teknisiä tukitarpeita ei saa myöskään unohtaa.
- AOKK:n opettajien käytössä olevat tukiresurssit opiskelijoiden teknisten ongelmien ratkomiseen ja verkko-opetuksen kehittämiseen lienevät tällä hetkellä kohdallaan. Muissa yksiköissä voidaan arvioida olevan merkittäviä resurssiongelmia. Ongelmat heijastuvat mm. siihen, että osa opiskelijoista kokee, ettei saa itse riittävästi teknistä tukea opettajilta tai muulta henkilökunnalta. Lisäksi HYVI:n, LIPA:n ja TEKN:n opiskelijoista noin kolmannes kokee, ettei heidän opettajillaan ole riittävästi tukea verkko-opintojen kehittämiseen. Resurssien lisäämiseksi tai kohdentamiseksi tulee käynnistää tarvittavat toimenpiteet nopeasti.

8 ENSISIJAJEESTI KEHITETTÄVÄT JA VÄHITEN KEHITETTÄVÄT KOHTEET

Opiskelijoilta kysyttiin lopuksi mitä asioita JAMKissa pitäisi joustavien oppimis-mahdollisuuksien ja opusteknologian näkökulmasta kehittää ensisijaisesti ja mitä vähiten lähimmän viiden vuoden aikajaksolla.

KUVA 35. Eniten ja vähiten kehitettävät aihealueet (kaikki vastaajat)

Ensisijaisesti kehitettävien asioiden TOP6-lista kaikkien vastaajien osalta on seuraava:

- 1 Verkko-oppimisympäristöjen käyttöä opetuksessa (Optima-työtilojen laadun parantaminen) 54%
- 2 Opetuksen pedagogista laatua ja siihen liittyvää tukea opettajille 47%
- 3 Sähköisten oppimateriaalien tuotantoa ja jakelua 31%
- 4 Opetustilanteiden videotallennusta ja -jakelua (esim. videotietoiskut ja webinaarit) 30%
- 5 Opiskelijoille tarkoitettuja oppimiskeskuksia 23%
- 6 Luokkien ja opetustilojen laitteita ja välineistöä 22%

Kolme ensimmäisenä mainittua kehittämiskohdetta nousevat esiin kaikkien yksiköiden ja koulutusalojen vastauksissa. Yksiköiden välillä on pieniä painotuseroja. Esimerkiksi AOKK:n puolella luokkatilojen ja oppimiskeskuksien kehittäminen ei nouse yhtä tärkeäksi kuin muissa yksiköissä. AOKK:n tilat ja välineistö lienevät siis tällä hetkellä kunnossa. Muut yksikkökohtaiset erot ovat tarkasteltavissa liitteissä.

Miesten ja naisten välillä on myös pieniä eroja vastauksissa. Naiset halusivat kolmen ensiksi mainitun jälkeen kehittää oppimiskeskuksia ja luokkia. Miesvastaajat puolestaan halusivat kehittää luokkia sekä WLAN-verkkoihin ja muuhun joka paikan tietotekniikkaan liittyviä asioita.

Vähiten kehitettävien asioiden TOP6-lista kaikkien vastaajien osalta on seuraava:

- 1 Sosiaalisen median käyttöä opiskelussa (esim. Kyvyt.fi, Facebook) 30%
- 2 Mobiiliteknologian käyttöä opiskelussa 29%
- 3 Opiskelijoiden käyttöön lainattavien päätelaitteiden lainauspalveluita 22%
- 4 Verkkokokous- ja videoneuvottelupalveluita 22%

- 5 Tukea opiskelijoiden omien laitteiden käytölle (BYOD) 22%
- 6 Opetustilanteiden videotallennusta ja jakelua 16%

Yksiköittäin ja koulutusaloittain tarkasteltuna vähiten kehitettävät asiat ovat eri ryhmissä samansuuntaisia. Verkkokokous- ja videoneuvottelupalveluiden kehittäminen nousee vähiten tärkeiden listalle muissa yksiköissä paitsi AOKK:ssa.

Opetustilanteiden videotallennus ja -jakelu jakaa selvästi mielipiteitä. Se on myös ainoa asia, joka nousee sekä eniten että vähiten kehitettävien asioiden TOP6-listalle. Naisvastaajat (33%) suhtautuvat videotallennukseen ja -jakeluun hieman miehiä myönteisemmin (23%).

9 LOPUKSI

Tämän raportin liitteenä ovat kyselyn kaikki vastaukset sekä tarkastelut yksiköittäin, tutkinnoittain ja koulutusaloittain. Opiskelijoiden vapaamuotoisissa vastauksissa on runsaasti tärkeitä huomioita, joita ei ole erikseen nostettu esille tähän raporttiin. Opiskelijoiden kehitysehdotuksista on koottu yksikökohtaisia poimintoja omaksi liitteekseen.

Kyselyn alkuperäinen aineisto ja tulokset löytyvät JAMKin Webpropol-palvelussa.

Liitteet:

1. Joustavat oppimismahdollisuudet Kaikki vastaukset
2. Joustavat oppimismahdollisuudet Vastaukset yksiköittäin
3. Joustavat oppimismahdollisuudet Vastaukset tutkinnoittain
4. Joustavat oppimismahdollisuudet Vastaukset koulutusaloittain
5. Joustavat oppimismahdollisuudet Poimintoja vapaista vastauksista

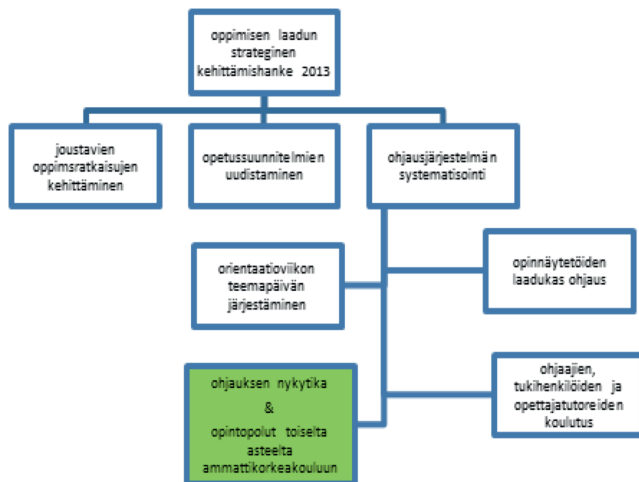
TOIMII – EI TOIMI – KEHITETÄÄN
Nivelvaiheen yhteistyö ja Ohjauksen käytänteet
JAMKissa toimijoiden arvioimina

Riitta Virtanen

maaliskuu 2013

1 ”OHJAUKSEN PALVELUKETJU ON YHTÄ VAHVA KUIN SEN HEIKOIN LENKKI” – OHJAUSJÄRJESTELMÄN NYKYTILAN KARTOITUS OSANA OPPIMISEN LAADUN STRATEGISTA KEHITTÄMISHANKETTA 2013

JAMKin sisäinen kehittämishanke ”Oppimisen laadun strateginen kehittäminen 2013” koostuu kolmesta kehittämisen osa-alueesta: Joustavien oppimiskäytäntöjen kehittäminen, opetussuunnitelmien uudistaminen sekä ohjausjärjestelmän systematisointi. Ohjausjärjestelmän systematisointi jakautuu neljään alakohtaan: opinnäytetöiden laadukkaan ohjauksen varmistaminen, ohjaajien, tukihenkilöiden ja opettajatutoreiden kouluttaminen, orientaatioviikon teemapäivän järjestäminen sekä ohjauksen nykytila ja opintopolut toiselta asteelta ammattikorkeakouluun (kuvio 1.)

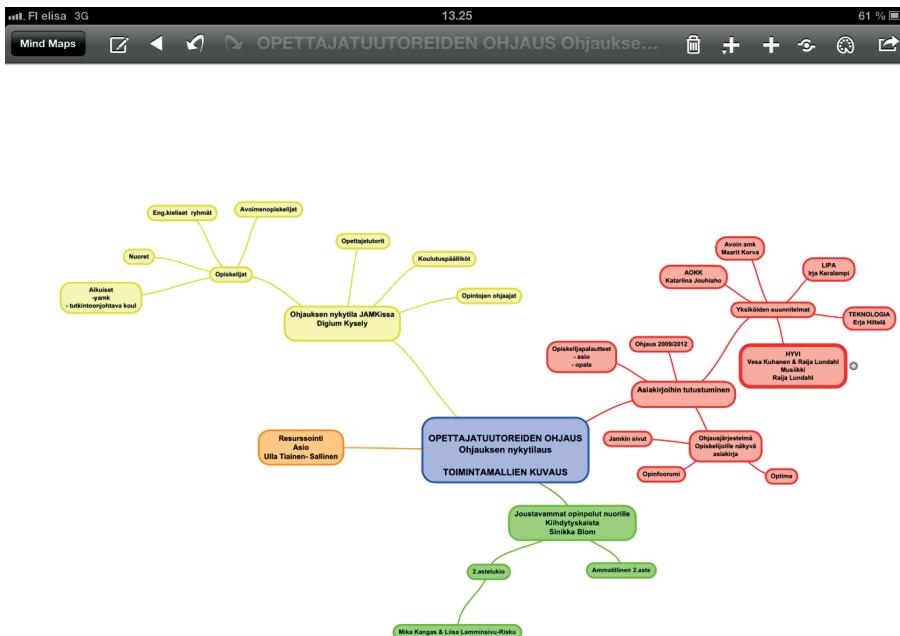

KUVIO 1. Oppimisen strateginen kehittämishanke JAMKissa 2013.

Tässä selvityksessä keskitytään kehittämiskohteeseen ”ohjauksen nykytila ja opintopolut toiselta asteelta ammattikorkeakouluun” kohdan nykytilan kartoittamiseen ja kuvaamiseen. Kartoituksen tavoitteena oli selvittää

- 1 Miten ohjausta JAMKissa toteutetaan? Miten suunnitelmallista ohjaus on?
- 2 Mikä JAMKissa ohjauksessa toimii ja mikä ei?
- 3 Millaisilla resursseilla ohjausta toteutetaan eri yksiköissä?
- 4 Millaisia ohjauksen hyviä käytänteitä eri yksiköissä on?
- 5 Millaisia kehittämisideoita ohjauksen toimijoilla ja opiskelijoilla on?
- 6 Miten nivelvaiheyhteistyötä on kehitetty? Millaisia käytänteitä on syntynyt?

Seuraavassa kuviossa 2 näkyy koko selvityksen rakenne.

KUVIO 2. Selvitystyön rakenne.

Ohjauksen ja nivelvaiheen nykytilaan perehdyttiin kolmesta näkökulmasta. Ensin perehdyttiin JAMKissa olemassa oleviin ohjausta sääteleviin asiakirjoihin sekä opiskelijoille tehtäviin palautekyselyihin. Toiseksi JAMKin ohjaukseen osallistuvien toimijoiden (opiskelijat, opettajatutorit, koulutuspäälliköt ja opintojen ohjaajat) mielipiteitä kyseltiin Digium-kyselyn avulla. Tässä kohdin painopisteeksi valittiin opettajatutoreiden ohjaustyö. Kolmanneksi nivelvaiheen hyviin käytänteisiin perehdyttiin haastattelujen avulla. Projektipäällikkö Sinikka Blomin kanssa keskusteltiin Kiihdytyskaistaprojektissa luotuihin hyviin nivelvaiheikäytänteisiin sekä suunnitelmiin kehittämisen kohteista. Projektipäällikkö Liisa Lamminsivu-Riskun ja suunnittelija Mika Kankaan kanssa keskustelussa perehdyttiin lukion kehittämishankkeissa kehitettyihin nivelvaiheinnovaatioihin.

KYSELY OHJAUKSEN NYKYTILASTA

Ohjauksen nykytilan kartoittamiseksi toteutettiin Digium kysely opiskelijoille, opettajatutoreille, koulutuspäälliköille sekä opintojen ohjaajille. Kyselyllä pyrittiin kartoittamaan kunkin ryhmän mielipiteitä ohjauksesta. Tieto kyselystä lähetettiin sähköpostitse kaikille opintojen ohjaajille (5), opettajatutoreille (n. 80) sekä koulutuspäälliköille (n. 20) viikoilla 6–8. Opiskelijoille kyselystä viestitettiin Optiman ja JAMKOn viikkotiedotteen kautta (viikoilla 7 ja 8). Lisäksi summittain valituille opiskelijaryhmille lähetettiin sähköpostitse vastauspyyntöä. Kaikille englanninkielessä koulutusohjelmassa opiskeleville opiskelijoille kysely lähetettiin sähköpostitse viikon 7 aikana.

Kullekin ohjauksen toimijaryhmälle muokattiin kyselyä erilaiseksi.

Opinto-ohjaajilta kysyttiin heidän mielipiteitään

- JAMKin ja yksikkökohtaisesta ohjaussuunnitelmasta
- omista vaikuttamisen mahdollisuuksista ohjauksen kehittämisessä
- hyvin toimivista ohjaukäytänteistä
- ohjauksen kehittämiskohteista
- ohjaukseen liittyvästä yhteistyöstä

Koulutuspäälliköiltä kysyttiin mielipiteitä

- JAMKin ja yksikkökohtaisesta ohjaussuunnitelmasta
- hyvin toimivista ohjauskäytännöistä
- ohjauksen kehittämiskohteista
- opettajatutoreiden työstä ohjauksen toimijana

Opettajatutoreilta kysyttiin mielipiteitä

- kokemuksesta ja koulutuksesta opettajatutorin tehtävään
- opettajatutorin työn tärkeimmistä sekä eniten aikaa vievistä tehtävistä
- työn hyvistä käytännöistä sekä kehittämisen kohteista
- ajan riittävydestä
- työvälineistä ja menetelmistä

Opiskelijoilta kysyttiin mielipiteitä

- ohjauksen riittävydestä opintopolun eri vaiheissa
- tietoja ohjaussuunnitelmista ja ohjaushenkilöstöstä
- toiveita ja mielipiteitä ohjauksesta
- nivelvaiheen ohjauksesta
- ohjausta tukevasta materiaalista ja menetelmistä

Tarkemmin kyselyihin voi tutustua liitteessä 1–4.

Kysely suljettiin perjantaina 22.2.2013. Kyselyyn saatiin vastauksia seuraavasti:

TAULUKKO 1. JAMKin ohjauksen nykytilan kyselyyn vastanneet					
	vastaajat yhteensä	HYVI	LIPA	Teknologia	Aokk
opiskelijat	305	98	146	53	8
-eng.kieliseen koul.ohj. opiskelijat	78	15	55	8	-
-suom.kiel. koul.ohj. opiskelijat	227	83	91	45	8
opettajatutor	43	13	17	13	-
koulutus-päällikkö	8	2	2	3	1
opintojen ohjaaja	4	2	-	1	1

Tässä raportissa keskitytään HYVIN, LIPAN ja Teknologian vastausten käsittelyyn. AOKK rajattiin tarkastelusta pois, koska koulutus- ja ohjausmalli on varsin erilainen muihin yksiköihin verrattuna. AOKKn opettajatutoreille ei kyselyä markkinoitu ollenkaan.

Tässä raportissa luvussa kaksi ”**Toimivat käytänteet kehittämisen perusta**” kuvataan ohjauksen käytänteitä JAMKissa ohjausasiakirjojen sekä opiskelijoille, opettajatutoreille, koulutus-päälliköille ja opintojen ohjaajille tehdyn kyselyn perusteella.

Luvussa kolme ”**Ota Koppi**”-niveltä yhteistyön hyvät käytänteet puretaan niveltä kehitettyjä käytänteitä sekä luvussa neljä ”**Toimii – ei toimi – kehitetään**” tehdään yhteenveto hyvistä käytänteistä ja kehittämisen kohteista.

Raporttia visualisoitiin kolmella (3) tavalla seuraavasti:

**raportin
kirjoittaja jäi
pohtimaan**

**Hyviä käytänteitä
koottiin vihreisiin
laatikoihin**

**kehittämisen kohteet
merkattiin tavoitenuolilla**

2 ”TOIMIVAT KÄYTÄNTEET KEHITTÄMISEN PERUSTA” – OHJAUKSEN KÄYTÄNTEITÄ JAMKISSA

2.1 OHJAUKSEN ASIAKIRJAT JAMKISSA

2.1.1 OHJAUS 2012

Ohjausjärjestelmä pohjautuu ammattikorkeakoulun pedagogisiin periaatteisiin. Pedagogisilla periaatteilla kuvataan, mitä Jyväskylän ammattikorkeakoulun mielestä on hyvä ammattikorkeakoulupedagogiikka. Hyvä AMK- pedagogiikka varmistaa tasa-arvoiset opiskelumahdollisuudet kaikille ammattikorkeakoulun opiskelijoille. (Ikonen & Lerkkänen 2011.)

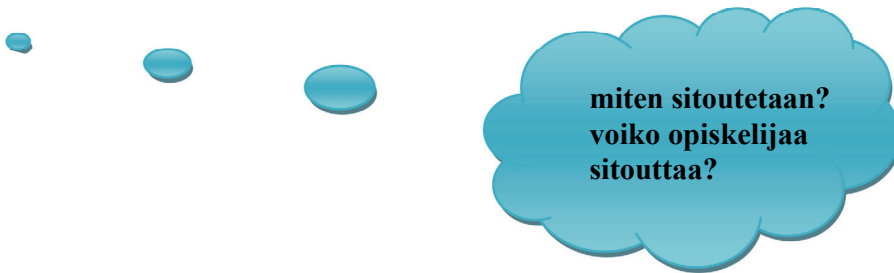
JAMKin strategiassa mainitaan ohjauksen tehtäväksi opiskelun aikaisen tuki sekä tuki urasuunnittelun. Tavoitteeksi asetetaan yksikkökohtaisten ohjaussuunnitelmien ajantasaistaminen sekä täsmentäminen. Erityistä huomiota JAMKissa kiinnitetään varhaisen puuttumisen näkökulmaan. Ohjauksen haasteiksi Ohjaus 2012 asiakirjassa mainitaan mm. vieraskieliset opiskelijat sekä avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat. (Ikonen & Lerkkänen 2011.)

Ohjaus JAMKissa sisältää opintojen ohjauksen, uraohjauksen sekä itse-tuntemusohjauksen. Ohjauksen tuloksellisuuden arvioinnin mittareina toimivat opintojen eteneminen, keskeyttämisaste, läpäisyaste, työllistyminen sekä hyvinvointi.

Ohjaus 2012 asiakirjassa kuvataan ohjauksen eri ulottuvuuksia ja tasoja. Tämän kartoituksen näkökulmasta tärkeitä ohjauksen ulottuvuuksia ovat tasot kolme ja neljä, joissa puhutaan osaamisen ja resurssien ulottuvuudesta (aika- ja tukiresurssi, menetelmät ja välineet) sekä asiakkaan näkökulmasta (opiskelijälähtöisyys, vuorovaikutteisuus, opiskelijan vaikuttamismahdollisuudet ja palautejärjestelmien toimivuus). (Ikonen & Lerkkänen 2011.)

Tässä kartoituksessa tarkastellaan resursseja, tutustutaan opiskelijoiden antamiin palautteisiin sekä vedetään yhteen ohjauksen nykytila -kyselyn tuloksia. Tavoitteena on kehittää suunnitelmallista ja tasalaatuista ohjausta JAMKissa.

Tärkeitä ja hyvin keskeisiä ohjauksen toimijoita ovat opettajatutorit. JAMKin kaikissa yksiköissä on opettajatutoreita, jotka vastaavat opiskelijoiden alkuorientaatiosta ja opiskeluympäristöön sitouttamisesta sekä ohjauksesta ja opiskelijan kehittymisen tuesta opintojen aikana.

Ohjaus 2012 asiakirjan mukaan opettajatutorin tehtävät ovat

- opiskeluympäristöön orientointi ja sitouttaminen
- ohjaustarpeen arviointi
- uravalinnan tukeminen
- oppimisen ja osaamisen kehittymisen tukeminen
- opintojen etenemisen seuranta ja tuki
- opiskelijan itseohjautuvuuden tukeminen
- opintojen etenemisen seuranta ja tuki. (Ikonen & Lerkkanen 2011.)

Ohjausjärjestelmä ja ohjaus 2012 ideologia näkyvät opiskelijoille niin JAMKin verkkosivuilla (http://jamk.fi/download/17715_ohjaus2009.pdf) kuin verkko-oppimisympäristö Optimassa. Verkkosivuilla ohjausjärjestelmästä ja ohjaussuunnitelmasta löytyy lyhyt koonti vuoden 2009 dokumentista, joka sisältää ohjauksen lähtökohdat, sisällön ja tavoitteet, ohjaus päävaiheet sekä ohjauksen toimijoiden verkoston.

Verkkoympäristö Optiman Opintofoorumi työtilasta löytyy kaikille JAMKin opiskelijoille paljon materiaalia mm. eri yksiköiden ohjausmalleista, ohjauksen toimijoista ja tehtävänjaosta. Hyviä käytänteitä Opintofoorumin opinto-ohjausosioista löytyi useita.

Kyselyn mukaan noin puolet opiskelijoista tietää, että JAMKissa noudatetaan koko korkeakoulua koskevaa ohjaussuunnitelmaa. Ohjaussuunnitelma ei kuitenkaan ole tuttu eikä siihen ole tutustuttu.

**Onko näkyvyys
opiskelijoille
riittävä?**

2.1.2 OPISKELIJAPALAUTTEET

Palautteet, joihin tutustuttiin, olivat opiskelijapalaute yksi (puoli vuotta opiskelleet), opiskelijapalaute kaksi (kaksi vuotta opiskelleet), OPALA valmistumisvaiheen palaute sekä ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden palaute. Palautteet olivat vuodelta 2011. Opiskelijapalautteisiin tutustuttiin ohjauksen liittyvien kysymysten osalta.

Opiskelijapalaute yksi sisälsi seuraavia kysymyksiä ohjauksesta. Prosenttiluku väittämän perässä kuvaa yhteenlaskettua summaa opiskelijoiden antamista arvioinneista erittäin hyvä ja hyvä.

Koulutusohjelman opettajia kuvaavat ominaisuudet / opettajat ovat ohjausta ja tukea antavia	78 %
Perehtyminen opiskeluun liittyviin asioihin / opiskelijapalvelut	64 %
miten seuraavat tahot ovat auttaneet liittymään osaksi korkeakoulu yhteisöä / opettajatutor	61 %
Hakutoimiston henkilöstön palveluالتتتت	59 %
Perehtyminen opiskeluun liittyviin asioihin / opintojen ohjaus ja vertaistoiminta	56 %

Tämän opiskelijapalautteen yksi mukaan 84 % opiskelijoista oli tehnyt ASI-Oon eHOPSIN. Samaisen palautteen mukaan ohjausta HOPSin laadintaan oli saanut jokseenkin riittävästi 71 % vastaajista.

Opiskelijapalaute kahdesta löytyi seuraavia ohjausta sivuavia kysymyksiä. Prosenttiluku väittämän perässä kuvaa yhteenlaskettua summaa arvioinneista täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä.

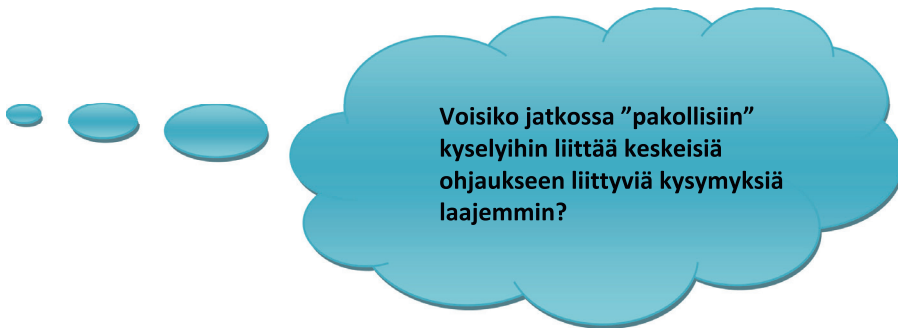
ammattikorkeakoulun opintoihin liittyvät neuvonta- ja ohjauspalvelut ovat tukeneet hyvin opintojeni edistymistä	74 %
opiskelijapalvelut ovat tukeneet opintojani hyvin	73 %
opintojen ohjaus on tukenut opintojani hyvin	62 %
oppimisvaikeuksiin, sairauteen tai vammaan liittyviin erityisen tuen vaikeuksiin on vastattu hyvin	62 %
ohjaus eHOPSin ja urasuunnitelman laadintaan ja ylläpitämiseen on ollut riittävä	50 %

OPALA valmistumisvaiheen kyselyssä 78 % vastaajista totesi, että neuvonta- ja ohjauspalvelut olivat tukeneet opintoja hyvin tai erittäin hyvin. Huonoimmat arviot tästä saatiin Degree programm in music (50 %) ja International business (60 %) opiskelijoilta.

YAMK opiskelijoilta kysyttiin, miten neuvonta- ja ohjauspalvelut ovat tukeneet opintojen edistymistä. Vastaukset täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä yhdistettiin. Eri koulutusohjelmien kohdalla opiskelijoiden vastaukset olivat seuraavanlaisia:

automaatioteknologia	100 %
terveyden edistäminen	89 %
sosiaali- ja terveysalan johtaminen ja kehittäminen	88 %
teknologiaosaaminen	88 %
palveluliiketoiminta	76 %
yrittäjyys- ja liiketoimintaosaaminen	67 %

2.1.3 YKSIKKÖKOHTAISET SUUNNITELMAT JA KUVAUKSET OHJAUksesta

Yksikkökohtainen ohjaussuunnitelmia ja kuvauksia löytyy kaikista kolmesta yksiköstä. Suunnitelmat ja kuvaukset ovat tarkennuksia Ohjaus 2009 / 2012 asiakirjoihin ja ovat eri yksiköissä erilaisia. Teknologia yksikössä ohjauksen kuvauksena toimii ohjauksen polkukaavio. Hyvinvointiyksikössä on tarkennettu opintojen ohjaajien työnjakoa sekä opettajatutoreiden toimenkuvia. Liiketalous- ja palvelut yksikössä ohjauksen vuosikello toimii ohjaussuunnitelman tavoin.

Seuraavaan laatikkoon koottiin kartoituksen tekijän näkemyksiä hyvistä käytänteistä yksikkökohtaisten suunnitelmien ja kuvausten osalta.

Hyviä käytänteitä

- HYVI
 - opinto-ohjaus sivun rakenne, käytänteet ja tiedotus – läpinäkyvyys opiskelijoille (optiman > opinforumi > opinforumi > hyvinvointi > opintojen ohjaus)
 - yksikkökohtainen ohjaussuunnitelma tarkentamaan ohjaus 2012 työn- ja tehtävänjakoa
 - musiikin koulutusohjelman tiivis (A4), hyvä koonti ohjauksesta ja toimijoista koko opiskelun ajan
- LIPA
 - opettajatutorin käsikirja
 - ohjauksen vuosikello
- Teknologia
 - koontitaulukko opettajatutoreista ja heidän yhteystiedoista
 - ohjauksen polku –kuvio (tarvitseeeko yksinkertaistamista, jos on opiskelijan käytössä)

JAMKin Ohjaus 2012 asiakirja toimii vastanneiden mukaan hyvänä ohjaussuunnitelmana, jonka suunnassa yksiköissä toimitaan. Ohjauksen nykytila -kyselyyn vastanneiden opintojen ohjaajien ja koulutuspäälliköiden mukaan yksikkökohtaiset suunnitelmat koetaan JAMKin ohjeita ja työnjakoa tarkentavina sekä ohjausta järkevöittävinä. Muutaman koulutuspäällikön mukaan yksikkökohtaisia ohjaussuunnitelmia ei nähdä tarpeellisina.

2.2 OHJAUKSEN HYVÄT KÄYTÄNTEET

Kyselyssä opintojen ohjaajilta ja koulutuspäälliköiltä tiedusteltiin yksiköiden / koulutusohjelmien hyviä ohjauksen käytäntöjä. Seuraaviin taulukoihin on koottuna vastaajien ajatuksia yksikkökohtaisesti.

Seuraavaan laatikoihin on koottu Liiketalous- ja palvelut (LIPA) ja hyvinvointi (HYVI) yksiköiden opinto-ohjaajien kommentteja hyvistä käytänteistä. Teknologiayksikön vastausta ei ollut saatavilla.

Hyvät käytänteet ohjauksessa / opintojen ohjaajat

LIPA

- opon ja opetustoreiden tapaamiset 3 x lukuvuosi
- uusien opiskelijoiden tapaaminen ryhmittäin lukuvuoden alussa
- yhteistyö eri toimijoiden kanssa, raportointi esimiehelle vuoden lopulla

HYVI

- opettajatutortoiminta varsin mallikkaalla tasolla
- Opon henkilökohtainen ohjaus
- Vertaistutortoiminta
- opintojen ohjaajat ja työnjako

Koulutuspäälliköt: Hyvin toimivat ohjauskäytänteet koulutusohjelmassanne

Toimivat ohjauskäytänteet koulutusohjelmassanne / koulutuspäälliköt

LIPA

- opinnäytetyön ohjaus
- ulkomaalaisten opiskelijoiden ohjaus
- koulutussihteerin ja –suunnittelijan osallistuminen aktiivisesti ohjaukseen
- harjoittelun ohjaus
- pakollisten projektien ohjaus, keskitetty vastuu
- vaatetusalan tuutorointisysteemi

TEKNOLOGIA

- tutoropettajatoiminta
- Tuunaa työsi opinnäytepaja
- henkilöstön asenne
- 5v opiskelijoiden räätälöity ohjaus koulutusvastaavan kautta, aktiivinen kontaktointi, tavoitteenasettelu ja ohjaus
- 1 vs aktiivinen ja henkilökohtainen ohjaus ja riittävä resurssointi
- TKI-henkilöstön pitämät projekti-infot opiskelijoille
- henkilökohtaiset keskustelut
- opintojen seuranta
- opiskelijat osa yhteisöä

HYVI

- säännölliset opettajatutorin ohjauskeskustelut
- opon palvelut erityistapauksessa
- AHOT- prosessi
- opintojen ohjauksen kaaviokuva
- opinnäytetyön ohjaus
- OPALA palautteen integroiminen opintojakson kontaktin aikana tapahtuvaksi

2.3 OPETTAJATUTOR OHJAUKSEN KESKEINEN TOIMIJA JAMKISSA

2.3.1 OPETTAJATUTORINA JAMKISSA

”Opettajatutor tekee hyvää työtä, kuuntelee ja antaa aikaansa, mutta myös konkreettisia toimia tarvittaisiin ja selkeämpää ohjausta.”

– opiskelija –

Kyselyyn vastanneet opettajatutorit ovat kokeneita ohjaajia. Vastaajista ensimmäisen ja toisen vuoden tutoreita oli yhdeksän. Yli viisi vuotta tutortoiminnassa mukana olleita oli miltei puolet, peräti 49 % (n=43).

Tutoroivien opiskelijoiden määrä / opettajatutor vaihtelee suuresti JAMKissa. Suurimmat tutoroitavien määrät / opettajatutor ovat Liiketalous- ja palvelut (LIPA) ja TEKNOLOGIA (TEKN) yksiköissä, joissa muutamilla opettajatutoreilla on yli 100 opiskelijaa, joillakin jopa 160. Hyvinvointi –yksikössä (HYVI) ohjattavien määrä opettajatutoria kohden oli huomattavasti pienempi. Kyselyyn osallistuvien tietojen perusteella keskiarvoiksi eri yksiköissä muodostuivat

- HYVI 36 opiskelijaa / opettajatutor
- LIPA 52 opiskelijaa / opettajatutor
- TEKN 54 opiskelijaa / opettajatutor

”opettajatutoreita tulisi olla enemmän, jotta heillä olisi aikaa tavata useammin kuin kerran vuodessa”

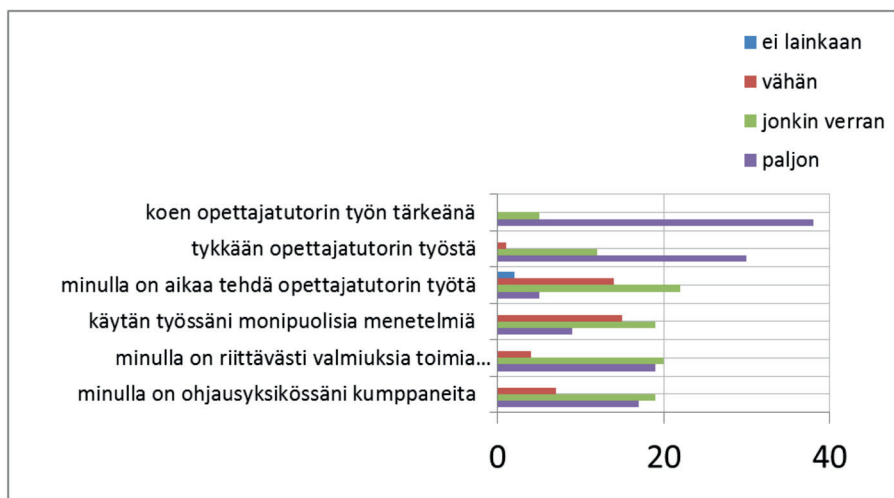
– opiskelija –

Opettajatutoreiksi löytyy JAMKissa halukkaita hyvin yhtä LIPAn koulutusohjelmaa lukuun ottamatta. Koska halukkaita opettajatutoreita on tarjolla, valitaan opettajatutorit keskustellen ja neuvotellen. Koulutuspäälliköt ilmaisivat myös osaamisen, kiinnostuksen ja soveltuvuuden vaikuttavan valintaan. Tärkeänä koulutuspäälliköt kokivat myös, että ohjattavien määrä / opettajatutor säilyi kohtuullisena. Teknologia yksikössä eräs koulutuspäällikkö totesi, että ”nuorten ykkösvuosikurssin opettajatutoriksi pyritään löytämään opettaja, jolla on ykkösvuosikurssin opetusta”.

Opettajatutorit ovat JAMKissa pysyviä. Opetutor vaihtuu ensimmäisen vuoden jälkeen vain sosiaalialalla ja jossain teknologiayksikön koulutusohjelmassa. Ensimmäisen vuoden jälkeen näissäkin tapauksissa opettajatutor jatkaa saman ryhmän kanssa opiskelun loppuun asti.

Kyselyssä pyydettiin opettajatutoreita arvioimaan omaa työtään väittämien kautta. Opettajatutorit kokevat työnsä tärkeänä ja tykkäävät työstään, vaikka aikaa työn tekemiseen on vähän. Oheinen kuvio kuvaa opettajatutorin työtä heidän itsensä arvioimana.

Miten hyvin seuraavat väittämät kuvaavat työtäsi opettajatutorina (n=43)

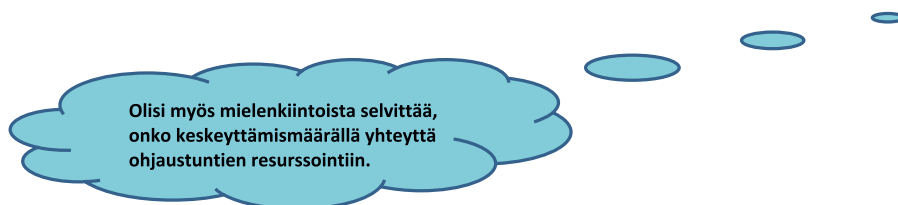
Opettajatutorkoulutuksen on käynyt 53 % (n=43). Vastanneista 12 henkilöä haluaa osallistua kevään 2013 opettajatutorkoulutukseen. Opettajatutoreilla oli erilaista ohjausalan koulutusta mm. opinto-ohjaajakoulutus, aikuisten ohjauksen koulutus, toimintaterapeutin, sairaanhoitajan tai työnohjaajan koulutus.

2.3.2 OPETTAJATUTORIN RESURSSIPANOSTUKSET ERI YKSIKÖISSÄ

Opettajatutorien resurssi selvitettiin ASIOn kautta. Haku tehtiin tehtävänkuvauksen mukaan niin, että tehtävässä oli maininta sanoista tutor tai ohjaus. Koko JAMKissa koko resurssi lukuvuodelle 2012–2013 on 5998 tuntia. Tämä jakautuu eri yksiköiden kesken seuraavasti (AOKK poistettu):

yksikkö	ohjausresurssi / tuntia	opiskelijamäärä tammikuussa 2013	keskimäärin / opiskelija
LIPA	2532	2468	1 h / opisk.
HYVI	2403	1766 (josta musiikki 210)	1,4 h / opisk.
TEKNOLOGIA	1063	2413	0,44 h / opisk.
yhteensä	5998	6647	0,9 h / opisk.

Näyttää, että tämän ASIOTiedon mukaan ohjausresurssi ei jakaudu tasaisesti eri yksiköiden kesken.

2.3.3 OPETTAJATUTORIN TEHTÄVÄT

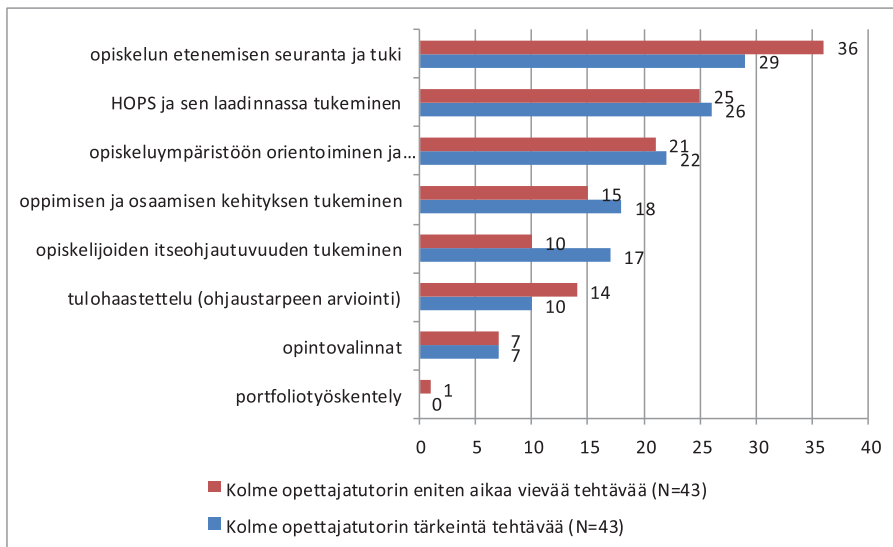
”Käytin pelkästään syyslukukauden aikana 100h siihen. Vaikka kevätlukukaudella työtä onkin vähemmän, on aivan selvää, ettei tuo 110h tule riittämään lähellekään, vaan ainakin 150h olisi oikeampi määrä.”

– opettajaturor –

Opettajatutor on JAMKin ohjausjärjestelmässä keskeinen toimija. Opettajatutoreille osoitetussa kyselyssä pyydettiin opiskelijatutoreita valitsemaan kolme (3) tärkeintä ja toisaalta kolme (3) eniten aikaa vievää tehtävää. Molemmissa kysymyksissä kärkikolmikkoon opettajatutorit valitsivat samat tehtävät.

- 1 opintojen etenemisen seuranta ja tuki
- 2 HOPS ja sen laadinnassa tukeminen
- 3 opiskeluympäristöön orientoiminen ja sitouttaminen

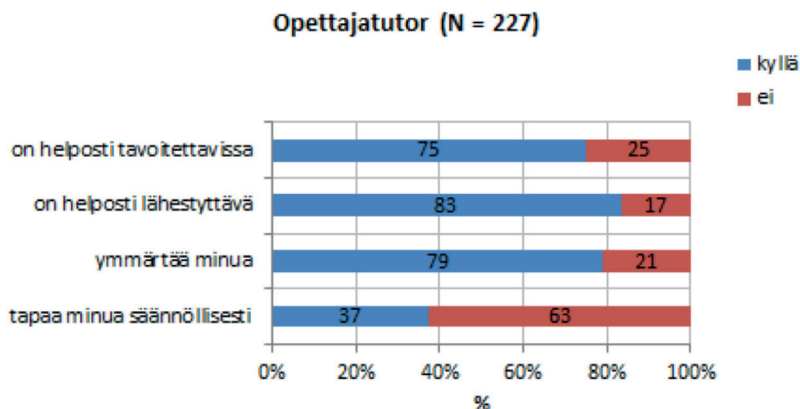
Oheisessa kuviossa kuvataan opettajatutoreiden tärkeimpiä ja eniten aikaa vieviä tehtäviä.

2.3.4 OPISKELIJOIDEN TYYTYVÄISYYS OHJAUKSEEN

Opiskelijoiden mielestä opettajatutor on tuttu, hyvin tavoitettava ja helposti lähestyttävä. Lähes kaikki (95 %) opiskelijat tiesivät opettajatutorinsa. Opettajatutoreita helposti tavoitettavina pitää 75 %. Opettajatutor on helposti lähestyttävä (83 %) ja hän ymmärtää opiskelijaa 79 %:n mielestä.

Opettajatutor

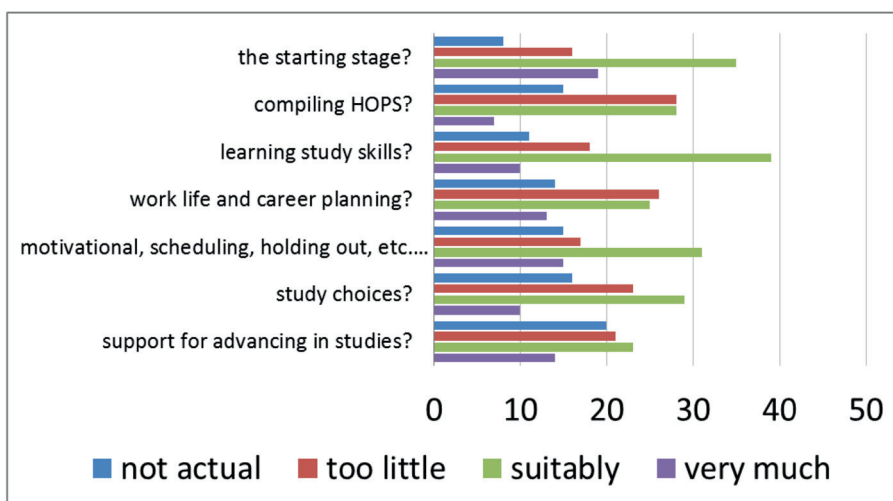

Kansainvälisistä opiskelijoista (englanninkieliseen kyselyyn vastanneet)

74 % (n= 76) oli tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen. Ne, jotka eivät olleet tyytyväisiä, kommentoivat asiaa seuraavasti:

- She/he is not interested about me/my studies
- too hastily
- Teachers are unreachable, hard to catch at school or via email
- not helpful enough
- guidance were not provided before starting of the degree classes
- Forgets to inform us about relevant things,
- My Teacher Tutor is a difficult person with very bad skills in English language and we have trouble communicating, as he doesn't understand and fails to understand what I'm trying to tell.
- do not who to contact,
- For the first year I was totally lost, not really guiding.. :/

How much guidance have you received from your Teacher Tutor (n=78)

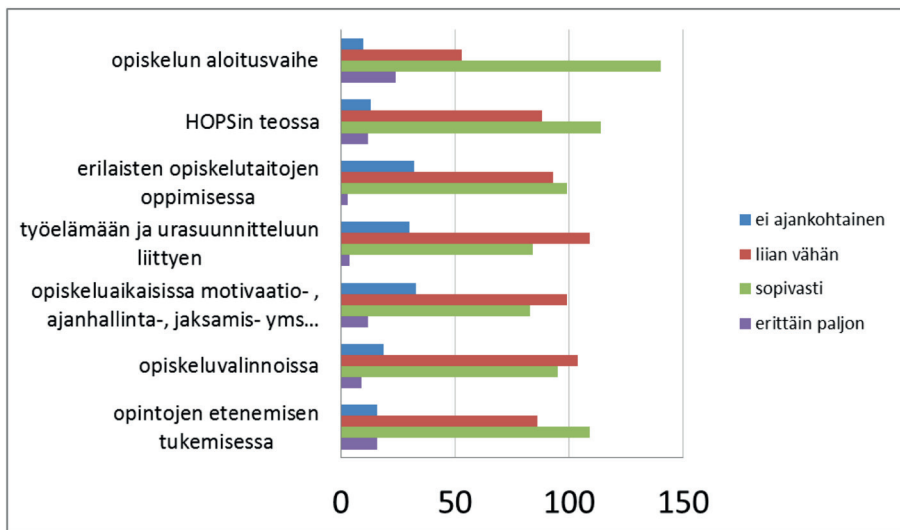
Suomenkieliseen kyselyyn vastasi 226 opiskelijaa. Heistä 173 oli tyytyväisiä ohjaukseen ja 73 oli tyytymättömiä ohjaukseen. Tyytymättömyyden syiksi opiskelijat ilmaisivat, ettei opettajatutor ollut kiinnostunut eikä motivoitunut työhönsä. Opiskelijoiden mielestä opettajatutoreita oli vaikea tavoittaa. He kokivat, että ohjausta oli liian vähän. Erityisesti henkilökohtaista ohjausta kaivattiin lisää samoin ohjausta muinakin opiskeluvuosina kuin vain ensimmäisenä.

Opiskelijoiden kommentteja:

- toivoisin perusteellisempaa syventymistä opintojen alun jälkeen jatkumahdollisuuksista
- Tarkkoja ohjeita saa kysellä useasti, vastaukset ympäröityä
- liian vähän henkilökohtaista ohjausta
- häntä ei tavoita
- ohjauksen saamisessa tulee olla itse tosi aktiivinen, etenkin, jos ei ole mitään suurempia "ongelmia" (puuttuvat suoritukset jne) ja opettajatutor ei aina vastaa viesteihin, vaan pitää mennä nykimään hihasta, jos haluaa saada asiansa hoidettua,
- tutortunteja on liian vähän,
- Ko se on kujilla itekin,

- sain tietää opettajatutorini vasta toisen vuoden keväällä,
- Henkilökohtaiseen tutorointiin olisi ollut tarvetta ensimmäisenä opintovuotena, mutta tuolloin sitä ei järjestynyt.
- Mikä ohjaus? Tuntuu siltä, kuin emme olisi saaneet mitään ohjausta.
- Mitään konkreettista ei keskustelujen pohjalta tapahdu.
- Emme ole tavanneet opettajatutoria sitten ensimmäisen vuoden.
- Edes yksi tapaaminen jokaisen lukukauden alkuun olisi hyvä olla
- Mielestäni jossakin välissä opintoja olisi ollut mukava sellainen ns. ”tilannekatsaus”.

Kuinka paljon olet saanut ohjausta opettajatutoriltasi seuraavissa asioissa?

Aikuiskoulutuksessa opiskelijat olivat tyytyväisempiä ohjaukseen. Kyselyn mukaan 70 % oli tyytyväisiä (n=39). Tyytymättömyys oli yhteydessä vaikeuteen saavuttaa opettajatutoria sekä ohjauksen suunnitelmattomuuteen.

Ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat olivat erittäin tyytyväisiä (7/227) saamaansa ohjaukseen. Toisaalta liian vähän ohjausta he kokevat saavansa opintojen alussa, HOPSin teossa ja työelämän- ja urasuunnittelussa.

Avoimessa AMKissa opiskelevista oli 66 % tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen (n=6). Tyytyväisten osuus oli pienin verrattaessa eri opiskelijaryhmiä. Tyytymättömät kertoivat, ettei opettajatutoria ollut näkynyt eikä sähköpostitus ollut saavuttanut heitä.

Opettajatutor

HÄN...on hyvä tyyppi

*mukava, avulias, positiivinen, järkevä, asiallinen,
helposti lähestyttävä, ystävällinen, empaattinen,
ymmärtäväinen*

HÄN ... on asiantunteva

*ohjaus opintojen ohessa, hyvä kokonaiskäsitys,
selkeä, opintojen alkuvaiheen asioiden
ymmärtäminen, paneutunut asioihin perinpohjaisesti,
asioiden selvittäminen*

HÄN...ymmärtää työelämän ja koulun yhteensovittamisen

HÄN...tiedottaa

HÄN...on helposti tavoitettavissa

*hänellä on aikaa, hänet tavoittaa, hän vastaa
nopeasti*

HÄN ..välittää

kohtelee tasavertaisesti ja huolehtii jaksamisesta

HÄN...tukee itseohjautuvuutta

opettaa itse tekemään ja etsimään tietoa

HÄN...pitää henkilökohtaisia ohjauskeskusteluja vuosittain

2.3.5 HYVÄT KÄYTÄNTEET OPISKELIJOIDEN JA OPETTAJATUTOREIDEN ARVIOIMANA

*”Opettajatutor käytettävissä – vastuu on opiskelijalla”
– opettajatutor –*

Opettajatutorin työ on haastavaa ja aikaa vievää, mutta hyviä käytänteitä löytyy ja niitä on kehitetty eri yksiköihin useita.

Hyvät käytänteet opettajatutorin työssä yksiköittäin opettajatutoreiden mielestä ovat:

HYVI	LIPA	Teknologia
<ul style="list-style-type: none"> • Tuointi Teamteachinginä (kaksi opetutoria/ aloittava ryhmä) • säännölliset ryhmän tapaamiset, avoin keskusteluilmapiiri, jaettu vastuu, kollegiaalisuus • ”Resursseja vähemmän, mutta myös stressi vähenee. Paikkaaminen esim sairastuessa helpompaa, opiskelijoille myös backup toimii” • Viikottainen vastaanottoaika • HOPS-keskustelut • Ryhmämuotoiset HOPS-keskustelut yksilökeskustelujen lisäksi • ryhmä- ja yksilötapaamisten vaihtelevuus • Ajanvaraukset HOPS keskusteluihin Doodlen kautta. • Optiman hyödyntäminen ohjauksessa • TutorToivo ryhmät • Yhdistetty eri koulutusohjelmien perehdytystä • Itseohjautuvuutta ja opiskelijan omaa vastuuta lisäävät käytännöt • Aktiivinen yhteistyö opiskelijatutoreiden kanssa 1. vuoden opiskelijoiden tukemisessa 	<ul style="list-style-type: none"> • Opinnäyteseminaarit/ klinikat = ”yhteisöllistä” opinnäytteen etenemisen tukea aikuisopisk. • Henkiökohtainen keskustelu syksyisin ja tarvittaessa. • Ryhmätapaamisiin eivät tule ne, joilla ei ole tarvetta. • Sähköposti ja puhelu tapaamisen niille, joilla opinnot ei ole edenneet tai tunnistaa riskiä. • Kollegoiden kanssa tiedon vaihto • Näyttöarvioiteja oppiaineissa (tietoinen ohjaus kohti työelämää) • Vuorottelujärjestelmä ”jokainen on vuorollaan tutorina” • Valmistuvien opiskelijoiden seuranta- ja tukijärjestelmä • JAMKin orientaatioviikon organisointi on hyvä. • Säännöllinen opintojen ohjaus ja seuranta. • Opiskelijoiden, joilla on mahdollisuudet valmistua noin puolen vuoden aikana, jakaminen tiettyjen opettajien ”vastuulle”. • Opetutoreiden yhteiset palaverit • Ohjauksen vuosikellon käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhtenäisen käytännön tutoropettajille 1.vuoden opiskelijoille • Seurantataulukot • Aloittaville saunailta • On tarkennettu HOPS-tehtävien sekä -keskustelun sisältöjä ja tavoitteita • Palautekysely ohjauksen toimivuudesta opintojen alkuvaiheessa • Ohjauksen näkyvämmäksi tekeminen, henkilökunnalle ja opiskelijoille. • Ohjauksen päävaiheiden sisältöjen tarkentaminen • Opettajatutoreiden suunnittelupalaverit seuraavan vuoden toiminnasta ja arviointia kuluneesta vuodesta • Tulosalueella koulutusohjelmakohtaiset yhteenvetotaulukot: keskeyttäneet, poissaolevat, siirrot, edistymiset jne. • Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut 1. vuoden keväällä (opiskelijalla jo jonkinlainen mielikuva tulevasta urasta) • Ohjaustapaamiset vuosittain • Opettajatutorin ja koulutusvastavan yhteistyö • Opiskelijalla sama opettajatutor koko opintojen ajan

2.3.6 OPETTAJATUTORIN TEHTÄVÄN KEHITTÄMISEN KOHTEET

”Tutorointi on erittäin hyvä ja suositeltava työskentelymuoto. Opiskelijat kokevat sen tarpeelliseksi ja henkilökohtaisista tapaamisista on saatu erittäin hyvää palautetta. Koen, että tutorointiin tulee ja kannattaa satsata. Resurssoinnin, 1 h / opiskelija/ lukukausi olen kokenut niukaksi suhteessa siihen työmäärään jota teen”

– opettajatutor –

Opettajatutoreille suunnatussa kyselyssä tiedusteltiin kolmea (3) kehittämiskohdetta. Tähän on koottu kaikkien opettajatutoreiden vastaukset (n=43). Päällekkäisyydet on poistettu.

LIPA

Realistiset aikaresurssit

Verkostoituminen: sisäinen ja ulkoinen

Haastavat ohjaustilanteet koulutusta lisää; miten ottaa puheeksi vaikea asia pähteet tms.

Parempi opiskeluun liittyvien asioiden tuntemus

Työnjako eri toimijoiden välillä

Poistaa koko opettajatutorin tarve

ASIO ja kyvyt.fi toimivammiksi

Opiskelun etenemisen seuranta – tieto tulee hitaasti

Ryhmä hajoaa ensimmäisen vuoden jälkeen

Portfolion hyödyntäminen -> opintopisteitä

Varahenkilö

OPSit opiskelijalähtöisiksi

Viestinnän kehittäminen

Eväitä opiskelijan itseohjautuvuuden tukemiseen

Orientaatio-opintojen yhtenäinen linja

AHOT -käytänteet ja kriteerit

Osaamisen jakaminen konkareiden ja uusien opettajatutoreiden kesken

HYVI

Sähköisten järjestelmien sujuvuus ja niiden yhteiskeskustelu

Lisää henkilökohtaista aikaa opiskelijoille

Yhteistyön kehittäminen: uudet ja kokeneet opettajatutorit ja vertaistutorit

Hyväksilukukäytänteet sujuvimiksi

Riittävät resurssit

Ohjausaikojen löytyminen

Työnohjausmahdollisuus

Uuden opettajan perehdytys

Niiden opiskelijoiden tukeminen, joilla haasteita opinnoissa

Koko ryhmän ohjaustapaamiset

Muuttuvien asioiden päivitys

Tehtäväluettelo selkeämmäksi

Vertaistutoreiden hyödyntäminen läpi opintojen

Portfoliotyöskentelyn parantaminen

Pienemmät ryhmäkoot

Työmäärä / -käytänteet harjoittelun organisoinnissa

Rajaaminen

Ohjaajien tiimit

Johdon tuki ohjaustyölle

Lomakkeet ja asiakirjat opetutorin työtä tukeviksi

Itseohjautuvuuden tukeminen

OPS selkeämmäksi -> opiskelija ymmärtää missä järjestyksessä ja mitä osaamista hänen tulisi saavuttaa

Tiedon hajanaisuutta pitäisi vähentää esim. opinnäytetyö

TEKNOLOGIA

Resurssoinnin kehittäminen

Opiskelijoiden seurantaan liittyvät työkalut, tietojärjestelmien tuki seurantaan

Hyväksilukukäytänteet aiheuttavat paljon kysymyksiä

Vastuut ja valtuudet

TietoNeuvontaOhjaus -palveluiden näkyvyyden ja saatavuuden kehittäminen

Opiskelijan ammatillisen kasvun tukeminen

Ryhmäytymisen tukeminen, yhteistä tekemistä opiskelijoille

Ennakkotehtäviä opiskelijoille

ohjaustapaamisten dokumentointi

Opetustoreiden välinen yhteistyö ja vertaistuki

Työnohjaus

Koulutusohjelman rakenteen selkiyttäminen

Tutorin perehdytys

Keskeyttämisten vähentäminen

Valmistuminen ohjeajassa

Opiskelijoiden motivointi ja osallistuminen kontaktitunneille

Tarkempi ohjeistus

Tukipalveluiden kehittäminen

Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tukeminen haastavissa tilanteissa

Opintojen loppuvaiheen ohjaus

Yhteistyö koulutusvastaavan kanssa

Ryhmänohjaustilanteet

Tarvitaan erilaisia lomakkeita ja kaaviota, kuvaamaan koulutusohjelmaa, kun opsit on tehty niin käyttäjäpäästäväisiksi

2.4 OHJAUKSEN MENETELMÄT JA MATERIAALIT OHJAUSTYÖN TUkena OPISKELIJOIDEN JA OPETTAJATUTOREIDEN KOKEMINA

” JAMKin sivut ehdottomasti numero ykkönen.

Opetutorin laput ja liput numero kakkonen.

Omat aivot numero kolmonen. ”

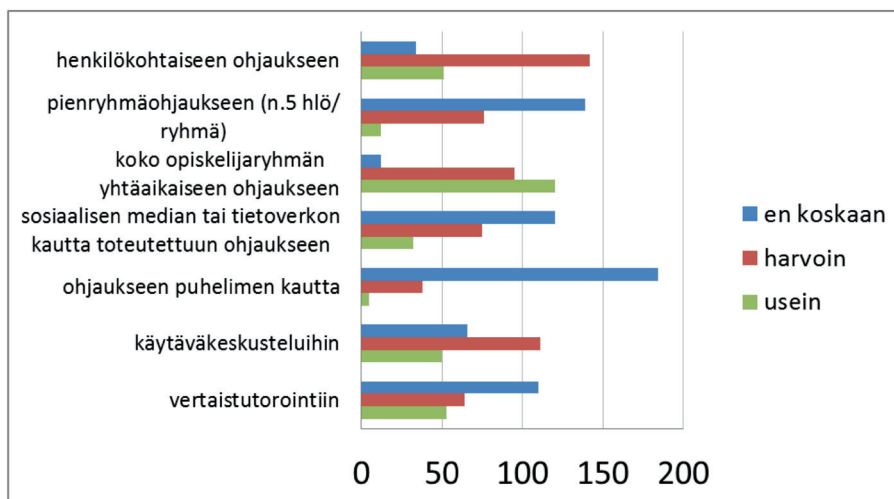
– opiskelija –

Ohjauksessa tärkeintä eivät ole välineet, mutta niiden monipuolinen käyttö helpottaa asioiden käsittelyä ohjaustilanteissa.

Opettajatutoreille tehdyn kysely perusteella 67 % vastaajista koki, että yksiköstä löytyi opettajatutorin työtä helpottavia työvälineitä ja menetelmiä. Toisen henkilöiden tuki koettiin tärkeäksi. Lomakkeet (haastattelulomakkeet, AHOT kaavakepohja), Asio, Optima, Kyvyt.fi ohjelma ja opettajatutoreiden työtila sekä Oppiminen ja ammatillinen kasvu -työtila koettiin tärkeiksi apuvälineiksi. Opettajatutorit mainitsivat vastauksissaan myös opinto-oppaat, JAMKin intran, ohjauksen käsikirjan ja vuosikellon ohjausmenetelmiä monipuolistaviksi välineiksi. Lisäksi taulukot opintojen etenemisestä ja valmiit urakysymysten koettiin työtä helpottaviksi työvälineiksi.

Opiskelijoille osoitetulla kysymyksellä ”olen osallistunut” haluttiin tietoa, käytetäänkö JAMKissa monipuolisia ohjauksen menetelmiä ja muotoja. Oheisessa kuviossa näkyy, millaisiin ohjaustilanteisiin opiskelijat olivat osallistuneet.

Olen osallistunut (n=227)

Kyselyssä tiedusteltiin opiskelijoilta, mitkä materiaalit, aineistot tai välineet parhaiten auttoivat häntä opintojen suunnittelussa. He kokivat opintojen suunnittelua tukevaksi materiaaliksi:

- verkkoaineisto
- tiedotteet
- oman kalenteri – ja punakynä
- Outlook
- henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- vertaistutorointi
- opiskelijakaverit
- Asio
- opinto-oppaat (liian paljon tavaraa opinto-oppaassa)
- kysymykset opettajille
- HOPS
- opintotoimistossa käynti
- kuulopuheet
- muiden kokemukset
- tarkat opintojaksokuvaukset ja aikataulut
- opintofoorumi
- opiskeltavien kurssien lista
- oma kiinnostus ja yhteiskunnallisen tilanteet seuraaminen
- Facebookissa oman opiskelijaryhmämme ryhmä on ollut korvaamaton tiedon jaossa
- opintojen ohjaaja

”Selkeät ohjeet, mitä ja milloin kannattaa suorittaa, nämä joko kirjallisena tai käytyä läpi niin että riittää aikaa keskittyä (ei siis orientaatioviikolla kun asiaa tulee muutenkin paljon)”

– opiskelija –

” JAMKin opiskelijalle -sivut on himppasen epäselvät, voin kuvitella että tarvittaessa esimerkiksi opintopsykologin yhteystiedot olisi melko hankala löytää, etenkin jos ongelmia todella olisi, eikä välttämättä voimia ratkaista niitä”

– opiskelija –

”Parhaiten auttaisi oman tulevaisuuden visio, jota voisi seurata. Ilman sitä mennään virran mukana.. ”

– opiskelija –

**Ohjauksen menetelmien ja
käytettävän välineistön
monipuolistaminen**

3 ”OTA KOPPI” – YHTEISTYÖN HYVÄT KÄYTÄNTEET

3.1 YHTEISTYÖN TOIMIVUUS OPINTOJEN OHJAAJIEN ARVIOIMANA

Opintojen ohjaajilta kysyttiin, millainen mielipide heillä on ohjaukseen liittyvän sisäisen ja ulkoisen yhteistyön toimivuudesta. Opintojen ohjaajien vastausten perusteella yhteistyö yksiköiden sisällä toimi hyvin tai kiitettävästi. JAMKin sisällä arvio yhteistyöstä vaihteli välillä tyydyttävä – kiitettävä. Opintojen ohjaajat kommentoivat sisäisen yhteistyön parantamista seuraavasti:

- ”JAMKin sisällä suunta oikea – mm opiskelijahyvinvointiryhmä hyvä tulokas kaikille ohjauksen toimijoille. Lisää yhteisiä tapaamisia opojen kesken”
- ”Yksikön sisällä yhteistyö kaikkien koulutusohjelmien kanssa ei yhtä kiinteää”
- ”Yksiköillä ja opintojen ohjaajilla sekä tutoropettajilla on osin erilainen tehtäväkuva ja siksi yhteisenkehittämistyön lähtökohdat eivät yksiselitteiset, helposti menee yksikkökohtaisen työn kehittämiseen. Toivon, että ohjaus 2013 dokumentti oikeasti yhdenmukaistaa ja tasalaatuistaa yksiköiden ohjaustyön.”
- ”Työnohjaus olisi varmasti paikallaan”.

Ulkoinen yhteistyö toimi vastaajien mielestä pääosin hyvin. Nivelvaiheen yhteistyö 2.asteelle oli lisääntynyt ja syventynyt erityisesti ammatillisen toisen asteen kanssa. Lukiot olivat tulleet yhteistyöhön mukaan viime syksynä. Yh-

teistyö yliopiston kanssa ei toiminut tai toimi tyydyttävästi. (ks. tarkemmin nivelvaiheyhteistyö). Yhteistyö opiskelijaterveydenhuollon kanssa toimi hyvin tai kiitettävästi kaikkien vastaajien mielestä. Toisaalta yhteistyö TE-keskuksen kanssa vaihtelee yksiköittäin. Ulkoista yhteistyötä ja verkostoitumista tarvitaan, mutta koettiin ajanpuutetta. Kehittämisehdotuksiksi opintojen ohjaajat mainitsivat:

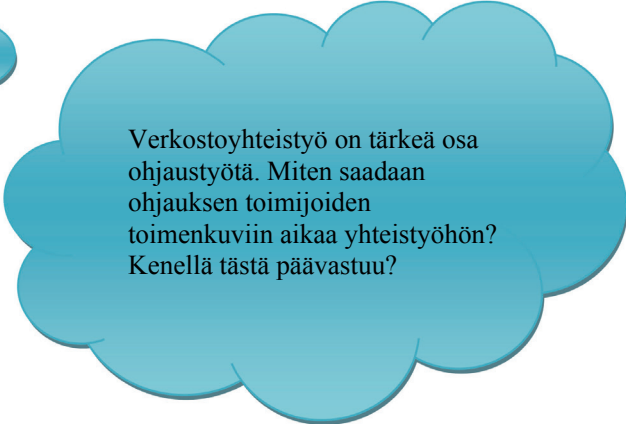
- yhteyksiä pitäisi lisätä
- hallinnonalojen välistä yhteistyö tulisi lisätä
- yhteistyö lukioiden kanssa

Hyvä käytänte

Opo-opiskelijoita käymään 2-3 hlön ryhmissä kahdeksi – viideksi päiväksi. Tavoitteena tutustua JAMKin ohjaukseen. Tällä tavoin tietämys leviää ympäri Suomen.

”Hektisessä työssä ja työajassa elävät vanhat käytänteet eli esimerkiksi tutustumisvierailut ja esittelyt, joihin opojen aika ei pienellä varoitussajalla riitä, tutoreita eikä opettajia ei tavoiteta – eli työlästä on!”

– opintojen ohjaaja –

Verkostoyhteistyö on tärkeä osa ohjaustyötä. Miten saadaan ohjauksen toimijoiden toimenkuviin aikaa yhteistyöhön? Kenellä tästä päävastuu?

Uusia käytänteitä nivelvaiheyhteistyöhön oli kehitetty ja kehitellään. Kyselystä poimittua:

- Tutustuminen, keskustelut ja ideointi yhteistyöstä on aloitettu datanomi-, merkonomi- ja catering opojen kesken
- Jyväskylän 2. asteen (lukio, ammatillinen) opojen kanssa tapaamiset 2/vuosi
- JAMK tutuksi -päivä
- Opiskelijoiden tutustumiskäynnit
- Kurkistuskurssit ammatillisen koulutuksen ja lukioiden kanssa (mm. lukiolle tulossa liiketalouden opintoja syksyllä 2013; markkinointi, juridiikka, kansantaloustiede)
- Opoparityö 2. asteen kanssa sekä JAOn ammattioppilaitoksen että Jyväskylän alueen lukioiden (Laukaa ja Muurame mukana)
- Vierailut puolin ja toisin

3.2 HYVÄT KÄYTÄNTEET

Nivelvaiheen (2. asteelta ammattikorkeakouluun) hyviin käytänteisiin perehdyttiin haastattelussa Kiihdytyskaistan projektipäällikkö Sinikka Blomin kanssa. **Kiihdytyskaista** -projektin tavoitteena on kehittää joustavampia koulutusmahdollisuuksia ja opintopolkuja nuorille 2.asteen ja ammattikorkeakoulun nivelvaiheeseen. Kiihdytyskaista projektissa on tarkoitus luoda käytänteitä, joilla helpotetaan opiskelijoiden siirtymistä 2. asteelta ammattikorkeakouluun. Kiihdytyskaista projekti 1:ssä (2008 -30.4.2012) kehitettiin

- JAMKin sivut ”materiaalia opoille” (<http://www.jamk.fi/koulutus/hakeminen/materiaaliaopoille>)
- aloitettiin erillisopintojen tarjonta HYVI yksikön toimesta
- kehitettiin vierailuja oppilaitoksiin ja oppilaitoksista JAMKiin
- kehitettiin AHOT käytänteitä

Meneillään oleva kiihdytyskaista 2 (1.5.2012 – 31.12.2013) keskittyy levittämään hyviä käytäntöjä. Tämän lisäksi sen tavoitteena on

- laajentaa erillisopintotarjontaa (tulossa mm. ICT taidot tutuksi ja biologian opinnot)

- jatkaa AHOT tarkastelua
- saada 2. aste lukiokoulutus sekä Jyväskylän yliopisto mukaan projektiin muutamilla erillisopinnoilla
- pilotoida alakohtaisten opettajatutoreiden toteuttamana opiskelun tukitoimet -mallia ja levittää sitä eri aloille

Hyviä käytänteitä Kiihdytyskaista projektista

Materiaalia opoille

JAMKissa on kehitetty www-sivuille materiaalia opoille. Voit tilata vierailuajan kätevästi netistä tai katsella nivelvaiheen ohjauksesta videoita mm. hakemisesta, opiskeluun valmistautumisesta sekä oppimisen tukemisesta ja kuunnella tarinan opiskelijan kokemuksista opiskelusta. (ks. tarkemmin (<http://www.jamk.fi/koulutus/hakeminen/materiaaliaopoille>))

Opintojen ohjaajien yhteistyö

JAMKin opoilla on kullakin opopari Jyväskylän ammattiopistossa (JAO). JAMKin ja JAOn opintojen ohjaajat kokoontuvat kerran lukukaudessa yhteisiin palavereihin. Lukion opot ovat tulleet mukaan syksyllä 2012 alkaen.

Ristiinopiskelu

Yhteiskursseja JAOn ja JAMKin opiskelijoille mm. rakennustekniikassa ollut yhteinen tulityökurssi.

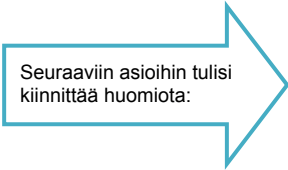
Uudenlaiset oppimisympäristöt

Plaza – sähköiset oppimisympäristöt kielenopetuksessa, mukana yliopisto, lukiot, ammatillinen koulutus ja JAMK
Kansainvälisyys opinnot

Osaamiskuvaukset ja opetussuunnitelmayhteistyö

JAMKin kielikeskuksesta on tehty yhteistyötä lukioiden kieliopinnojen osaamiskuvausten ja opetussuunnitelmien kanssa.

Seuraaviin asioihin tulisi kiinnittää huomiota:

- Ohjaus ei ole keneltäkään pois
- OPOpari-idean laajentaminen
- Puitesopimuksen synnyttäminen
- Työelämäyhteistyössä on yhdistettävä voimia
- AHOT käytäntöjä edelleen kehitettävä
- Osaamisen tarkastelu yrittäjyysopinnoissa
- Materiaalia opoille -sivuston monipuolistaminen

Ohjaus ei ole vain mekaniikkaa

JAMKin sisällä on kokemuksia ja ideoita nivelvaiheyhteistyöstä. Tavoitteena ei ole tarjota vain kursseja 2. asteelle vaan tavoitteena on pyrkiä syvempään ja laajempaan yhteistyöhön. Tavoitteena on kehittää nivelvaiheeseen yhteistyömuotoja ja miettiä yhdessä, miten voimme toimia linkkinä nivelvaiheessa? Miten voimme helpottaa opiskelijan siirtymistä 2. asteelta korkea-asteelle?

Yhteistyö ei ole keneltäkään pois

Yhteistyössä tarkastelu ja keskustelu on oltava pedagogiikan tasolla. Yhteinen intressi on tulevaisuuden osaajien kouluttaminen samoille aloille erilaisiin, monipuolisiin tehtäviin oppilaitoksesta riippumatta. Yhteistyön tekeminen on liitettävä työn- ja tehtävienkuviin.

OPOpari-idean laajentaminen

Ohjausajattelua ja nivelvaihe yhteistyötä on pyrittävä laajentamaan. Mukaan on saatava myös ammatillisten aineiden ja yhteisten aineiden opettajat opintojen ohjaajien lisäksi. Olisiko ”opopari” ideaa mahdollista laajentaa ko. ryhmiin? Alakohtaiset työparit? Miten järjestettäisiin opettajatutoreiden ja ryhmänvastaavien yhteistyö?

Puitesopimuksen synnyttäminen

Tavoitteena on rakentaa sopimuskäytäntö yksinkertaiseksi. Miten voitaisiin kehittää sopimuskäytäntöä niin, että jokaisesta erillisopinnosta ei tarvitse tehdä omaa sopimusta?

Työelämäyhteistyössä on yhdistettävä voimia

Yhteistyö työssäoppimisen ja harjoittelun ohjauksessa, koska opiskelijoita paljon samoilla työpaikoilla. Yhteiset työssäoppimisen ohjaaja ja harjoittelun-ohjaaja koulutukset (kokeilu rakennustekniikassa ollut kerran).

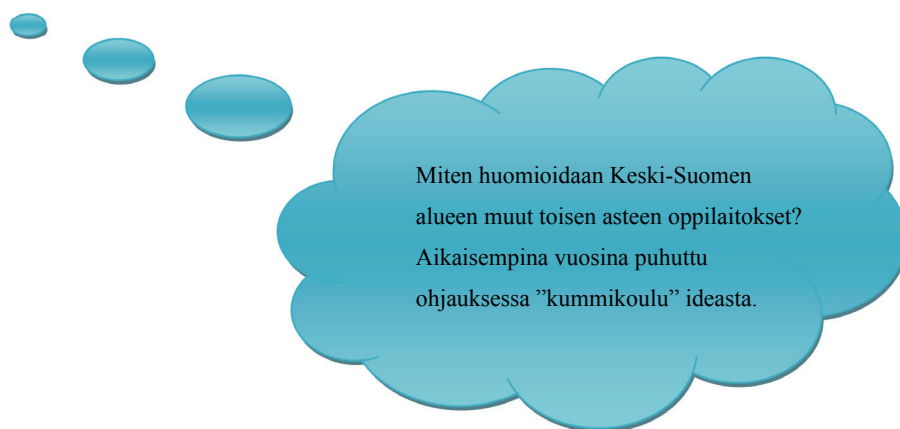
AHOT käytäntöjä on edelleen kehitettävä

Opetussuunnitelmien ja osaamistavoitteiden tarkastelu yhteistyössä JAMK ja JAO (tästä on myös hyvä aloittaa yhteistyö ja tutustuminen)

Osaamisen tarkastelu yrittäjyysopinnoissa

Materiaalia opoille -sivuston monipuolistaminen

Kehitettävä sivua niin, että materiaali hyödyntää myös ryhmävastaavia opettajia sekä ammatillisten / yhteisten aineiden opettajia. Kaikkien opettajien tehtävään kuuluu ohjaus. Sivuston nimen voisi vaihtaa muotoon ”Materiaalia ohjauksen toimijoille”

Lukion ja ammattikorkeakoulun nivelvaiheyhteistyössä oltiin yhteydessä **Keski-Suomen lukiohankkeen** (<http://www.peda.net/veraja/lukiohanke>) toimijoihin Liisa Lamminsivu-Riskuun ja Mika Kankaaseen. Keski-Suomen lukiohankkeen tavoitteena on vahvistaa maakunnan lukioden ja työelämäyhteistyötä, mutta hankkeessa on kehitetty myös käytänteitä nivelvaiheyhteistyöhön.

- opettajille aineyhteistyöpäivät OPETET mm.
 - o luonnonvara – opiskelijat Tarvaalassa, lukion biologia 3 kurssin osa
 - o kieltenopetus, äidinkielen ja viestinnän opetus, matemaattisten aineiden opettajat, yhteiskunnalliset aineet ja musiikkikampus
- avoimien ovien päivät, joihin myös aineen opettajat osallistuivat
 - opettajien amk-tuntemuksen lisääminen
- pedagoginen päivä keväällä 2013 (vastuu. V. Kuhanen)
 - o tutkiva opettajuus kiinnostaa lukio-opettajia
- kurkistuskursseja
 - o ScienceIT verkkokoulu – perusajatuksena on tutustua amk opintoihin kurkistuksena alavalinnan tueksi tai tehdä laajempia opintoja koulupolun nopeuttamiseksi.
 - yksilölliset opinpolut (lahjakkaat opiskelijat)

**Tulevaisuudessa
kiinnitettävä huomiota
ja kehitettävä**

- sähköisen yhteistyön kehittämiseen
- verkkokurssien tarjoamiseen
- avoin AMKin maksuttomuuteen

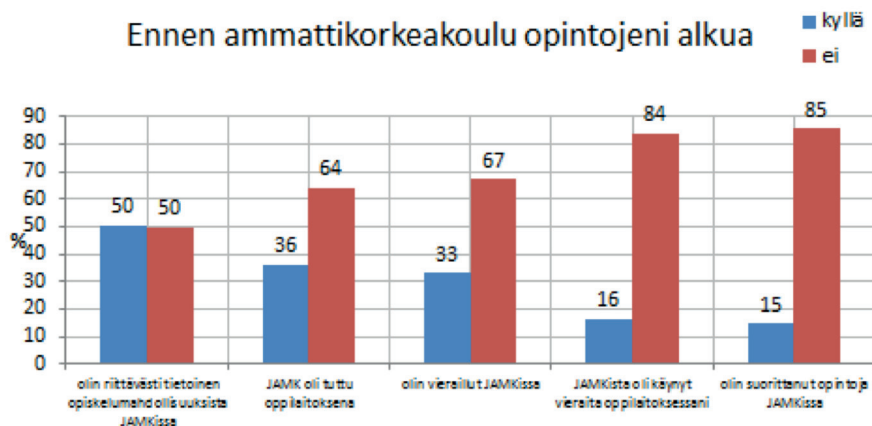
Myös seuraavat kysymykset mietityttivät Liisaa ja Mikaa

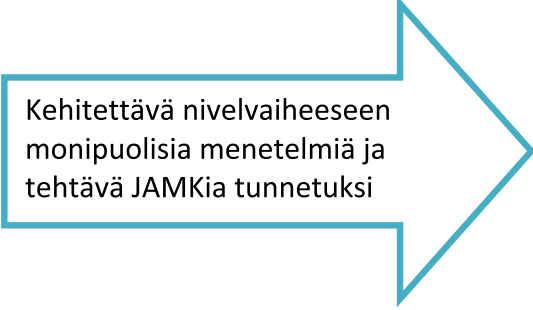
- miten käytännöt juurtuvat osaksi arkipäivän toimintoja
- kuka ottaa kopin ja vastaa toimintojen koordinoinnista projektin päätyttyä

Vuoden 2012 lopussa päättyi projekti **Ohjaamalla uusille urille lukiohanke** (<http://www.peda.net/veraja/jklukiokoulutus/yhteinenlukio/opo-hanke>). Projektin vetäjinä toimivat Kaisa Helle ja Markku Leskelä. Projektin yhtenä tavoitteena oli mallintaa korkeakoulujen ja lukiokoulutuksen yhteistyötä. Käytänteitä, joita hankkeessa kehitettiin olivat mm.

- vierailut systemaattisemmiksi
 - o kanavat ja henkilöt tutuiksi > korkeakoulu yhteistyöstä vastaavat opoparit
 - o vierailujen sisältö > osallistuminen oikeille luennoille ja tutustuminen oikeisiin työskentelytiloihin
 - o sähköpostiviestitys
 - o prosessimaisuus
- toimintamalli
 - o 1.vuoden opiskelijat
 - yleisinfo: opiskelujen luonne, vaativuus, kieliopinnot yms.
 - korkeakouluopinnot, kurkistuskurssit
 - o 2.vuoden opiskelijat
 - avoimet ovet, JAMK tutuksi päivät
 - mahdolliset vierailut eri koulutusaloille
 - o 3.vuoden opiskelijat
 - muiden kaupungin korkeakoulut + JAMKin avoimet ovet
- OpeTET
 - o vierailut "oman alan" opiskelupaikoissa

Kuitenkin JAMKin opiskelijoille suunnattu kysely osoitti, että projekteissa kehitetyt nivelvaiheen yhteistyömuodot eivät vielä ole koskettaneet kovin suurta joukkoa JAMKin opiskelijoita. Ennen ammattikorkeakouluopintojen alkua JAMK oli tuttu oppilaitoksena 36 % ja sen opiskelu-mahdollisuudet olivat tuttuja 50%:lle vastanneita. Opintoja JAMKissa ennen opintojen alkua oli suorittanut vain 15 %. Seuraavaan kuvioon on koottu kaikkien opiskelijoiden (n=227) vastaukset.

Kehitettävä nivelvaiheeseen
monipuolisia menetelmiä ja
tehtävä JAMKia tunnetuksi

4 ”TOIMII – EI TOIMI – KEHITETÄÄN” – HYVÄÄ JA KEHITETTÄVÄÄ OHJAUKSESSA

JAMKissa tuntuu, että päätökset tehdään ilman että opiskelijoita ja henkilökuntaa, tai heidän mielipiteitään kuunnellaan.

– opiskelija –

JAMKin Ohjaus 2012 asiakirjan mukaan JAMKissa on tavoitteena taata kaikille JAMKin opiskelijoille tasa-arvoiset opiskelumahdollisuudet (Ikonen & Lerkkanen 2011). JAMKissa on panostettu usean vuoden ajan ohjauksen laadun parantamiseen. Tavoitteena on ohjauksen tasalaatuisuus koko JAMKissa.

Ohjauksen nykytila – kartoitus toteutettiin JAMKissa helmikuussa 2013. Kartoituksen tavoitteena oli koota ohjauksen hyviä ja kehittämistä kaipaavia käytänteitä. Ohjauksen nykytilaan tutustuttiin asiakirjojen ja kyselyn kautta. Kyselyn vastaajina olivat opiskelijat, opettajatutorit, koulutuspäälliköt ja opintojen ohjaajat. Kullekin ryhmälle muotoiltiin hiukan erilainen kysely. Kolmeen nivelvaiheyhteistyönprojektin tutustuttiin haastattelujen ja materiaalien perusteella. Oheiseen taulukkoon on koottu teemat, joihin kunkin ryhmän kanssa kyselyissä tai haastatteluissa paneuduttiin.

	ohjaus	nivelvaihe	opetutorin ohjaus/tehtävät
opiskelijat			x
opetutorit			x
opot	x	x	
koul.päälliköt	x		x
projektit		x	

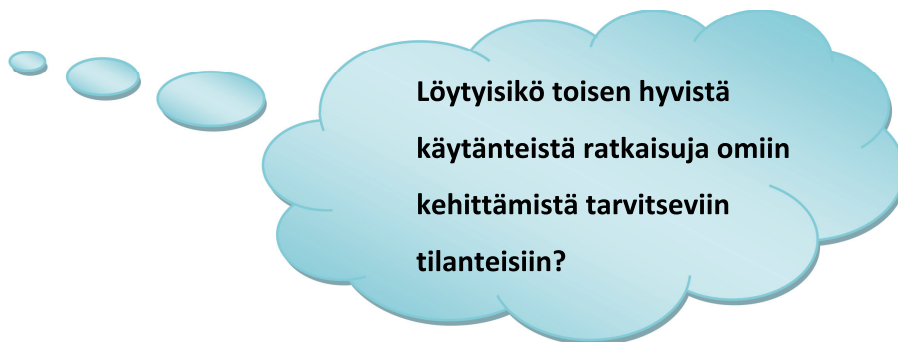
x= kysytty

”TOISEN HYVÄ KÄYTÄNTÖ VOI RATKAISTA TOISEN ONGELMAN”

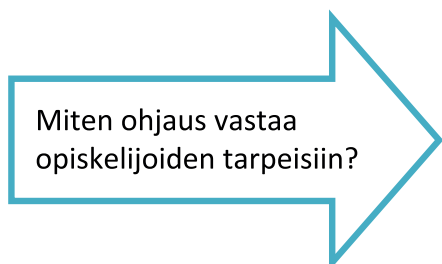
”JAMKilla on perusasiat kunnossa, mikä on hyvä lähtökohta lähteä kehittämään toimintaa”

– opiskelija –

JAMKilla on paljon hyvin toimivia käytänteitä. Tärkeänä tavoitteena on saada käytänteitä levitettyä yli yksikkörajojen. Jokaisessa yksikössä opettajatutorit löysivät useita kehittämistä tarvitsevia asioita.

Ohjaus 2012 asiakirjassa määriteltiin ohjaus opintojen ohjauksena, uraohjauksena ja itsetuntemusohjauksena. Noin puolet kyselyyn vastanneista opiskelijoista kaipaa tukea nimenomaan työelämän ja uran suunnitteluun. Toinen iso ohjausta vaativa asia opiskelijoiden mielestä on ohjaus opintovalinnoissa. Tärkeänä koetaan myös tuki opiskelumotivaatioon, jaksamiseen ja ajanhallintaan liittyvissä kysymyksissä.

- tuki työelämän ja uran suunnittelussa
- ohjaus opintovalinnoissa
- tuki opiskelumotivaation, jaksamisen ja ajanhallintaan liittyvissä kysymyksissä

Opettajatutor on opiskelijoille tuttu ja häntä on helppo lähestyä. Hänet koetaan ohjaustyössä tärkeänä. Toiveina Opiskelijoiden toiveita opettajatutoreille:

- Opettajatutorille aikaa ohjaukseen
- Opettajatutorit helpommin tavoitettaviksi
- Tapaamisten säännöllisyys esim. joka lukukauden alkuun yksi tapaaminen
- Ohjausta myös 1. vuoden jälkeen
- Tilannekatsaukset säännöllisiksi

Opettajatutorit (n=43) ottivat laajasti kantaa opettajatutorin ohjaustyön kehittämistarpeisiin (ks. tarkemmin luku 2.3.6). Yhteenvedona voidaan todeta, että tärkeimmiksi kehittämisen kohteiksi opettajatutorit nimesivät:

- Resurssien kehittämisen
- Tehtäväkuvien ja työnjaon selkiennyttämisen
- Monipuolisen yhteistyön kehittämisen: verkostoituminen, yhteinen jakaminen, uusien opettajatutoreiden perehdyttäminen ja tuki työssään, vertaistapaamiset
- Sähköisten järjestelmien keskusteltavuuden kehittämisen
- Lomakkeiden ja ohjeiden kehittämisen työtä tukeviksi
- AHOT- ja hyväksilukukäytänteiden selkiyttämisen
- Ohjauksen menetelmien kehittämisen: henkilökohtaista ohjausaikaa enemmän

Kaikki vastanneet opintojen ohjaajat (n=4) kokivat voivansa vaikuttaa ohjauksen kehittämiseen. He olivat mukana nivelvaiheyhteistyössä ja kehittämässä Ohjaus 2013 suunnitelmaa. Opettajatutoreiden ja hallinnon palaverissa asioiden esiinnosto koettiin mahdolliseksi. Työ koettiin itsenäiseksi ja toiminnan linjat olivat väljät, kuhan toimittiin strategioiden suunnassa.

Opintojen ohjaajilta ja koulutuspäälliköiltä kysyttiin ohjauksen kehittämiskohteita oman yksikön näkökulmasta. Seuraavassa taulukossa on koottuna heidän ajatuksiaan kehittämiskohteista.

Kehittämisen kohteet ohjauksessa (opintojen ohjaajat ja koulutuspäälliköt)

	opot	koulutuspäälliköt
LIPA	<ul style="list-style-type: none"> • nivelvaiheyhteistyön kehittäminen • yhteistyö vertaistutoreiden kanssa syvemmäksi • ohjauksen tunnetuksi tekeminen opiskelijoille 	<ul style="list-style-type: none"> • YAMK – opiskelijoiden ohjaus • virtuaalisen ohjauksen kehittäminen • double-degree opiskelijoiden ohjaus on uutta • aikuis- ja monimuoto-opiskelijat ohjaus unohtuu • täydennyskoulutus- sekä avoimen AMKin opiskelijat ohjaus jäsentymätöntä • opinnäytetyön ohjaus, siirtyneet yhden vastuuhlöön malliin • opettaja- ja vertaistutorinnin epätasaisuus • ASIO ei tue riittävästi tiedon saamista isojen ryhmien puuttuvista
HYVI	<ul style="list-style-type: none"> • sähköinen ajanvaraus ohjauspalveluihin • Ryhmämuotoisen ohjauspalvelun kehittäminen (vrt. Opinnot rullaamaan ryhmä) • Facebookin hyödyntäminen • riittävät puitteet ja resurssit mahdollistetaan tehdä laadukasta ohjaustyötä • ulkopuolisten vierailijoiden suuri määrä 	<ul style="list-style-type: none"> • verkko-ohjauspalveluiden monipuolistaminen • ohjausosaamisen tasalaatuisuuden varmistaminen • omaehtoisen ohjauksen kuvausten edelleen kehittäminen, • opiskelijan käsikirja • koko henkilöstön tietoisuuden lisääminen keskeisistä toimintatavoista, ”ohjaus ei ole erillinen tehtävä, jonkun muun tehtävä” • opiskelijatutoreiden pienryhmäohjauksen sisällön parempi suunnittelu
TEKN	ei vastannut kyselyyn.	<ul style="list-style-type: none"> • opintojen ohjaajan työn täsmentäminen (työ etäinen) • harjoittelun ohjaus • enemmän aikaa henkilökoht.ohjaukseen • tutoropettajan keräämän tiedon hyödyntäminen (mm. muut opettajat) • epäily siitä osaavatko opettajatutorit ohjata opiskelijoita tekemään oikeita valintoja koulutusohjelman sisällä • yhden opettajatutorin järjestelmässä – amm. syventävien aineiden opettajien asiantuntijuuden hyödyntäminen

Lisäksi jatkossa tulee kiinnittää huomiota seuraaviin:

- ohjattavien määrä / opettajatutor
- ohjauksen menetelmien monipuolistaminen
 - pienryhmäohjausta käytetty HYVillä HOPS keskusteluissa
 - sähköisten ohjausmenetelmien
- ohjaushenkilöstön tehtävien ja vastuiden näkyväksi tekeminen opiskelijoille
- yksikkökohtaisten suunnitelmien ja kuvausten päivittäminen

Ohjaus 2012 asiakirjassa nostettiin tavoitteeksi yksikkökohtaisten ohjaussuunnitelmien ajantasaistaminen sekä täsmentäminen. Kyselyssä opintojen ohjaajat ja koulutuspäälliköt kirjoittivat, että yksikkökohtaiset suunnitelmat ja kuvaukset jäntevöittävät ohjausta, tarkentavat ohjeita sekä työnjakoa yksiköissä eri toimijoiden kesken. Uudistettu Ohjaus 2013 luo JAMKin linjat, josta yksikkökohtaiset suunnitelmat ja kuvaukset tulee päivittää sekä kehittää edelleen huomioiden esim. niiden läpinäkyvyys opiskelijoille. Suunnitelmat ja kuvaukset helpottavat arkea ja elävät arjessa.

Minä, opiskelijana haluaisin sanoa vielä, että...

*...95% asioista hyvin vastauksista huolimatta.
...olen saanut erittäin työelämälähtöistä koulutusta JAMKissa. Lutakon
kampus siisti, viihtyisä oppimisympäristö ja hyvät opettajat
...Ohjaus on äärettömän tärkeää, jos opiskelijat tahdotaan saada
suorittamaan 55 op/lukuvuosi
...Kaikki tarvittava tuki on ollut erittäin riittävää, vastuu on myös
opiskelijoilla ottaa tarvittaessa yhteyttä ja pyytää apua. Ei kaikkea apua
osata tarjota automaattisesti
...Olin tykännyt opiskelusta JAMKissa ja opettajatutori on ollut tosi hyvä
ja kannustava läpi opintojen.
...JAMK on mahtava koulu
...Parannettavaa löytyy, toivottavasti tämä auttoi*

”Työskentely oli hauskaa ja

antoisaa

Käänsin kiven ja

kannon

kaikkeni annoin

Lisää voi aina kysellä

yhdessä ihmetellä”

- riittävä -

LÄHTEET

Ikonen, H. & Lerkkanen, J. 2011. Ohjaus 2012.

LIITE 1. Kysely ohjauksen nykytilasta JAMKissa (opintojen ohjaajat)

Tämä kysely on osa JAMKin sisäistä ”Oppimisen laadun strateginen kehittäminen 2013” kehittämishanketta. Kyselyllä kartoitetaan JAMKin ohjauksen nykytilaa ja hyviä käytänteitä opiskelijoiden, opettajatutoreiden, opintojen ohjaajien ja koulutuspäälliköiden näkökulmasta.

Pyydämme sinua ystävällisesti vastaamaan ohjausta koskeviin kysymyksiin. Mielipiteesi auttavat meitä kehittämään ohjauksen käytäntöjä JAMKissa.

Vastaaminen vie aikaa n. 15 min

Yksikkö, jossa työskentelet

- Hyvinvointiyksikkö
- Teknologiayksikkö
- Liiketalous ja palvelut-yksikkö
- Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Toimin opintojen ohjaajana avoimessa AMKissa?

- kyllä
- ei

Yksikössämme

- on yksikkökohtainen ohjaussuunnitelma.
- ei ole yksikkökohtaista ohjaussuunnitelmaa.
- en tiedä

Jos vastasit ei, olisiko yksikössänne tarvetta yksikkökohtaiselle ohjaussuunnitelmalle? Miksi?

Voin vaikuttaa koulutusyksikköni ohjaustoiminnan käytänteisiin

- kyllä
- ei

Jos vastasit kyllä, kerro millä tavoin voit vaikuttaa.

Jos vastasit ei, kerro miksi mielestäsi et voi vaikuttaa.

Mainitse kolme (3) hyvin toimivaa ohjauk käytäntöä yksiköstänne.

1 _____

2 _____

3 _____

Mainitse 1–3 ohjauksen keskeisintä kehittämisen kohdetta teidän yksiköstänne.

1 _____

2 _____

3 _____

Millainen mielipide sinulla on ohjaukseen liittyvän yhteistyön toimivuudesta?

Sisäinen yhteistyö

	ei toimi	tydyttävästi	hyvin	kiitettävästi
JAMKin sisällä	()	()	()	()
yksikön sisällä	()	()	()	()

Ehdotuksia yhteistyön parantamiseksi

Millainen mielipide sinulla on ohjaukseen liittyvän yhteistyön toimivuudesta?

Ulkoisen yhteistyö

	ei toimi	tydyttävästi	hyvin	kiitettävästi
ammattillinen 2.aste	()	()	()	()
2.aste lukio	()	()	()	()
yliopisto	()	()	()	()
opiskelija-	()	()	()	()
terveydenhuolto				
te-keskus	()	()	()	()
Jokin muu, mikä	()	()	()	()

Miten ulkoista yhteistyö pitäisi mielestäsi kehittää?

**Millaisia käytäntöjä teidän yksikössä on kehitetty nivelvaiheyhteistyöhön?
(nivelvaihe tässä = 2. asteelta JAMKiin)**

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Haluaisin sanoa vielä, että...

LIITE 2. Kysely ohjauksen nykytilasta JAMKissa (opiskelijat)

Tämä kysely on osa JAMKin sisäistä ”Oppimisen laadun strateginen kehittäminen 2013” kehittämishanketta. Kyselyllä kartoitetaan JAMKin ohjauksen nykytilaa ja hyviä käytänteitä opiskelijoiden, opettajatutoreiden, opintojen ohjaajien ja koulutuspäälliköiden näkökulmasta.

Pyydämme sinua ystävällisesti vastaamaan ohjausta koskeviin kysymyksiin. Mielipiteesi auttavat meitä kehittämään ohjauksen käytäntöjä JAMKissa.

Vastaaminen vie aikaa n. 5–10 min

Yksikkö, jossa opiskelet

- hyvinvointiyksikkö
- teknologiayksikkö
- liiketoiminta ja palvelut-yksikkö
- ammatillinen opettajakorkeakoulu

Opiskelen avoimessa AMKissa

- kyllä
- ei

Opiskelen

- ylempää korkeakoulututkintoa (YAMK)
- AMK-tutkintoa aikuiskoulutuksessa
- AMK-tutkintoa nuorten koulutuksessa
- AMK-tutkintoa englanninkielisessä koulutusohjelmassa

Montako vuotta olet opiskellut JAMKissa nykyistä tutkintoasi?

- olen ensimmäisen vuoden opiskelija
- olen opiskellut kaksi vuotta
- olen opiskellut kolme vuotta
- olen opiskellut neljä vuotta
- olen opiskellut viisi vuotta tai enemmän

Tiedän

	kyllä	en
että JAMKissa noudatetaan koko korkeakoulua koskevaa ohjaussuunnitelmaa	()	()
että yksikössäni on ohjaussuunnitelma	()	()
olen tutustunut yksikköni ohjaussuunnitelmaan	()	()
kuka on opettajatutorini	()	()
kuka on opintojen ohjaajani	()	()
mistä tai keneltä haen apua oppimis- ja opiskeluvaikeuksiini	()	()

Olen tyytyväinen opettajatutorilta saamaani ohjaukseen

() kyllä

() ei, miksi en ole? _____

Opettajatutor

	kyllä	ei
on helposti tavoitettavissa	()	()
on helposti lähestyttävä	()	()
ymmärtää minua	()	()
tapaa minua säännöllisesti	()	()

Kuinka paljon olet saanut ohjausta opettajatutoriltasi seuraavissa asioissa?

	ei ajan- kohtainen	liian vähän	sopivasti	erittäin paljon
opiskelun aloitusvaihe	()	()	()	()
HOPSin teossa	()	()	()	()
erilaisten opiskelutaitojen oppimisessa	()	()	()	()
työelämään ja urasuunnitteluun liittyen	()	()	()	()
opiskeluaikaisissa motivaatio- , ajanhallinta-, jaksamis- yms kysymyksissä	()	()	()	()
opiskeluvalinnoissa	()	()	()	()
opintojen etenemisen tukemisessa	()	()	()	()

Mainitse 1–3 asiaa, jotka ovat olleet parasta opettajatutorin ohjauksessa.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Mitä toivoisit opiskelijatutorilta?

Olen osallistunut

	en koskaan	harvoin	usein
henkilökohtaiseen ohjaukseen	()	()	()
pienryhmäohjaukseen (n.5 hlö/ ryhmä)	()	()	()
koko opiskelijaryhmän yhtäaikaiseen ohjaukseen	()	()	()
sosiaalisen median tai tietoverkon kautta toteutettuun ohjaukseen	()	()	()

ohjaukseen puhelimen kautta	()	()	()
käytäväkeskusteluihin	()	()	()
vertaistutorointiin	()	()	()

Mitkä materiaalit, aineistot tai välineet sinua parhaiten auttavat opintojesi suunnittelussa?

Ennen ammattikorkeakoulu opintojeni alkua

	kyllä	ei
olin riittävästi tietoinen opiskelumahdollisuuksista JAMKissa	()	()
JAMK oli tuttu oppilaitoksena	()	()
olin vieraillut JAMKissa	()	()
JAMKista oli käynyt vieraita oppilaitoksessani	()	()
olin suorittanut opintoja JAMKissa	()	()

Haluan sanoa vielä, että...

LIITE 3. Kysely ohjauksen nykytilasta JAMKissa (opettajatutor)

Tämä kysely on osa JAMKin sisäistä ”Oppimisen laadun strateginen kehittäminen 2013” kehittämishanketta. Kyselyllä kartoitetaan JAMKin ohjauksen nykytilaa ja hyviä käytänteitä opiskelijoiden, opettajatutoreiden, opintojen ohjaajien ja koulutuspäälliköiden näkökulmasta.

Pyydämme sinua ystävällisesti vastaamaan ohjausta koskeviin kysymyksiin. Mielipiteesi auttavat meitä kehittämään ohjauksen käytäntöjä JAMKissa.

Vastaaminen vie aikaa n. 5–10 min

Yksikkö, jossa työskentelet

- hyvinvointiyksikkö
- teknologiayksikkö
- liiketoiminta ja palvelut-yksikkö
- ammatillinen opettajakorkeakoulu

Olen työskennellyt JAMKissa opettajatutorina

- alle 1 v
- 1–alle 2 v
- 2–alle 5 v
- 5 v tai yli

Olen käynyt JAMKin opettajatutorkoulutuksen

- kyllä
- ei

Haluaisin osallistua keväällä 2013 järjestettävään opettajatutorkoulutukseen

- kyllä
- ei

Onko sinulla muuta ohjausalan koulutusta

- ei
- kyllä, mitä? _____

Opettajatutorina työskentelen

- YAMK-koulutuksessa
- AMK-aikuiskoulutuksessa
- AMK-nuorten tutkintokoulutuksessa
- Englanninkielisessä AMK-tutkintokoulutuksessa
- Avoimen AMKin opinnoissa

Toimin opettajatutorina

- ensimmäisen vuoden opiskelijoille
- toisen vuoden opiskelijoille
- kolmannen vuoden opiskelijoille
- neljännen tai useamman vuoden opiskelijoille

Kuinka monta opiskelijaa sinulla on tutoroitavana? _____

Valitse mielestäsi kolme (3) tärkeintä opettajatutorin tehtävää.

- opiskeluympäristöön orientoiminen ja sitouttaminen
- tulohaastattelu (ohjaustarpeen arviointi)
- HOPS ja sen laadinnassa tukeminen
- opintovalinnat
- portfoliotyöskentely
- oppimisen ja osaamisen kehityksen tukeminen
- opiskelijoiden itseohjautuvuuden tukeminen
- opiskelun etenemisen seuranta ja tuki

Valitse mielestäsi kolme (3) eniten aikaa vievää opettajatutorin tehtävää.

- opiskeluympäristöön orientoiminen ja sitouttaminen
- tulohaastattelu (ohjaustarpeen arviointi)
- HOPS ja sen laadinnassa tukeminen
- opintovalinnat
- portfoliotyöskentely
- oppimisen ja osaamisen kehityksen tukeminen
- opiskelijoiden itseohjautuvuuden tukeminen
- opiskelun etenemisen seuranta ja tuki

Löytyykö yksiköstänne opettajatutorin työtä helpottavia työvälineitä ja menetelmiä?

() ei

() en tarvitse

() kyllä, millaisia? _____

Millaisia hyviä käytänteitä opettajatutorin työhön olet / olette luoneet?

Nimeä kolme (3) kehittämiskohdetta opettajatutorin työssä.

1 _____

2 _____

3 _____

Miten hyvin seuraavat väittämät kuvaavat työtäsi opettajatutorina

	ei lainkaan	vähän	jonkin verran	paljon
koen opettajatutorin työn tärkeänä	()	()	()	()
tykkään opettajatutorin työstä	()	()	()	()
minulla on aikaa tehdä opettajatutorin työtä	()	()	()	()
käytän työssäni monipuolisia menetelmiä	()	()	()	()
minulla on riittävästi valmiuksia toimia opettajatutorina	()	()	()	()
minulla on ohjausyksikössäni kumppaneita	()	()	()	()

Haluan sanoa vielä, että...

LIITE 4. Kysely ohjauksen nykytilasta JAMKissa (koulutuspäälliköt)

Tämä kysely on osa JAMKin sisäistä ”Oppimisen laadun strateginen kehittäminen 2013” kehittämishanketta. Kyselyllä kartoitetaan JAMKin ohjauksen nykytilaa ja hyviä käytänteitä opiskelijoiden, opettajatutoreiden, opintojen ohjaajien ja koulutuspäälliköiden näkökulmasta.

Pyydämme sinua ystävällisesti vastaamaan ohjausta koskeviin kysymyksiin. Mielipiteesi auttavat meitä kehittämään ohjauksen käytäntöjä JAMKissa.

Vastaaminen vie aikaa n. 10 min

Yksikkö, jossa työskentelet

- Hyvinvointiyksikkö
- Teknologiayksikkö
- Liiketalous ja palvelut-yksikkö
- Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Toimin avoimen AMKin opetuksessa

- kyllä
- ei

Yksikössämme

- on yksikkökohtainen ohjaussuunnitelma.
- ei ole yksikkökohtaista ohjaussuunnitelmaa.
- en tiedä

Jos vastasit ei, olisiko yksikössänne tarvetta yksikkökohtaiselle ohjaussuunnitelmalle? Miksi?

Mainitse kolme (3) hyvin toimivaa ohjauk käytäntöä koulutusohjelmassanne.

1 _____

2 _____

3 _____

Mainitse 1–3 ohjauksen keskeisintä kehittämisen kohdetta koulutusohjelmassanne.

1 _____

2 _____

3 _____

Montako opettajatutoria koulutusohjelmassanne on? _____

Onko koulutusohjelmassanne tarpeeksi halukkaita opettajatutoriksi?

kyllä

ei

Miten opettajatutorit valitaan / nimetään?

Vaihtuuko opettajatutor opiskelun kuluessa?

ei

kyllä, Milloin? Miksi? _____

Haluaisin sanoa vielä, että...

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN

Julkaisuja

MYYNТИ JA JAKELU
Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto
PL 207, 40101 Jyväskylä
Rajakatu 35, 40200 Jyväskylä
Puh. 040 865 0801
Sähköposti: julkaisut@jamk.fi
www.jamk.fi/julkaisut

VERKKOKAUPPA
www.tahtijulkaisut.net

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU

PL 207, 40101 Jyväskylä
Rajakatu 35, 40200 Jyväskylä
Puh. 020 743 8100
Faksi (014) 449 9700
www.jamk.fi

AMMATILLINEN OPETTAJAKORKEAKOULU

HYVINVOINTIYKSIKKÖ

LIIKETOIMINTA JA PALVELUT -YKSIKKÖ

TEKNOLOGIAYKSIKKÖ

Julkaisussa käsitellään Jyväskylän ammattikorkeakoulussa v. 2013 toteutettuja oppimisen laadun kehittämiseen liittyneitä kolmea eri kartoitusta ja arviointia tuloksineen.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) on opiskelijälähtöinen prosessi, jolla tähdätään opintojen joustavuuteen ja yksilölliseen opintojen kulkuun. JAMKin Oppimisen laadun strategisen kehittämishankkeen osana toteutetun AHOT-järjestelmän teema-arvioinnin tulokset toimivat pohjana AHOT-käytänteiden kehittämiseksi.

JAMKin ohjausjärjestelmän nykytilan toimivuutta arvioivassa kyselyssä nousi esille sekä ohjauksessa hyväksi havaittuja käytänteitä että useampia kehittämiskohteita. Samalla voitiin kuitenkin todeta, että ohjauksen perusasiat ovat JAMKissa kunnossa.

Julkaisuun on koottu myös JAMKin opiskelijoilta kartoitettuja näkemyksiä ja kehittämisaatuksia opetuksen laadusta ja joustavista oppimismahdollisuuksista.

ISBN 978-951-830-302-5

9 789518 303025 >